

4074
Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra”.

Anul al 33-lea Nr. 282.

1942.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

BCU Cluj / Central University Library Cluj

8035 2
1943

Întocmit de
Horia Petra-Petrescu.

Ediția Asociațiunii „Astra”, Sibliu, Strada Șaguna 8.
Tiparul Institutului de arte grafice „Daeta Tralană”, s. a., Sibliu.
Înscrie în Reg. Com. Fl. 3/65/1991

Prețul 40 Lei.

„Asociațiunea pentru literatura Română și cultura poporului român”, „ASTRA”

Intemeiată la 1861.

Președinție de onoare:

M. S. REGELE MIHAI I.

Președinție activă:

Dr. Iuliu Moldovan.

Vice-președinție:

Dr. Gh. Moga.

Vice-președinție:

Dr. Gh. Peedea.

Vice-președinție:

Dr. Sabina Șușuțanu.

Comitetul central al „Asociațiunii” numără 50 de
fruntași din toate părțile societății românești.

**E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea”, cetind publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membri sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale.	Lei 5000.—
odată pentru todeauna.	„
Membru fondator al „Asociațiunii”.	1000.—
odată pentru todeauna.	„
Membru pe viață al „Asociațiunii”.	500.—
odată pentru todeauna.	„
Membru activ al „Asociațiunii”, anual.	30.—
Membru ajut. al „Asociațiunii”, anual.	10.—

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 33-lea Nr. 282.

1942.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

1943

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Tratană“, s. a., Sibiu.
Inscris în Reg. Com. Fi. 3/65/1981

Prețul 40 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Casa Domnitoare română.

1. *Maiestatea Sa Regele MIHAI I.*, născut în 25 Oct. 1921, proclamat Rege la 6 Septembrie 1940.
2. *Maiestatea Sa Regina Mamă Elena*, născ. la 20 Apr. 1898 în Atena.
3. *Principesa Elisaveta*, născută la 29 Septembrie 1894.
4. *Regina văduvă Mărioara*, a Jugoslaviei, născ. la 27 Dec. 1899, căsătorită în ziua de 8 Iunie 1922 cu *Alexandru*, fostul rege al Sârbilor, Croașilor și Slovenilor.
5. *Nicolae*, principe de România, născ. la 5 Aug. 1903.
6. *Principesa Ileana*, născ. la 23 Decembrie 1908, căsătorită în 26 Iulie 1931 cu arhiducele Anton de Habsburg.

Sărbători ale Familiei Regale.

- 25 Octombrie, *Nașterea M. Sale Regelui Mihai I.*
21 Mai, *Onomastica M. Sale Reginei Mamă Elena.*
8 Noembrie, *Onomastica M. Sale Regelui Mihai I.*
-

Aniversări necrologice ale familiei regale.

3 Martie 1918: Ziua Morții *M. S. Reginei Elisabeta* a României. — 28 Martie 1874: Ziua Morții *Domniței Maria*, uncea fiică a *Regelui Carol I.* și a *Reginei Elisabeta*. — 20 Iulie 1927: Ziua Morții *M. S. Regelui Ferdinand I.* al Tuturor Românilor. — 27 Septembrie 1914: Ziua Morții *M. S. Regelui Carol I.*, primul Rege al României. — 9 Octombrie 1834: Ziua Morții *M. S. Regelui Alexandru I.* al Iugoslaviei. — 2 Noembrie 1816: Ziua Morții *Principelui Mircea*, fiul *M. S. Regelui Ferdinand I.* și al *M. S. Reginei Maria*. — 18 Iulie 1988: Ziua Morții *M. S. Reginei Maria* a tuturor Românilor.

Căpeteniile bisericilor românești din România

1. Biserica ortodoxă.

Mitropoliile bisericii ortodoxe-române sunt:

1. Mitropolia *Unghro-Vlahiei*, ridicată în anul 1925 la *Patriarhie*, cu reședința în București; 2. Mitropolia *Moldovei și Sucevii*, cu reședința în Iași; 3. Mitropolia *Transilvaniei*, cu reședința în Sibiu; 4. Mitropolia *Olteniei, Râmnicului și Severinului*, cu reședința în Craiova; 5. Mitropolia *Bucovinei*, cu reședința în Cernăuți; 6. Mitropolia *Basarabiei*, cu reședința în Chișinău.

Episcopii sunt: 1. *E. Argeșului* cu reședința la *Curtea de Argeș*; 2. *E. Buzăului* cu reședința la *Buzău*; 3. *E. Romanului* cu reședința la *Roman*; 4. *E. Hușilor* cu reședința la *Huși*; 5. *E. Dunării de jos* cu reședința la *Galați*; 6. *E. Tomisului* cu reședința la *Constanța*; 7. *E. Aradului* cu reședința la *Arad*; 8. *E. Caransebeșului* cu reședința la *Caransebeș*; 9. *E. Vadului, Feleacului și Clujului* cu reședința la *Cluj* (o parte sub ocupație maghiară); 10. *E. Orădiei-Marii* cu reședința la *Oradea-Betuș*, (o parte sub ocupație maghiară); 11. *E. Cetății-Albe* cu reședința la *Ismail*; 12. *E. Hotinului* cu reședința la *Bălți*; 13. *E. Maramureșului* cu reședința la *Sighet-Sibiu*, (sub ocupație maghiară); 14. *Episcopia Oștrii* cu reședința la *Alba-Iulia*. *Patriarh*: *Sanctitatea Sa Nicodem Munteanu*, București. *Mitropolit și arhiepiscop*: *Înalt Prea Sf. Sa Dr. Nicolae Bălan*, Sibiu.

Episcopi: *Prea Sf. Sa N. Popovici*, Oradea—Betuș.

Prea Sf. Sa Nicolae Colan, Cluj.

Prea Sf. Sa Veniamin Nistor, Caransebeș.

Prea Sf. Sa Dr. Vasile Stan, Sighet-Sibiu.

Prea Sf. Sa Dr. Vasile Lăzărescu, Timișoara.

Prea Sf. Sa Dr. Partenie Ciopron, Ep. Armatel.

Prea Sf. Sa Policarp Morușca, Episcopul misionar pentru Românii ortodocși din Țările Apusene și America.

2. Biserica greco-catolică.

Românii uniți sau greco-catolici au în fruntea bisericii un mitropolit cu titlul „*Mitropolit de Alba-Iulia*”

și Făgăraș" cu reședința la Blaj, sub care stau 4 episcopii ș. a. la Lugoj, Oradea-Mare, Gherla și Satu-Mare, (o parte sub ocupație maghiară). — Locțiitor de Mitropolit: P. S. S. Dr. Traian Frențiu.

Episcopi: P. S. S. Dr. Traian Frențiu, Oradea.

P. S. S. Dr. Iuliu Hossu, Cluj.

P. S. S. Dr. Ioan Bălan, Lugoj.

P. S. S. Dr. A. Russu, Satu-Mare.

Sărbători naționale.

(Cu oprire de orice lucru.)

24 Ianuarie: Unirea Principatelor Române (Moldova și Muntenia) 1859.

10 Mai: Carol I. urcă tronul României (1866). — Proclamarea Independenței României (1877). — Încoronarea întâiului Rege român (1881).

Înălțarea Domnului: Sărbătorirea eroilor morți pentru Patria română.

Alte sărbători naționale.

(Cu slobozenie la lucru.)

27 Martie: Proclamarea Unirii Basarabiei cu România (1918).

15 Mai: Proclamarea libertății poporului român la Blaj (1848).

28 Noembrie: Proclamarea Unirii Bucovinei cu România (1918).

1 Decembrie: Proclamarea Unirii Transilvaniei cu România (1918).

Sărbători legale.

(Cu oprire de orice lucru.)

Toate Duminecile de peste an.

Ziua întâu și a doua de Paști, Rusalii și Crăciun.

Înălțarea Domnului (Ziua eroilor).

1 Ianuarie (Anul Nou).

6 Ianuarie (Boboteaza).

24 Ianuarie (Unirea Principatelor).

23 Aprilie Sf. Gheorghe.

1 Mai, ziua muncii.

10 Mai.

Posturile.

1. Zilele de Miercuri și Vineri. — 2. Ajunul Bobotezei, 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 8 Martie—24 Apr. — 4. Postul SS. Apostoli din 21—28 Iun. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Tătarea capului S. Ioan Botezătorul 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Sept. — 8. Postul Crăciunului, 15 Noembrie—24 Decembrie.

Cheia Călindarului.

Crugul Soarelui . . . 3		Mâna anului 3
Crugul Lunei 3		Temelia Lunei 6
Litera Păscălei . . . f.		

Regentul anului este Luna

Luna e corpul cereșc cel mai apropiat de noi, care se învâрте în jurul Pământului în 29 zile, 12 ore, 44 minute împreună cu Pământul se mișcă în jurul Soarelui, odată într-un an.

Ceva însemnătate asupra ursitei oamenilor nu are, cum se credea altădată.

Prin lumina ei blândă, face mai plăcute nopțile, cu deosebire în țările calde.

Anotimpurile.

Primăvara începe la 21 Martie. — *Vara* începe la 22 Iunie. — *Toamna* începe la 23 Sept. — *Iarna* începe la 22 Decembrie.

Intunecimi în 1943.

În anul 1943 sunt 2 întunecimi de Soare și 2 de Lună.

1. Intunecime totală de Soare în 4—5 Februarie. Pe la noi nu se va vedea, fiind noapte.

2. Intunecime parțială de Lună, în 20 Februarie pe la 17—18 ore. Se va vedea și pe la noi, dacă va fi senin,

3. Intunecime inelară de Soare, în 1 Aug. Invizibilă pe la noi.

4. Intunecime parțială de Lună în 15 Aug. Se va vedea și pe la noi, între orele 18-21.

Adresele Ministerelor și autorităților din București.

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *apărarea națională*, Piața Dalter Mărăcineanu; *lucrări publice și comunicații*, B-dul Elisabeta 27; *economia națională* Calea Victoriei 157; *de justiție*, B-dul Elisabeta 35; *de domenii*, B-dul Carol; *culturii naț. și cult.* Str. Spiru Haret 12; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Bulev. Take Ionescu 4; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Gara de Nord. Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a închisorilor, Str. Bursei 2. — Direcțiunea Generală a S. M. R. la Minist. Comun., B-dul Elisabeta. — Înalta Curte de Casație, Calea Rahovei 4. — Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. — Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. — Prefectura Poliției, Calea Victoriei. — Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. — Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. — Senatul, Bulev. Elisabeta. — Siguranța Gen. a Statului, Bulev. Carol 46. — Casa pensiilor, Minist. de Finanțe. — Casa școalelor, Str. General Berthelot 26. — Casa Bisericilor, Str. General Berthelot 26. — Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. — Regia Monop. Statului, Șoseaua Giulești colț Bulev. Regiei. — Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. — Biroul Controlul Străinilor, Bul. Săltu Măgureanu.

Cronologie românească.

Anii după Christos :

101. Întâiul războiu al lui Traian cu Dacii.
106. Dacia (România de astăzi) e prefăcută în provincie romană.
271. Împăratul Aurelian retrage armata și pe funcționarii romani din Dacia și prin învoială lasă Goți (un fel de Germani) ca fărtați ai împărăției în Dacia.
895. Năvălesc Ungurii.
1186. Se înființează statul româno-bulgar, dincolo de Dunăre, în frunte cu familia domnitoare română a lui *Asan*.
1211. Ca să poată stăpâni Ardealul cucerit, Andreiu II, regele Ungariei chiamă cavaleri *Teutoni* în Țara Bârsei. După câțiva ani se duc însă în Prusia.
1224. Acelaș rege dă *Sașilor* veniți în cursul anilor prin Ardeal o diplomă, ca și ei să se poată folosi de munți, pășuni, păduri, apele râurilor, împreună cu Românii, stăpânii cei vechi.
1247. Alt rege al Ungariei chiamă în Banat cavaleri *Ioanți*. Dar și aceștia se re'torc în țara lor. — În Muntenia erau voievozi români *Litovotu* și *Seneslau*, cari stăpâneau și Țara Hațegului și a Făgărașului.
1330. Basarab, Domnul Munteniei, bate rău pe Carol Robert, regele Ungariei, care-i cerea tribut.
1359. *Bogdan*, voevodul Maramurășului, întemeiază Țara Moldovei independente.
1437. Revoluția țăranilor români și unguri din Transilvania contra asupririi nobililor (nemeșilor). Țăranii sunt învinși cu înșelăctune. Nobilii unguri, Săcuii și Sași

incheie o tovărășie jurând să se ajute unii pe alții
 contra Românilor.

1467. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Matei Corvin, regele Ungariei, la *Bata*.
1474. Românii din ținutul Șeicii și al Mediașului se răscoală din cauza asupririi diregătorilor sași.
1475. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Turci la *Vaslui* (Podul Inalt, Racova).
1476. Ștefan e bătut de Turci la *Războieni* (Valea Albă).
1486. Românii încep o nouă revoluțiune în ținutul Bistriței, cerând recunoașterea lor ca națiune egal îndreptățită cu nobilii, Sașii și Săcuii după drepturile avute la venirea Ungurilor. După lupte grele, Românii sunt învinși de nobili, Săcui și Sași.
1497. Ștefan cel Mare bate pe Poloni în *Codrul Cosminului*.
1508. Înființarea *tipografei* în Muntenia.
1514. Revoluția țăranilor români și unguri contra nobililor. Țăranii sunt învinși și robiți și mai rău.
1526. La Mohaci, Turcii bat pe Unguri, regele acestora e ucis. Ungaria de Nordvest ajunge sub stăpânirea Austriei, Transilvania își capătă domnitor, care plătește tribut Turcilor ca și Principatele Române Moldova și Muntenia, iar Ungaria adevărată și Banatul ajung fără turcească.
1544. Sașii, părăsind religia catolică, se fac luterani și tipăresc în Sibiiu românește un *catehism*, care e cea dintâiu carte românească tipărită. Pe Români nu-l pot atrage însă la legea lor.
1560. *Corest* începe tipărirea de cărți bisericești românești în Brașov, la o tipografie săsească.

1596. *Mihailu Viteazul* bate pe Turci la *Călugăreni*.
1599. *Mihailu Viteazul* bate pe Andreiu Batori, principele Ardealului, la *Șelimbăr* lângă Sibiu și cucerește Transilvania.
1600. *Mihailu Viteazul* cucerește și Moldova. Anul acesta Românii din Dacia lui Traian ajung să fie toți uniți sub un singur domnitor român.
1601. (19 August) *Mihailu Viteazul* e omorât pe Câmpia Turzii.
1640. Principele Transilvaniei, Gheorghe Rákóczy tipărește un *catehism calvin* și silește pe mitropolitul român și pe preoții români să învețe după el. Cei mai mulți boieri români s'au făcut calvini, pe-alocuri chiar și Românii dela sate. De calvinire au scăpat Românii ajungând sub stăpânirea austriacă și făcându-se unire bisericească cu Roma catolică.
1648. Se tipărește, la Alba-Iulia, Noul Testament în limba română.
1688. Se tipărește românește, la București, Biblia întreagă, tradusă de boieri și clerici români.
1699. Pacea dela Corlovaș între Austria și Turcia. Austria ajunge stăpână peste Ungaria turcească și peste Transilvania.
1700. Unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica romano-catolică, rămânând însă toate obiceiurile bisericești cele vechi.
1775. Austria răpește Nordul Moldovei, numindu-l *Bucovina*.
1784. Revoluția Românilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan,

1787. Boierul Enache Văcărescu tipărește întâia gramatică românească.
1812. Ruși răpesc întâia oară Moldova dintre Prut și Nistru și o numesc *Basarabia*.
1816. Profesorul *Gheorghe Lazăr* din Avrig trece în România veche și înființează în București întâia școală superioară românească.
1821. Răscoala lui *Tudor Vladimirescu* în Muntenia și alungarea domniei fanariote (grecești).
1848. 15 Mai. Adunarea Românilor pe Câmpia Libertății dela Blaj. *Revoluția*.
1859. *Unirea Principatelor Române*, Muntenia și Moldova.
1877. Războiul româno-ruso-turc. România se proclamă independentă. Rușii răpesc a doua oară Basarabia, din care se alipise o parte de nou la Moldova, în anul 1858.
1881. Încoronarea celui dintâiu Rege al României, Carol I.
- 1916—1919. Războiul pentru întregirea neamului românesc.
1919. Armata română ocupă *Budapesta*.
1920. Pacea dela *Trianon* (Versailles, lângă Paris).
1922. 15 Octomvrie. Încoronarea întâiului Rege al României întregite.
1927. 20 Iulie, urcarea pe tron a M. Sale *Mihailu*, Rege al României.
1930. 8 Iunie, urcarea pe tron a M. Sale *Carol II*, Rege al României.
1940. 6 Septemvrie. Abdicarea Regelui Carol și urcarea pe Tron a M. S. Regelui *Mihail I*.
1941. 21 Iunie România declară războiu Rusiei alături de axă pentru reîntregirea hotarelor.

Tariful poștal

Obiecte de corespondență	Pentru interiorul României		Pt. Germania, Morav. și Guvern. General	Pentru celelalte țări
	Loco	Alte localități		
O scrisoare simplă până la 20 gr.	12	16	—	—
Taxa de recomandare fixă	20	20	—	—
Taxa de expres	30	40	—	—
O carte poștală simplă	10	10	—	—
O carte poștală ilustrată cu orice text loco și alte localități	12	12	—	—
Cărțile de vizită cu formulă de felicitare și cu orice alt text	5	5	—	—
Hârtii de afaceri până la 100 gr.	12	12	—	—
Taxa cartonului pentru mandate Lei 5.				
Taxa pe valoarea mandatului :				
Până la 5000 Lei de fiecare 100 Lei, Lei 1'30.				
Dela 5001—10.000 Lei de fiecare 1000 Lei, Lei 6'50.				
Dela 10.001—20.000 Lei de fiecare 1000 Lei, Lei 3'90.				
Dela 20.001—50.000 Lei de fiecare 1000 Lei, Lei 2'60.				
Dela 50.001—100.000 Lei de fiecare 1000 Lei, Lei 1'30.				
Dela 100.001—500.000 Lei de fiecare 1000 Lei, Lei 0'65.				
Taxa pentru plata mandatului la domiciliu : până la 200 Lei			2'—	

dela 201 la 1.000 Lei . . .	4—
» 1.001 la 5.000 Lei . . .	7—
» 5.001 la 10.000 Lei . . .	13—
» 10.001 în sus	26—

Un colet de 5 kgr. pentru zona I, Lei 74.
 Un colet de 5 kgr. pentru zona II, Lei 90.
 Un colet de 5 kgr. pentru zona III, Lei 123.

O telegramă locală de minimum 15 cuvinte de fiecare cuvânt Lei 5.

O telegramă de 15 cuvinte pentru alte localități de fiecare cuvânt Lei 7.

Taxe pentru predarea citațiilor :

1 citație simplă până la 20 gr.	32	36
1 " " dela 21—250 gr.	47	51
1 " " 251—500 gr.	71	75

A-lieferung de primire poștală Lei 20

Taxa de post-restant Lei 20

Taxa de reclamație Lei 20

Taxa lunară pentru închirierea unei căsuțe poștale Lei 200

Minimum de taxe pentru trimiterile insuficient francate Lei 5

Zonele sunt următoarele : Zona I dela 1—100 km. incl.
 II 101—200, III 201—350.

Pentru taxele celorlalte remiteri poștale se vor lua informațiuni dela oficiile P. T. T

Notițe importante pentru public.

(Directive poștale.)

1. Scrieți adresa în mod precis și complet, subliniind localitatea de destinație.
2. Indicați numele străzii și a localității cu denumirea oficială românească.
3. Francați complet trimiterile Dvs. poștale.
4. Aplicați personal timbrele de francare pe partea adresei, în colțul drept superior.
5. Dați corespondenților Dvs. adresa poștală exactă (cu sectorul poștal pentru cei din București).
6. Inserați adresa Dvs. pe dosul plicului sau în față, în colțul stâng superior.
7. Nu introduceți niciodată în scrisori simple sau recomandate, bani, valori în hârtie sau obiecte prețioase. Serviciul poștal nu răspunde decât pentru valorile declarate.
8. Inchideți cu îngrijire trimiterile Dvs.
9. Nu întrebuințați plicuri prea mici pentru scrisorile Dvs. (de recomandat plicuri cu dimensiunea unei cărți poștale).
10. Nu încredințați corespondența Dvs. pentru expediere decât numai oficiilor poștale, factorilor rurali sau introduceți-o în cutiile de scrisori. Cei cari se ocupă cu transportul clandestin de scrisori și colete se expun la neplăceri și penalități (confiscarea trimiterilor, amendă și închisoare).

Casa Națională de Economii și Cecuri poștale București.

Orice persoană poate face economii!

Sumele depuse și dobânzile sunt garantate de Stat. Dobânzi $3\frac{1}{2}\%$.

Cea mai mică depunere pe livret este Lei 50.— și se poate depune anual până la Lei 2 000.000.—, peste Lei 300.000 se dă dobânda jumătate.

Pentru organizațiunile profesionale, culturale sau de binefacere orice sumă.

Pentru economiile mai mici de Lei 50.— sunt foile de economii cu timbre speciale de 5 Lei.

Fiecare membru din familie poate avea un livret. Restituirile se fac cu înlesnire.

La ori care oficiu din țară poate ridica suma de Lei 2000.—, din 10 în 10 zile.

Sumele mai mari se aprobă de Casa Națională de Economii în cel mai scurt timp postal sau telegrafic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Serviciul de Cecuri și Viramente poștale.

Casa Națională de Economii și Cecuri poștale.

Dela 1 August 1933 s'a înființat un serviciu public de conturi-curente prin mijlocirea cecurilor și a viramentelor poștale.

Comercianții, industriașii, autoritățile, societățile de orice categorie, cât și particularii care au mai mare mișcare de bani în mai multe orașe, se oferă acest serviciu, atât pentru încasări, cât și pentru plăți.

Prin un singur buletin de vărsământ se poate trimite suma maximă 500.000 Lei.

Taxele sunt următoarele: o taxă fixă de Lei 3.— și comisionul 1 Leu pentru fiecare 2000 Lei sau fracțiune de 2000 Lei. Plus 1 Leu taxă de înregistrare la depuneri.

Dobânzile pentru conturi-curente 2% .

Extras din noua lege a timbrului.

1. Petițiile adresate autorităților publice fiscal Lei 10
2. Declarațiile de vărsări de bani la Casele publice „ 10
3. Permise pentru radierea unor sarcini din Cartea funduară și chitanțele dela 100—10.000 Lei 5, dela 10.001—50.000 Lei 15, dela 50.001—100.000 Lei 30.
4. Cereri pentru radierea pretențiilor ipotecare vechi în sumă de cel mult 200 Lei, ca simple petiții Lei 10
- 4 a. Notele de plată ale hotelurilor și locațiilor de consum dela 50—100 Lei 1, dela 101—1.000 Lei 2, dela 1.001—5.000 Lei 5.
- 4 b. Cererile de înmatricul. în reg. com. de radiere și pers. juridice Lei 200
- 4 c. Permisele de liberă circulație pt. autovehicule „ 400
- Pentru trăsuri și camioane „ 200
5. Brevetele pt. băuturi spirț. „ 800
6. Exemplarele actelor autentice și celor lăsate la autoritățile fiscale cu ocaziona perceperii taxelor Lei 10
7. Căpștile și extractele de orice fel de acte liberate la cererea părților de către autorități Lei 10
8. Orice anexe depuse deodată cu cererile la autorități administrative Lei 5
9. Anexe la cereri în procedură judiciară și Cărți funduare Lei 5
10. Orice testimonii și certificate liberate de către autorități publice sau particulari Lei 20
11. Procurile sau împuternicirile sub orice formă „ 20
- Legalizarea semnăturilor la procuri „ 20
12. Ofertele întreprinderilor de lucrări dela 101—1000 „ 5
dela 1.001—10.000 Lei 10, dela 10.001—50.000 Lei 15.
13. Toate chitanțele și adeverințele de plată, ca sub punctul 3 Lei 5, 15, 30
14. Biletele pentru vânzări de vite: pentru fiecare cap de vită mică Lei 5, pentru fiecare cap de vită mare Lei 10.
15. Registrele comerțanților (jurnal și inventar) de fiecare filă Lei 10 prin plată în bani numerar.
- 15 a. Când registrele sunt scrise în altă limbă decât cea română, taxa va fi înțreită.
16. Registrele (jurnal și inventar) societăților cooperative și ajutor mutual, sunt scutite.
17. Cambille înlocuite sau negociate în țară cu scadența sub 6 luni 0-20 proc, cu scadența peste 6 luni 0-40 proc. în numerar.
18. Actele de creanțe (obligațiunile de împrumuturi la bănci sau particulari) cu termen până la un an 1 procent, cu termen mai lung sau fără termen 2 procente în numerar.
19. Facturi când vânzările se fac între comerțanți sau industriași, precum și vânzările făcute cu ridicata la particulari 10 proc. la mite în timbre de factură și 4 proc. F. A. N.
- 19 a. Contractele de furnitură scrise sau verbale intervenite între comerțanți și industriași sunt scutite de impozitul pro-

porțional de 170 proc., ele urmând regimul dispozițiilor art. 15, § 8, lit. a, ca vânzări mobiliare cu care se asimilează 2 proc.

20. Dănzările făcute cu ridicata prin acte scrise sau verbale de derivate ale produselor agricole (făinuri de tot felul, malțul, paste făinoase), precum și a recoltelor prinse de rădăcini 170 procente în numerar, țărăște și irimate 1 procent.

21. Contract. de închir. scrise sau verbale (tablouri) 2 procente în numerar

22. Actele de ipotecă (obligațiuni de împrumuturi cu înțabulare) 2 procente

23. Facturile sau chitanțele despre furnitur și executări de lucrări plătite de Stat, județ și comună și orlee alte instituțiuni publice recunoscute de Stat; impozit proporțional 170 proc. în numerar plus 10 la mîle proc timbre factură și contractele verbale urmând același procedură vizându-se prin simple borderouri.

Vânzări de mărfuri engros (stoc de mărfuri) între comercianți și industriași și dela aceștia la particulari pe lângă emitere de facturi va suporta și impozitul proporțional de 2 procente și 4 procente F. A. N.

24. Dănzările de bunuri mobile, fie voluntare, fie silite, făcute în scris 2 proc. și între particulari plus 4 proc. F. A. N.

25. Dănzări sau schimburi de bunuri imobile după valoarea mai mare a unuia din imobilele schimbate 8 procente plus 4 procente F. A. N.

26. Donațiuni de imobile negrevate de sarcini cu titlul gratuit până la 100.000 Lei între soț și soție, părinți și copii 3 procente.

27. Înzeștrările și donațiunile cu titlul de dotă și contradotă. Jumătate din taxele de sub pct. 26.

Actele de sub punctul 23, 24—27 se timbrează cu timbru fix de 20 Lei până la valoarea de Lei 5000, iar peste această valoare cu Lei 40.

Taxa de timbru euenită la actele de sub 21 și 23, se pot aplica pe acte timbre mobile până la valoarea de 100 Lei.

Taxele de timbru de sub punctul 15, 16, 20, precum și diferența de taxe la actele de sub punctul 17 se plătesc prin viză în numerar — la percepătorul respectiv, iar cele din Sibiu la Ad.-Jle.

Impozitul proporțional de sub punctul 20, 22, 23 punctul b) 24—27 se plătește tot prin viză — în numerar — la percepătorul respectiv.

Impozitul proporțional euenit la actele de sub punctul 18—27 se va achita în termen de 30 zile dela data formării actului, căci în caz contrar pe lângă impozitul euenit se va percepe și o amendă egală cu valoarea impozitului, afară de actele dela art. 4—13 inclusiv unde amenda e de 5 ori plus impozitul și actele dela art. 14 de 3 ori amendă.

De pe toate actele se va lăsa la percepător de către părți două copii, din care una timbrată cu 10 Lei iar a doua netimbrată.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	1711		
2 Sâmb.	P. Silvestru	Macarie	
3 Duminică	Pr. Malachia	Genoveva	
Dum. înainte de Bot. D-lui. Ev. Mareu I, 1-8. Gl. 7. Sf. 10			
4 Luni	Sin. ss. 70 Ap.	Tit	
5 Marți	M. Teop. și Teona	Simion St.	
6 Mierc.	(?) Bot. D-lui	†	
7 Joi	† Ioan Botez.	Nichita ep.	
8 Vineri	C. George	Severin ep.	
9 Sâmb.	M. Polieuet	Iuliana	
10 Duminică	P. Grigoriu	Agaton	
Dum. după Botez. D-lui. Ev. Mat. IV, 12-17. Gl. 8. Sf. 11			
11 Luni	† C. Teodoste	Hign	
12 Marți	M. Tajiiana	Tajiiana	
13 Mierc.	M. Ermil	Veronica	
14 Joi	Păr. uc. Sinai	Ilariu	
15 Vineri	C. Pav. Tebanul	Pavel	
16 Sâmb.	Banțul A. Petru	Marcel	
17 Duminică	† C. Antoniu	Anton	
Dum. Leproșilor. Ev. Luca XVII, 12-19. Gl. 1. Sf. 1.			
18 Luni	† Păr. At. și Chir.	Cat. s. Petru	
19 Marți	C. Macarie	Sulpiciu	
20 Mierc.	† C. Eftimie	Sebastian	
21 Joi	C. Maxim	Agnes	
22 Vineri	Ap. Timoteiu	Vincențiu	
23 Sâmb.	M. Clement	Log. Mariel	
24 Duminică	Unirea Princip.		
Dum. Orbului. Ev. Luca XVIII, 35-43. Gl. 2. Sf. 2.			
25 Luni	† P. Grig. Teol.	Conv. I. Pavel	
26 Marți	C. Xenofont	Poliearp	
27 Mierc.	† Ioan G. de a.	Ioan Chris.	
28 Joi	C. Efr. Sirul	Iulian	
29 Vineri	M. Ignatie	Francisc de Sales	
30 Sâmb.		Martina	
31 Duminică	Chir. și Ioan	P. Nolascu	
Dum. Iul Zahelu. Ev. Luca XIX, 1-10. Gl. 3. Sf. 3.			

Soarele

1 Ian. răsare 7 ore
52 m. Ap. 4 ore 48 m.
15 Ian. răsare 7 ore
50 m. Ap. 5 ore 01 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—9 frig, vijor și ger,
10 nor. 11—13 moină
și vânt. 14—15 vijor
cu zăpadă. 16—17 ger.
18—23 moină și vânt.
24—25 senin și vânt.
26 moină. 27—29 ninge.
30—31 moină.

Prognosticuri

În ziua Praznicului
Dumnezeescii arătări
(Boboteaza) de va
strălucii soarele, an
bun vom avea, iar
de va fi negură, mult
oameni vor muri. În
7 Ian. (ziua Sfântului
Ioan Botezătorul) de
va ninge sau va
ploua, nerodre sau
seumpete de pâne
însemnează. De va
bate vântul, vor fi
războaie; în zilele
acestea soarele intră
în semnul Vărsătoru-
lui de apă, carele
este călduros și umed;
iăranii vor avea pa-
gube în sămănături.

Siaturi economice.

Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat.
Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât de
bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le bine
și le hrănește bine, nu numai cu fân, ci le dă și sare cât
de des. Bate parii de vie și trage vinul. De bucate nu
uita ca să le întorci. Cară gunoiul, gunoiește sămănăturile
de trifoi și lucernă.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	M. Trifon	Ignat	
2 Marți	(†) Intimp. D-lui	Purificatio	
3 Miere.	Drept. Simion	Blastu	
4 Joi	C. Isidor	Andrei Cors	
5 Vineri	M. Agatia	Agata	
6 Sâmb.	P. Vucol	Dorotea	
7 Dum.	P. Partente	Romuald	
Dum. Hananenei. Ev. Mat. XV, 21—28. Gl. 4. Sf. 4.			
8 Luni	M. Teod. Strat.	Ioan de M.	
9 Marți	M. Nichifor	Apollonia	
10 Miere.	† M. Haralamp.	Scholastica	
11 Joi	M. Vlastu	Arăt. Lourd.	
12 Vineri	C. Meletie	Eulalia	
13 Sâmb.	P. Martinian	Catarina	
14 Dum.	P. Axentie	Valentin	
Dum. Dames. și Farts. Ev. Luca XVIII, 10—14. Gl. 5. Sf. 5			
15 Luni	Ap. Onisim	Faustin	
16 Marți	M. Pamfilie	Iuliana	
17 Miere.	M. Teodor Tîr.	Constanța	
18 Joi	P. Leon Papa	Simeon	
19 Vineri	Ap. Arhip	Mansuet	
20 Sâmb.	P. Leon ep.	Elefteriu	
21 Dum.	P. Timoteiu	Septuages.	
Dum. Fiului rădăcii. Ev. Luca XV, 11—32. Gl. 6. Sf. 6.			
22 Luni	Afl. m. Eug.	Petru	
23 Marți	M. Policarp	Petru Dam.	
24 Miere.	† Afl. c. Sf. I. B.	Ap. Matia	
25 Joi	P. Tarasie	Valburga	
26 Vineri	P. Porfirie	Tarasiu	
27 Sâmb.	C. Proeopie	Leandru	
28 Dum.	C. Dastie	Sexages.	
Dum. Iăs. de carne. Ev. Mat. XXV, 31—46. Gl. 7. Sf. 7.			

Soarele

1 Febr. răsare 7 ore
38 m. Ap. 5 ore 24 m.
15 Febr. răsare 7 ore
17 m. Ap. 5 ore 43 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—9 senin, 10—13 nor
și moină, 14—17 ger.
18—28 moină și bine.

Prognosticuri

În ziua întâmplării
Domnul de va fi
luna luminoasă, an
bun și roditor vom
avea, dar și zăpadă
multă vom avea. În
ziua Preacuvosului
Martinian de va fi frig
și ger, 40 zile vom
avea tot frig și ger,
iar în noaptea aceea
de cu seară de va
bate vântul, aseme-
nea 40 zile va bate
tot vânt; în ziua lă-
satului de sec de
carne, dacă soarele
va răsări în senin,
înseamnă că sămă-
năturile de vreme
vor fi bune.

Insemnări.

Statuti economice.

Nu lăsa oile să bea apă de pe zăpadă fiindcă pierd mielul cele ce vor făta mai târziu, iar celor cu lapte li se strică laptele. Gândește-te la altoit și taie mlădițele din partea de miazăzi a pomilor și le pune în nisip umed. Curățește pomii de omide și de crengile mici și sădește pomi, dacă timpul e frumos. Fă straturi calde pentru răsaduri. Gunoiește în vie, iar pivnița o curățește și afumă cu pucioasă vasele goale. Curăță bine vinurile înflorite.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	M. Eudochia	Eudochia	
2 Marți	M. Teodot	Simpliciu	
3 Miere.	M. Eutropiu	Cunigunda	
4 Joi	C. Gerasim	Casimir	
5 Vineri	M. Conon	Adrian	
6 Sâmb.	SS. 42 Muc. 	Frideric	
7 Dum.	M. Efrem	Quadrages.	
Dum. lăs. de brânză. Ev. Mat. VI. 14-21. Gl. 8. Sf. 8.			
8 Luni	P. Teoflacl	Ioan Dam.	
9 Marți	† SS. 40 M.	Francisca	
10 Miere.	M. Codrat	† 40 Mart.	
11 Joi	P. Sofronie	Eulogiu	
12 Vineri	C. Teofan	Gregoriu	
13 Sâmb.	P. Nichifor	Rozina	
14 Dum.	C. Benedict	Quadrages.	
Dum. I. din Post. Ev. Ioan I. 43-51. Gl. 1. Sf. 9.			
15 Luni	M. Agapie	Longin	
16 Marți	M. Sabin	Chiriac	
17 Miere.	C. Alexie	Gertruda	
18 Joi	P. Chiril	Ciril	
19 Vineri	M. Hr. și Darie	† S. Iosif	
20 Sâmb.	P. uciși în Sava	Ioachim	
21 Dum.	C. Iacob	Hemikleen	
Dum. II. din Post. Ev. Marcu II. 1-12. Gl. 2. Sf. 10.			
22 Luni	M. Vasile	Benvenut	
23 Marți	C. Nicon	Victorian	
24 Miere.	P. Zaharie	Arh. Gavril	
25 Joi	(†) Bunevestire	† Bunevest.	
26 Vineri	Sob. arh. Gavr.	Emanoil	
27 Sâmb.	C. Matroana	Ioan Dam.	
28 Dum.	Cuv. Ștefan	Ștefan	
Dum. III. din Post. Ev. Marcu VIII. 34-38. Gl. 3. Sf. 11.			
29 Luni	P. Marcu	Eustasiu	
30 Marți	Cuv. Ioan Scărar	Quirin	
31 Miere.	C. Ipatie	Balbina	

Soarele

1 Martie răs. 6 ore
55 m. Ap. 6 ore 2 m.
15 Martie răsare 6 ore
30 m. Ap. 6 ore 01 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—6 moină, 7 ploate,
8—9 nor, 10 ploate,
11—12 vânt, 13—16 frig,
17 ninsoare, 18—25 ză-
padă cu vânt, 26—27
bine, 28—31 vânt și
ploate.

Prognosticuri

În luna aceasta în
câte zile va fi negură
așa peste tot anul
vor fi ploți, iar câte
zile va fi rouă, tot în
atâtea zile va fi bru-
mă după Paști; ase-
menea în luna Iul
August vor fi neguri
striețetoase.

De va fi tunet când
soarele intră în sem-
nul Berbecului, în-
semnează frică și
spalmă între oameni
și după aceea pace și
bună chitverntseală.

Insemnări.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sfaturi economice.

Dă nutreț bun vitelor de lucru. Mânzilor de 10—12 zile le poți da ovăș, iar iepele la 3—4 luni le pui la lucru. Ține scoafele cari au fătat, bine, lasă porcii când e vreme frumoasă pe afară. Pune cloște că începe vremea bună. Se pot face semănăturile de primăvară și locurile de trifoi și lucernă le grăpează din nou. Curăță șanțurile și răzoarele și gunoiește via. Samână flori și legume cât de curând dacă te lasă vremea. Curăță coșnițele și dă mâncare albinelor.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	C. Maria Eg.	Hugo ep.	
2 Vineri	C. Tit.	Franc. P.	
3 Sâmb.	P. Nchitta	Richard	
4 Dum.	P. Iosif	Laetare	
Dum. IV. din Post. Ev. Marcu IX, 17-32. Gl. 4. Sf. 1.			
5 Luni	M. Teodul	Vincent. Fer.	
6 Marți	P. Eutie	Marcelln	
7 Miere.	P. George ep.	Albert	
8 Joi	Ap. Irodion	Dionistu	
9 Vineri	M. Eupstiehe	Macarie	
10 Sâmb.	M. Terentie	Leon I.	
11 Dum.	M. AnŃipa	Iudtea	
Dum. V. din Post. Ev. Marcu X, 33-45. Gl. 5. Sf. 2.			
12 Luni	C. Vasile ep.	Iuliu	
13 Marți	M. Artemon	Hermeneg.	
14 Miere.	P. Martin	Iustin	
15 Joi	Ap. Aristarh	Anastasia	
16 Vineri	M. Agapia	Eabre	
17 Sâmb.	Cuv. Simeon	Anteet	
18 Dum.	(†) Florile	Florile	
Toate ale sârbăoarei.			
19 Luni	C. Ioan d. Peșt.	Simeon	
20 Marți	P. Teodor Tr.	Sulptetu	
21 Miere.	M. Ianuar	Anselm	
22 Joi	P. Teodor Sich.	Jolia Pașt.	
23 Vineri	(†) ...	† George	
24 Sâmb.	M. Sava Strat.	Fidel	
25 Dum.	(†) Sf. Paști	† S. Paști	
Toate ale sârbătoarei.			
26 Luni	(†) Sf. Paști	† S. Paști	
27 Marți	(†) Marșta Pașt.	Petru Can.	
28 Miere.	Ap. Iason	Paul al Crueli	
29 Joi	Cel 7 Mart. Chiz.	Petru Uer.	
30 Vineri	Ap. Iacob Zev.	Beat. Stena	

Soarele

1 Aprilie răs. 5 ore
59 m. Ap. 6 ore 44 m.
15 Aprilie răs. 5 ore
34 m. Ap. 6 ore 58 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—2 bine, 3 ploate
cu vânt, 4—10 bine,
11—22 vânt și ploate,
23—24 vânt, 25—6 bine,
27—28 ploate, 30 vânt.

Prognosticuri

Luna aceasta mai
de multe ori se în-
tâmplă să fie vântu-
roasă căci în această
vreme 7 stele care se
numesc Plefade, iar
românește Moaște,
seara și dimineața im-
preună cu soarele și
cu stelele se află lângă
capul semnului ce-
rese, care se cheamă
Vișel. Dacă se apropie
de dânsule, adevă
de stele, sau după
oarecare întâmplare,
cu dânsa merge pla-
neta Saturnus de se
împreună și se face
primăvara ger, ză-
padă și frig, cu ea
mai mare socotință
s'a socoti.

Insemnări.

Staturile economice.

Începe vremea umedă și când ne lasă vremea, să
punem cartofi și cucuruz. Mai bine mai din vreme decât
mai târziu, mai ales dacă vremea este uscată. Tutunul
dacă are 3—6 foi se poate resădi. În grădină se plivesc
straturile și se pune fasolea. Pășune pentru oi, mlei feriji
de umezală. Pune flori înaintea casei.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Sâmb.	Zlza Muncii	Zlza Muncii	
2 Dura.	M. Afanatie	Quasimodo	
Duminea Tomii. După Pentecostar.			
3 Luni	M. Timoteiu	† Afl. s. Cruci	
4 Marți	M. Pelaghia	Monica	
5 Miere.	M. Irina	Pius V	
6 Joi	Dreptul Iov	Ioan dat.	
7 Vineri	M. Acachie	Stanislau	
8 Sâmb.	† Bv. Ioan	Ar. s. Mih.	
9 Dura.	Pr. Isaia	Mitrofan	
Duminea Mironostfelor. După Pentecostar.			
10 Luni	Auto. Independ.	Auto. Independ.	
11 Marți	M. Moehie	Mamertiu	
12 Miere.	Epifanie	Pancrațiu	
13 Joi	Muc. Glich.	Servațiu	
14 Vineri	M. Isidor	Bonifaciu	
15 Sâmb.	C. Pahomiu	Ioan d. Sal.	
16 Dura.	P. Teodor	Isidore	
Duminea Slăbănogului. După Pentecostar.			
17 Luni	Ap. Andronie	Pascal B.	
18 Marți	M. Petru	Denanțiu	
19 Miere.	M. Patrichie	Petru Celest.	
20 Joi	M. Talaleu	Bernhardin	
21 Vineri	(†) ...	Felix Cant.	
22 Sâmb.	M. Vasiltse	Iulia	
23 Dura.	P. Mihail	Constante	
Duminea Samaritenei. După Pentecostar.			
24 Luni	P. Simeon	Susana	
25 Marți	† Afl. c. s. I. B.	Urban	
26 Miere.	Ap. Carp	Filip Neri	
27 Joi	M. Terapont	Beda Den.	
28 Vineri	P. Nichita	Augustin ep.	
29 Sâmb.	M. Teodosia	Maximin	
30 Dura.	P. Isachte	Regala	
Duminea Orbului. După Pentecostar.			
31 Luni	Ap. Ermie	Angela	

Soarele

1 Mai răs. 5 ore
8 m. Ap. 7 ore 19 m.
15 Mai răsare 4 ore
49 m. Ap. 7 ore 34 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—4 bine, 5 ploate,
6 ceață, 7 ploate, 8—14
bine, 15 ploate, 16—17
bine, 18 ceață, 19—20
bine, 21—23 ploate, 24
vânt, 25—31 bine

Prognosticuri

În luna aceasta de
vor fi tunete dese, an
bun și vară bună în-
semnează; iar de va
fi ploate în ziua de
Pogorirea Duhului
Sfânt (Rusalittle) tot
rele vom avea.

La 10 Mai intră
soarele în semnul ce-
rului Gemenii, carele
este călduros și este
bine atunci a ne-
gustori, a umbla la
vânat și pe copil a-l
ține la învâțtură.

Insemnări.

Staturi economice.

Sămânatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas și e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de scai, fânașele de mușuroaie, se culeg pietrele și se scot mizurinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crastaveșii și să nu conținem cu udatul, dacă e uscat. Nu lua copilul dela școală pentru a-l trimite cu vitele la pășunat, căci folos nu vei avea. Roiurile încep și pregătește coșnițele. Curăță pomii de viermi, mai ales de păduchii roșii, pe cari cu pământ galbin și petrol îi poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt amorziți și scuturând pomii, cad și se pot culege. Hrană pentru găini. Vița se stropește cu piatră vântată în contra peronosporei.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	M. Iustin	Grațian	✠✠
2 Mierc.	Păr. Nichifor	Gaetan	✠✠
3 Joi	(†) M. Basil, Ep. Evroz	Înălț. D-lui	✠✠
4 Vineri	P. Mitrofan	Francis Car.	✠✠
5 Sâmb.	M. Doroteu	Bonifațiu ep.	✠✠
6 Dum.	C. Ursariu	Ezauđ	✠✠
Duminea Sfinșilor Părinși. După Pentecostar.			
7 Luni	M. Teodot	Lucreșia	✠✠
8 Marți	M. Teodor Str.	Medard	✠✠
9 Mierc.	P. Chiril	Prim	✠✠
10 Joi	M. Timoteu	Margareta	✠✠
11 Vineri	Ap. Dart. și Varn.	Darnava	✠✠
12 Sâmb.	P. Onufrie	Ioan Fac.	✠✠
13 Dum.	(†) Feodora Ep. Evroz	† Rusaltile	✠✠
Toate ale sărbătoarei.			
14 Luni	Pr. Amos	Vasile cel Mare	✠✠
15 Marți	M. Tihon	Ditus	✠✠
16 Mierc.	M. Manuil	Franc. Reg.	✠✠
17 Joi	M. Leonie	Avit	✠✠
18 Vineri	M. Geontie	Marcu	✠✠
19 Sâmb.	Ap. Iuda	Gervasiu	✠✠
20 Dum.	M. Metode	Trinitas	✠✠
Duminea Tuturor Sfinșilor. După Pentecostar.			
21 Luni	M. Iulian	Alois Gonz.	✠✠
22 Marți	M. Eusebie	Paulin	✠✠
23 Mierc.	M. Agripina	Felix	✠✠
24 Joi	(†) M. Basil, Ep. Evroz	(†) Basil, Ep. Evroz	✠✠
25 Vineri	M. Febronia	Prosper	✠✠
26 Sâmb.	C. David	Ioan și Pau.	✠✠
27 Dum.	C. Samson	Crescențiu	✠✠
Dum. II. d. Rus. Ev. Mat. IV, 18-23. Gl. 1. S. 2.			
28 Luni	Chir. și Ioan	Ireneu	✠✠
29 Marți	(†) M. Basil, Ep. Evroz	† Basil, Ep. Evroz	✠✠
30 Mierc.	Sin. ss. Apostoli	Paul ep.	✠✠

Soarele

1 luniie răs. 4 ore
35 m. Ap. 7 ore 52 m.
15 luniie răsare 4 ore
38 m. Ap. 8 ore 1 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—3 vânt și ploaie.
4—6 vânt și cald, 7—24
ploaie și vânt, 25—27
bine, 28—30 vânt și
ploaie.

Prognosticuri

În ziua Nașterii
lui Ioan Botezătorul
dacă va răsări soa-
rele de vreme și fru-
mos și peste zi tot
într'un chip va stră-
luci până va apune.
Însemnează a fi vreme
bună la secerat și la
costit. Însă la Sf. Ioan
de va ploua sau va
fi negură, așa va fi
și în vremea secerei.
În luna aceasta de
va tuna, rod la pâne
vom avea, iar vacile
vor rămânea sterpe.

Însemnări.

Sfaturi economice.

Cucuruzul se sapă și în lăia oară și a doua oară.
Nu lăsa prea dese firele, rărește bine și cosește fânășele.
Sapă cartofii, adună frunze și le usucă, țin mai mult ca
fânul. Ajută roiurile slabe, dă-le miere ori apă dulce.
În vie umblă des, o stropește. Valorizează cireșele și
aișinele.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	Cosma și Dam.	Sâng. D. N. I. C.	
2 Vineri	Vestm. M. Dni ☉	Visita Mariei	
3 Sâmb.	M. Iacint	Anatol	
4 Dum.	P. Andreu	Berta	
Dum. III. d. Rus. Ev. Mat. VI, 22—33. Gl. 2. Sf. 3.			
5 Luni	C. Atanasie	Zoe	
6 Marți	C. Sisoe	Tranquilin	
7 Miere.	C. Toma	Ciril și Met.	
8 Joi	M. Procopie	Procopiu	
9 Vineri	M. Pangrație	Veronica	
10 Sâmb.	S. 45 Mart. din N.)	Rufina	
11 Dum.	M. Eufemia	Pius I	
Dum. IV. d. Rus. Ev. Mat. VIII, 28—33. Gl. 3. Sf. 4.			
12 Luni	M. Proclu	Ioan Gual.	
13 Marți	Sob. Arh. Gav.	Margareta	
14 Miere.	Ap. Achila	Bonaventura	
15 Joi	M. Chir. și Iul.	Impăraț. Ap.	
16 Vineri	M. Atinogen	Maria Carm.	
17 Sâmb.	M. Marina ☉	Alexe	
18 Dum.	M. Emilian	Camil	
Dum. V. d. Rus. (SS. Părtiați) Ev. Mat. V, 14—20. Gl. 4. Sf. 5.			
19 Luni	C. Maerina	Dincențiu	
20 Marți	(†) Pr. Ilie	Pr. Ilie	
21 Miere.	C. Sim. și Ioan	Praxeda	
22 Joi	† Maria Magd.	Maria Magd.	
23 Vineri	M. Trofin	Apolinar	
24 Sâmb.	M. Cristina	Cristina	
25 Dum.	† Ad. S. Ana ☉	Ap. Iacob	
Dum. VI. d. Rus. Ev. Mat. IX, 1—8. Gl. 5. Sf. 6.			
26 Luni	M. Ermolae	Ana	
27 Marți	† M. Pantel.	Pantelimon	
28 Miere.	Ap. Prohor	Nazarie	
29 Joi	M. Calinic	Maria	
30 Vineri	Ap. Sila și Silv.	Abdon	
31 Sâmb.	P. Eudochim	Ign. Loyola	

Soarele

1 lulle răs. 4 ore
85 m. Ap. 8 ore 4 m.
15 lulle răsare 4 ore
44 m. Ap. 7 ore 58 m.

Insemnări.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1-5 ploate, 6-11 bine,
12-17 ploate, 18-22
bine, 23-24 ploate,
25-31 bine.

Prognosticuri

2 săptămâni înainte
de 15 zile ale lunii
lulle dacă va fi senin,
în zilele acestea că-
nești, căci așa se
numesc, pânea va
rodî bine pe locurile
mai joase, iar de va
fi și ploate bucatele
asemenea vor rodî
bine și pe locurile
mai înalte. În 15 lulle
de va tuna mai în-
ainte cu un ceas de
miazăzi însemnează
tarnă târzie, iar dacă
soarele va străluci,
tarnă de mijloc însă
cu mari răceli, iar
dacă va ploua, va fi
și tarnă eu ploate
amestecată.

Staturi economice.

Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră numai
dacă e copt bine grâul, iar ovăsul tăiat îl lasă la vatră
să se usuce paiele. Grâul treerat îl întoarce. Alege tri-
foiul și lucerna de sămânță. Plivește legumele, udatul nu-
uita. Porcii îi închide, acum vin boalele pentru ei, dease-
menea și hoarele. Stropește vița și o plivește. Sprijinește
pomii încărcați. Bea apă răcorită și nu multă. Grijii să
nu mănânce copiii poame crude, mai ales prune. Nu vinde
bucatele, holdele le asigură.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dura	Inch. Sf. Cruce ☉	Lanț. Petru	
Dum. VII. d. Rus. Ev. Mat. IX. 27—35. Gl. 6. Sf. 7.			
2 Luni	M. Ștefan	Alfons Lig.	
3 Marți	C. Isachle	Ștefan	
4 Miere.	SS.7 cocoani Efes.	Dominic	
5 Joi	M. Buzignie	Maria Niv.	
6 Vineri	(+) Ștefan	† Schimb. Iață	
7 Sâmb.	C. Domeșle	Caletan	
8 Dum.	P. Emilian	Chiriac	
Dum. VIII. d. Rus. Ev. Mat. XIV. 14—22. Gl. 7. Sf. 8.			
9 Luni	† Ap. Matia ☽	Roman	
10 Marți	M. Laurențiu	Laurențiu	
11 Miere.	M. Euplu Diac.	Susana	
12 Joi	M. Foile și An.	Clara	
13 Vineri	C. Maxim	Casian	
14 Sâmb.	Pr. Mihea	Eusebiu	
15 Dura.	(+) Ștefan	Ad. M. D-lui	
Ale sărbătoarei.			
16 Luni	M. Domic	Ioachim	
17 Marți	M. Miron	Hiacint	
18 Miere.	M. Flor și Laur	Agapit	
19 Joi	M. Andr. Strat	Urban II	
20 Vineri	Pr. Samuil	Bernard	
21 Sâmb.	Ap. Tadeu	Ioana	
22 Dum.	M. Agatonie ☾	Simforian	
Dum. X. d. Rus. Ev. Mat. XVII. 14—23. Gl. 1. Sf. 10.			
23 Luni	M. Lupu	Sidoniu	
24 Marți	M. Eutichle	Bartolomeu	
25 Miere.	Ap. Bartolom.	Ludovic	
26 Joi	M. Adrian și Nat.	Zefirin	
27 Vineri	C. Pimen	Iosif	
28 Sâmb.	C. Moise Arapul	Augustin	
29 Dum.	(+) Ștefan	† Talerea C. I. B.	
Dum. XI. d. Rus. Ev. Mat. XVIII. 23—35. Gl. 2. Sf. 11. Și ale sărbătoarei			
30 Luni	P. Al. Ioan și P. ☉	Rosa	
31 Marți	Br. Matei D-lui	Raimund	

Soarele

1 August răs. 5 ore
1 m. Ap. 7 ore 42 m.
15 August răs. 5 ore
17 m. Ap. 7 ore 20 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—14 bine și vânt,
15—16 ploaie și vânt,
17—22 vânt și bine,
23—27 ploaie și vânt,
28—31 bine.

Prognosticuri

În ziua prezentei
Adormirii Mariei Dom-
nului de va fi sentin.
poamele se vor coace
bine, măcar de se
vor fi și stricat în-
tate de aceasta.
În ziua aceasta de
vei afla struguri copti,
să tragi nădejde și de
vin. În 25 August, (ziua
Sf. Bartolomeu) de
va fi sentină și fru-
moasă, însemnează
că întreagă toamna
va fi mai mult fru-
moasă și sentină, de-
cât ploioasă și rea.

Sfaturi economice.

Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul care vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai gunoit. Nu lăsa gunoiul în curte, scoate-l din vreme. Grădina bogată vine culeasă. Prunele le adună coapte, fă magiun și-l valorizează. Din merele cari cad dacă sunt coapte poți să faci vin de mere. Uscă frunza de țelină și pătrânjel. Urdinișul îl strâmtează, vremea rece începe. Vița începe a se îndulci, piersicele sunt coapte și de valoare. Gândiți-vă la copiii de școală și nu uita că cereri de înscriere la cele mai multe școli se primesc numai până în 15 August.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Miere.	C. Simeon St.	Egidiu	
2 Joi	M. Mamant	Stefan	
3 Vineri	M. Antim	Serafina	
4 Sâmb.	M. Vavila	Rozalia	
5 Duminică	Pr. Zaharia	Laurent	
Dum. XII. d. Rus. Ev. Mat. XIX. 16—28. Gl. 3. Sf. 1.			
6 Luni	Min. Arh. Mth.	Magnus	
7 Marți	M. Sozoni	Regina	
8 Miere.	(†) Ioan. și Ana	Gorgoniu	
9 Joi	† Ioach. și Ana	Nicol. Tolent.	
10 Vineri	M. Minodora	Protus	
11 Sâmb.	C. Teodora	Valerian	
12 Duminică	M. Autonom		
Dum. înainte de Înălț. sf. Crucl. Ev. Ioan III. 13—17. Gl. 4. Sf. 2.			
13 Luni	M. Corn. Sut.	Maurilius	
14 Marți	(†) Înălț. s. Crucl.		
15 Miere.	M. Nihifa	Nicomed	
16 Joi	M. Eufemia	Eufemia	
17 Vineri	M. Sofia	Lambert	
18 Sâmb.	C. Eumenie	Iosif Cup.	
19 Duminică	M. Trofim	Ianuarie	
Dum. după Înălț. sf. Crucl. Ev. Mareu VIII. 34—38. Gl. 5. Sf. 3.			
20 Luni	M. Eustație	Eustachiu	
21 Marți	Ap. Codrat	Mateiu	
22 Miere.	M. Foea	Toma Ulanov.	
23 Joi	† Zâm. S. I. B.	Linus	
24 Vineri	M. Tecla	Rupertus	
25 Sâmb.	C. Eufrosina	Firmin	
26 Duminică	† Ad. S. I. Ev.	Ciprian	
Dum. XV. d. Rus. Ev. Luca V. 1—11. Gl. 6. Sf. 4.			
27 Luni	M. Calistrat	Cosma și Dam.	
28 Marți	C. Hariton	Denceslau	
29 Miere.	C. Chiriac	Mihail	
30 Joi	M. Gregorie	Ieronim	

Soarele

1 Sept. răs. 5 ore
36 m. Ap. 6 ore 5 m.
15 Sept. răs. 5 ore
53 m. Ap. 6 ore 28 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—12 tot bine, 13
ploaie, 14—19 vânt și
ploaie, 20—23 bine,
24—25 brumă, 26—28
ploaie, 29—30 bine.

Prognoșticiuri

În 10 sau 11 a lunet
acestela dacă va fi
sentin, poame multe
vom avea, vin însă va
fi puțin dar bun. De
voești să știi anul ut-
lilor cum va fi, atunci
să tei mere de stejar
și să le erept și dacă
vei găsi întrânsele
palangen, anul va fi
rău, iar de vei găsi
muscă, anul va fi de
mijloc, iar de vei găsi
verme, an bun va fi,
iar de nu vei găsi
nimtea să te temi de
etumă. De vor fi go-
goașe multe, țarna se
începe de vreme.

În luna aceasta
întră Soarele în sem-
nul cerului Cumpăna
și se face ziua cu
noaptea egală.

Sfaturi economice.

Hambarele se umplu și cu cucuruz. Bostanii se
culeg și se face imediat după tăierea tullelor arătura
pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme uscată.
Adună semințe dela zarzavaturi, scoate-le și le așează în
nisip. Perele iernatice le culege și le pune pe polițe în
pivniță să se înmoaie. Păstrează fructele, mai târziu au
preț bun. Pregătește butoalele pentru vin și poți lua
mierea dela albine.

Insemnări.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	Ap. Anania	Remigiu	
2 Sâmb.	M. Ciprian	† Ing. Păzitori	
3	M. Dion. Ar.	Candid.	
Dum. XVI. d. Rus. Ev. Luca VI. 31—8. Gl. 7. Sf. 5.			
4 Luni	M. Ieroteiu	Franeise Assist	
5 Marți	M. Haritina	Placid	
6 Miere.	Ap. Toma	Bruno	
7 Joi	M. Sergiu	Marcus	
8 Vineri	C. Pelagia	Brigita	
9 Sâmb.	Ap. Iacob	Dionisie	
10	M. Eulampie	Franeise B.	
Dum. XVII. d. Rus. Ev. Luca VII. 11—16. Gl. 8. Sf. 6.			
11 Luni	Ap. Filip	Nicasiu	
12 Marți	M. Prov. Tar.	Serafin	
13 Miere.	M. Carp	Eduard	
14		Calist	
15 Vineri	M. Lucian	Teresia	
16 Sâmb.	M. Longin	Gal	
17	Pr. Oste	Hedviga	
Dum. XVIII. d. Rus. (SS. Păr.) Ev Luca VIII. 5-15. Gl. 1. Sf. 7.			
18 Luni	Ev. Luca	Luca	
19 Marți	Pr. Ioli	Petru Ale.	
20 Miere.	M. Artemie	Ioan Cant.	
21 Joi	C. Ilarion	Ilarion	
22 Vineri	A. Averehte	Cordula	
23 Sâmb.	Ap. Iac. fr. Dlui	Ioan Cap.	
24	M. Areta	Rafail	
Dum. XIX. d. Rus. Ev. Luca VIII. 28—39. Gl. 2. Sf. 8.			
25 Luni	M. Marcian	Chrisant	
26		Evarist	
27 Miere.	M. Nestor	Frumențiu	
28 Joi	M. Terentie	Simon și Iuda	
29 Vineri	M. Anastasia	Nareis	
30 Sâmb.	M. Zinoule	Alfons	
31	Ap. Eustachie	Antoniu	
Dum. XX. d. Rus. Ev. Luca XVI. 18—31. Gl. 3. Sf. 9.			

Insemnări.

Soarele

1 Oct. răs. 8 ore
13 m. Ap. 5 ore 58 m.
15 Oct. răsare 6 ore
28 m. Ap. 5 ore 34 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1-10 nor și vânt,
11-14 vânt, 15-16 liniște,
17-22 bine și vânt, 23-24
ploate, 25-26 ceață,
27-29 nor și vânt, 30-31
ploate.

Prognosticuri

Dacă în luna aceea
sta nu va pica frunza
de pe pomi înseamnă
că va fi iarnă aspră
și lute, tar de vor fi
omide și alți mulți
viermi vor fi. Dacă
va ploua la sfârșitul
lunii acesteta, vara
va fi de vreme și ro-
ditoare, tar de va fi
ploate cu piatră la
apusul soarelui, va
fi roada de mijloc.
Bine să tei seama,
în ce zi din luna
aceasta va cădea să-
padă și din ziua aceea
vei număra zilele
până la nașterea lunii
viitoare, fiindcă atâta
va ploua și va ninge
la iarnă. Unii numără
zilele din nașterea
lunii acesteta de acum
până la ziua întru
care va fi cea din-
tăi naștere a luminei.

Sfaturi economice.

După ziua Crucii se începe gândul sămănăturilor
de toamnă. Vitele acum se pun pe iesle, fă-ți socoteala
cu nutrețul. Adu-ți la cale grajdurile și nu risipi cu hrana.
Stupii se retrag pentru iarnă. Nucile se usucă bine și le
spală bine, au valoare mai mare.

Serile lungi, fusul se întoarce și cărturarul din casă
cețește și altora câte ceva bun.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Cosma și Dam.	† Toți sfinții	
2 Marți	M. Achindin	Zina martirilor	
3 Mierec.	M. Achepstima	Hubert	
4 Joi	C. Ioaniche	Carol Bor.	
5 Vineri	M. Galacton	Emerie	
6 Sâmb.	P. Pavel	Leonard	
7 Dum.	SS.33 M. d. M	Engelbert	
Dum. XXI. d. Rus. Ev. Luca VII, 41-58. Gl. 4. Sf. 10.			
8 Luni	(7)	Vital	
9 Marți	M. Oalsifor	Teodor	
10 Mierec.	Ap. Erast	Andreu Ap.	
11 Joi	M. Vict. și Mina	Martin ep.	
12 Vineri	P. Ioan Milost.	Didacus	
13 Sâmb.	† Ioan G. d. aur	Stanislau	
14 Dum.	† Ap. Filip	Iosafat	
Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca X, 25-37. Gl. 5. Sf. 11.			
15 Luni	M. Gurie	Gertruda	
16 Marți	† Ap. Ev. Matel	Edmund	
17 Mierec.	P. Grigorie	Grigore	
18 Joi	M. Platon	Odon	
19 Vineri	Pr. Avdie	Elisabeta	
20 Sâmb.	C. Grig. Decap.	Felix	
21 Dum.	(7)	† Infr. in bis.	
Dum. XXIII. d. Rus. Ev. Luca XII, 16-21. Gl. 6. Sf. 1. Și ale sărbătoaret.			
22 Luni	Ap. Fillmon	Cecilia	
23 Marți	P. Amfilochie	Clemens	
24 Mierec.	P. Climent	Ioan	
25 Joi	† M. Ecaterina	Ecaterina	
26 Vineri	C. Alimpie	Silvestru	
27 Sâmb.	M. Iac. Persul	Sanislau	
28 Dum.	M. Ștef. cel nou	Advent	
Dum. XXIV. d. Rus. Ev. Luca XIII, 10-27. Gl. 7. Sf. 2.			
29 Luni	M. Paramon	Saturnin	
30 Marți	† Ap. Andreiu	Andreiu	

Soarele

1 Nov. răs. 8 ore
42 m. Ap. 5 ore 7 m.
15 Nov. răsare 7 ore
10 m. Ap. 4 ore 50 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—4 bine, 5—9 vânt
și zăpadă, 10—14 frig,
15—17 bine, 18—19 moale,
20—21 bine, 22—23 ceață,
24 ploale, 25—26 bine,
27—30 ger.

Prognosticuri

În ce timp va fi
timpul la 28 ale lunii
lui Noembrie, ase-
menea va fi și în luna
lui Februarie și ce-
lelalte zile până la
sfârșitul lunii. Să te
seama cum se va
preface vremea întru
aceea zi, așa într'un
timp va fi timpul și
în lunile viitoare,
adeacă în Martie, Apr.
și altele până la îm-
plinirea anului. Dacă
va tuna când soarele
se va afla în semnul
Săgetătorului însem-
nează, că săcara să-
mănată la loc înalt
va fi bună, iar cea-
laltă slabă.

Insemnări.

Staturi economice.

Se scoate gunoiul, se sădesc pomi, se sapă ră-
zoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul lor, se
nu-i roadă iepurii. Se strânge varza și se pune pe iarnă.
Vița se îngroapă. Se repară uneltele de casă și se aduce
în ordine casa și grădina.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Miere.	Pr. Naum	Elgiu	
2 Joi	Pr. Avaeum	Bibiana	
3 Vineri	Pr. Sofronie	Franc. Xaver	
4 Sâmb.	† M. Varvara	Barbara	
5	C. Sava cel sf.	Sava	
Dum. XXV. c. Rus. Ev. Luca VIII, 41-50. Gl. 8. Sf. 3.			
6		Nicolae	
7 Marți	P. Ambrozie	Ambrosie	
8 Miere.	C. Patapie		
9 Joi	† Zem. Sf. Ane	Valeria	
10 Vineri	M. Mina	Melchiade	
11 Sâmb.	C. Daniil st.	Damaeus	
12	† P. Spiridon	Maxentiu	
Dum. Strămoșilor. Ev. Luca XIV, 16-24. Gl. 1. Sf. 4.			
13 Luni	M. Eustratie	Lucia	
14 Marți	M. Tirs și soții	Spiridon	
15 Miere.	† M. Elejerie	Chiliana	
16 Joi	Pr. Ageu	Eusebiu	
17 Vineri	Pr. Daniil	Lazar ep.	
18 Sâmb.	M. Sebastian	Grațian	
19	M. Bonifaciu	Nemesiu	
Dum. înalte de Nașt. D-lui. Ev. Mat. I, 1-25. Gl. 2. Sf. 5.			
20 Luni	M. Ignatie	Ciprian	
21 Marți	M. Iuliana	Ap. Toma	
22 Miere.	M. Anastasia	Flavian	
23 Joi	SS. 40 M. Crit.	Victoria	
24 Vineri	M. Eugenia	Adam și Eva	
25			
26			
Dum. după Nașt. D-lui. Ev. Mat. II, 13-23. Gl. 3. Sf. 6.			
27		† Ev. Ioan	
28 Marți	SS. 20 mii M.	Pruncii nev.	
29 Miere.	Pruncii uc. de I.	Ep. Toma	
30 Joi	M. Antsia	Eugeniu	
31 Vineri	C. Melania	Silvestru	

Soarele

Insemnări.

1 Dec. răs. 7 ore
31 m. Ap. 4 ore 39 m.
15 Dec. răsare 7 ore
45 m. Ap. 4 ore 37 m.

Mersul vremii

(După calendarul pe
140 ani.)

1—4 bine, 5 nor, 6—9
vânt cu zăpadă, 10-20
bine, 21-23 ceață, 24-25
nor și frig, 26 vânt cu
nisoare, 27—29 nor,
30—31 ninge.

Prognosticuri

De se va întâmpla
Nașterea lui Christos
Dumnezeu, iarna va
fi caldă, îndolită, rea
și ploioasă. Primă-
vara ploioasă și căldu-
roasă. Vara vese-
loasă și secetoasă,
și cu bună vreme.
Toamna ploioasă și
vânturoasă. Vițele și
săcarea vor fi foarte
bune. Prin grădini
legumi deajuns. Pe
vremea secerii va fi
și vremea bună. Poa-
me multe, împletitură
puțină. Dobitoacele
și fiarele se vor în-
mulți. Oameni bătrâni
și femei îngreunate
vor muri, iar cei că-
sătorii viețuiește pact-
nică vor trăi.

Sfaturi economice.

Se aduc lemne la casă, iarna se pune. Se mai duce
gunoiul. Vițele trebuiesc bine îngrijite, altcum slăbesc și
nu pot răzbi la primăvară. Dă-le tărășe cât de des și dela
vișei să nu tragi laptele.

În casă aerizește des și cu războiul nu conteni. Te
gândește la anul care vine și fă-ți planurile pentru viitor.

Toate drepturile rezervate.

Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

(De neexactitatea datelor nu răspundem.)

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.

	= Târg de marfă			= Târg de vite cornute
	= " " vite			= " " oi
	= " " cai			= " " porci

Târgurile aranjate în ordine alfabetică.

- Abrud și 1 Martie, 3 Mai, 29 Iulie, 27 Sept., 20 Dec.
- Agârbiciu (jud. Târn. mare) 20 Martie, 29 Oct.,
— 21 Martie și 30 Octomvrie.
- Agârbiciu (jud. Turda) 16—18 Martie, 12—14 Nov.
— 19 Martie, 15 Noemvrie.
- Agnita (jud. Târn. mare) 21 Martie, 19 Iunie, 12
Octomvrie, 19 Dec. — 24 Martie, 21 Iunie, 15 Oct.,
21 Decemvrie.
- Agostin (jud. Târn.-mare) 29 Martie, 2 Iulie,
12 Sept., 15 Dec. — 30 Martie, 3 Iulie, 13 Sept.,
16 Decemvrie.
- Alta-Mare 15 Febr., 22 Mai, 28 Dec. — 16 Febr.,
23 Mai, 29 Dec.
- Aiud 22—23 Ian., 1 Martie, 5—6 Mai, 10 Iunie,
16—17 August, 13—14 Oct. 1—4 Mai. — 25 Ian.,
8 Mai, 19 Aug., 16 Oct
- Alâmor și 4 Martie, 3 Septemvrie.
- Alba-Infla 5—6 Febr., 17 Apr., 15—16 Mai, 23—24
Iulie, 27—28 Sept., 9—10 Nov., 14—15 Dec. — 20
Apr., 26 Iulie, 30 Sept., 17 Dec

- Aleşd ① 1—2 Martie, 15—16 Iunie, 21—22 Septembrie,
14—15 Decembrie.
- Alma (jud. Târnava mică) ① 20 Ian., 18 Aprilie,
21 Iunie, 22 Nov. — ② 23 Ian., 21 Apr., 25 Iunie,
25 Nov.
- Almaşul mare (jud. Cluj) ① 6 Febr., 2 Iulie, 25 Oct.
- Alţina ① 18—19 Febr., 18—19 Aprilie, 29—30 Aug.,
16—17 Nov. — ② 20 Febr., 20 Apr., 31 Aug., 18 Nov.
- Amnaş ① 7 Febr., 7 Iulie. — ② 8 Febr., 8 Iulie.
- Apold (jud. Târnava-mare) ① 18 Martie, 9 Dec. —
② 20 Martie, 11 Dec.
- Apoldul-de-sus ① 17—18 Ian., 17—18 Martie, 17—18
Iulie, 17—18 Nov. — ② 19 Ian., 19 Martie, 19 Iulie,
19 Noembrie.
- Apoldul-de-jos ① 2 Ian., 16 Apr., 10 Aug., 20 Oct. —
② 3 Ian., 17 Apr., 11 Aug., 21 Oct.
- Arad ① 9—10 Apr., 1—2 Iulie, 4—5 Noembrie. —
② 12 Apr., 4 Iulie, 7 Noembrie.
- Archita (jud. Târnava-mare) ① 21 Aprilie, 13 Octombr.
② 19 Aprilie. — ③ 24 Apr., 16 Octombr.
- Archiud ① 24 Aprilie, 16 Octombr.
- Ardihat ① 1 Ian., 5 Aprilie, 31 Iulie, 19 Sept. —
② 2 Ian., 6 Apr., 1 Aug., 20 Sept.
- Armeni (jud. Sibiu) ① şi ② 5 Februarie, 19 Iulie.
- Arpaşul-de-jos ① 21 Martie, 4—5 Iulie, 20 Septembrie,
9—10 Oct. — ② 22 Martie, 6 Iulie, 21 Sept., 11 Oct.
- Asuajul de sus (Sălaj) ① 20 Ian., 20 Martie, 4 Iulie,
24 Septembrie. — ② 21—22 Ianuarie, 21—22 Martie,
5—6 Iulie, 25—26 Septembrie.
- Aşel ① 11 Febr., 20 Aprilie, 8 August, 3 Decembrie.
— ② 14 Febr., 23 Aprilie, 11 Aug., 6 Decembrie.
- Atid (jud. Mureş) ① 31 Ian.—2 Febr., 1—3 Aprilie,
6—8 Iunie, 26—28 Sept. — ② 3 Febr., 9 Iunie,
23 Mai, 29 Sept.
- Avrig ① 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Octombr.
— ② 20 Martie, 2 Iunie, 13 August, 2 Octombr.
- Axente Sever (Frâua, jud. Târn.-mare) ① 12 Apr.,
1 Octombr. — ② 14 Apr., 2 Oct.

- Bachnea 🐾 16 Februarie, 26 Mai, 27 Iulie, 27 Sept.,
12 Decembrie. — 🌀 18 Februarie, 28 Mai, 30 Iulie,
30 Sept., 15 Dec.
- Băgaciu 🐾 7 Martie, 24 Octombrie.
- Bagin 🌀 17 Iunie, 11 Nov.
- Bala-de-Criș 🐾 și 🌀 17 Martie, 16 Iunie, 15 Sept.,
15 Decembrie.
- Bala-mare 🐾 20 Ianuarie, 17 Martie, 16 Iunie, 25
August, 17 Nov. — 🌀 21 Ian., 18 Martie, 17 Iunie,
26 Aug., 18 Nov.
- Bălăușeri (Târn.-mică) 🐾 2 Martie, 7 Mai, 16 Iulie,
12 Sept., 12 Oct., 19 Dec. — 🌀 3 Martie, 8 Mai,
17 Iulie, 13 Sept., 13 Oct., 20 Dec.
- Bălcaciu 🐾 15—17 Martie, 6—8 Nov. — 🌀 18 Mart.,
9 Noembrie.
- Balșa (j. Hunedoara) 🐾 și 🌀 25 Martie, 24 Iunie, 26 Oct.
- Balinț (j. Severin) 🐾 și 🌀 3 Aprilie, 3 Iunie, 2 Sept.,
2 Dec.
- Band 🐾 și 🌀 28—30 Apr., 28—31 Oct. —
🌀 1 Mai, 1 Nov.
- Baraolt 🐾 31 Ianuarie—2 Febr., 30 Mai—1 Iunie,
18—20 Aug., 9—11 Nov. — 🌀 3 Februarie, 2 Iunie,
21 Aug., 12 Noembrie.
- Bârghiș 🐾 12 Mai, 6 Oct. — 🌀 13 Mai, 7 Oct.
- Bârzava (jud. Arad) 🐾 și 🌀 8 Febr., 14 Iunie, 9 Aug.,
11 Oct.
- Bătănia (jud. Arad) 🐾 18 Martie, 1 Iulie, 23 Oct. —
🌀 19 Martie, 2 Iulie, 29 Octombrie.
- Bățanii mari 🌀 21 Ian., 13 Apr., 31 Iulie, 7 Oct.
- Batoș 🐾 25—26 Ian., 19—20 Mai, 12—13 Nov. —
🌀 27 Ian., 21 Mai, 14 Noembrie.
- Bazna 🐾 și 🐾 29 Martie, 29 Iulie. — 🌀 1 Aprilie,
1 August.
- Beclean 🐾 5 Aprilie, 4 Iunie, 3 Sept., 26 Noembrie.
— 🌀 6 Aprilie, 5 Iunie, 4 Septembrie, 27 Noembrie.
- Bela 🐾 20 Febr., 20 Aug., 20 Noembrie. — 🌀 23 Febr.,
23 August, 23 Nov.
- Beiuș 🐾 și 🌀 15 Februarie, 2 Mai, 1 Aug., 7 Oct.
- Berchez 🌀 10 Ianuarie, 25 Aprilie, 27 Iunie, 17 Oct.

- Berchieș ② 29 Iunie.
- Bezid (jud. Odorhei) ② 31 Mai—1 Iunie, 1—2 Oct.,
11—12 Decembrie — ③ 2 Iunie, 3 Oct., 13 Dec.
- Bleazul Ardelean ② 7—8 Aprilie, 28—30 Sept. —
③ 9 Aprilie, 1 Oct.
- Biertan ② 14—15 Aprilie, 2—3 Septembrie, 20 Dec.
— ③ 17 Apr., 5 Sept., 23 Decembrie.
- Bileag (j. Năsăud) ③ 22 Martie.
- Bistrița ② 14—15 Febr., 14—16 Mai, 19—20 August,
21—23 Noiembrie — ③ 14 Febr., 17 Mai, 21 Aug.,
24 Nov.
- Blaș ② 14 Aprilie, 30 Iunie, 25 Sept., 3 Decembrie.
— ③ 17 Aprilie, 4 Iulie, 28 Sept., 7 Decembrie.
- Bogatul Român (jud. Sibiu) ② și ③ 8 Apr., 5 Iulie,
26 Oct.
- Bogoz ② 20—22 Martie. — ③ 23 Martie.
- Bogșa ③ 7—9 Martie, 15—17 Mai, 4—6 Iulie, 18—20 Sept.
- Boian ② 10—12 Martie, 11—13 Iunie, 10—12 Sept.,
11—13 Dec. — ③ 13 Martie, 14 Iunie, 13 Sept.,
14 Decembrie.
- Bontida ② 13 Ian., 23 Martie, 29 Iunie, 21 August,
20 Oct. — ③ 14 Ian., 24 Martie, 30 Iunie, 22 Aug.,
21 Octombrie.
- Boroșinen (jud. Arad) ② 6 Ian., 15 Iulie, 7 Oct. —
③ 7 Ian., 16 Iulie, 8 Octombrie.
- Boroșneul-mare ② 22 Febr., 17 Mai, 23 August, 8 Nov.
— ③ 23 Febr., 18 Mai, 24 August, 9 Nov.
- Boroș-șeș ③ 26 Apr., 27 Sept., 6 Dec.
- Borșa ② și ③ 13 Mai, 26 August, 23 Septembrie,
14 Oct., 7 Nov.
- Bozoviciu ② 3 Aprilie, 15 Mai, 2 Oct., 18 Dec. —
③ 4 Apr., 16 Mai, 3 Oct., 19 Dec.
- Brad (județul Hunedoara) ② și ③ 4 Martie, 3 Iunie,
2 Sept., 2 Dec.
- Bran ② 7 Aug., 5 Oct. — ③ 8 Aug., 6 Oct.
- Brașov ② 6 Aprilie, 28 Iunie, 18 Octombrie. —
③ 20 Octombrie.
- Brateiu ② și ③ 10 Martie, 31 Aug., 28 Oct., 28 Dec.

- Brețcu 🐾 24 Ian., 6 Aug., 26 Sept. — 🎲 25 Ianuarie,
 7 August, 26 Sept.
 Bruiu 🎲 1 Martie, 24 Octomvrie.
 Budiul-de-Câmpie (jud. T.-Arieș) 🐾 28—30 Mai. —
 🎲 31 Mai, 11 Nov
 Buia 🐾 25 Martie, 25 Oct. — 🎲 27 Martie, 27 Oct.
 Bunești (jud. Târnava-mare) 🐾 10—11 Februarie,
 15—16 August. — 🎲 12 Febr., 17 August.
 Buteni (jud. Arad) 🐾 și 🎲 27 Ian., 2 Iunie, 25 Aug.,
 22 Dec.
 Buza 🐾 19 Ianuarie, 19 Aprilie, 27 Iulie, 25 Oct. —
 🎲 20 Ian., 20 Apr., 28 Iulie, 26 Octomvrie.
 Buziaș (j. Timiș) 🐾 și 🎲 16 Ian., 17 Apr., 17 Iulie,
 28 Aug., 2 Oct.
 Cacova (jud. C.-Severin) 🐾 19 Aprilie, 27 Sept. —
 🎲 20 Apr., 28 Sept.
 Cal 🐾 19—21 Ian., 22—24 Mai, 1—3 Oct. — 🎲 22 Ian.,
 25 Mai, 4 Oct.
 Călnic (j. Alba) 🐾 7 Apr., 3 Iulie, 2 Dec. — 🎲 8 Apr.,
 4 Iulie, 3 Dec.
 Cămpeni 🐾 15 Aprilie, 10 Iunie, 9 Iulie, 28 August,
 5 Noemvrie. — 🎲 16 Aprilie, 11 Iunie, 10 Iulie,
 29 Aug., 6 Nov.
 Câmpia-Turzii (jud. Turda) 🐾 31 Ian.—2 Febr., 5—7
 Iulie, 18—20 Oct. — 🎲 3 Febr., 8 Iulie, 21 Oct.
 Căpâlnaș (jud. C.-Severin) 🎲 13 Ian., 21 Martie, 5 Mai,
 29 Mai, 6 Iulie, 20 Sept., 20 Nov.
 Caransebeș 🐾 și 🎲 28 Ianuarie, 29 Aprilie, 5 August,
 7 Octomvrie
 Cârța (jud. Făgăraș) 🐾 20 Martie, 20 Iulie — 🎲
 21 Martie, 21 Iulie.
 Carțfalău (jud. Ciuc) 🐾 6 Febr., 23 Iunie, 15 Oct.
 — 🎲 7 Febr., 24 Iunie, 16 Oct.
 Cața (jud. T.-mare) 🐾 17 Febr., 6 Mai, 15 Sept., 16 Dec
 — 🎲 18 Febr., 7 Mai, 16 Sept., 17 Dec.
 Cătina (jud. Cluj) 🐾 1—2 Febr., 25—26 Apr., 25—26
 Iulie, 25—26 Oct — 🎲 3 Febr., 27 Apr., 27 Iulie,
 27 Octomvrie.
 Cazon (jud. Ciuc) 🎲 1 Mai, 2 Iulie, 27 Nov.

- Cehul-Silvaniei 22 Februarie, 29 Aprilie, 14 Iunie.
 26 Iulie, 13 Sept., 18 Oct., 20 Dec. — 23 Febr.,
 30 Aprilie, 15 Iunie, 27 Iulie, 14 Sept., 19 Octomvrie,
 21 Decemvrie.
- Cermeiu (jud. Arad) 2 Apr., 2 Iulie, 29 Oct.
- Cernatu (jud. Braşov) şi 3 Mai, 20 Sept.
- Cernatul-de-jos şi 2 Aprilie, 5 Iulie, 21 Dec.
- Cetatea-de-baltă (jud. T.-mică) 14 Februarie,
 27 Martie, 29 Mai, 18 August, 5 Octomv., 18 Dec. —
 17 Februarie, 1 Aprilie, 1 Iunie, 21 Aug., 8 Oct.,
 21 Decemvrie.
- Chezdi-Oşorhei 7—8 Ian., 6—7 Mai, 26—27 Oct. —
 9 Ian., 8 Mai, 28 Octomvrie.
- Chibed (j. Odorheiu) 16—17 Febr., 16—17 Mai,
 29—30 Nov. — 19 Febr., 19 Mai, 2 Dec.
- Chindul-mic 19—21 Februarie, 4—6 Noemvrie. —
 22 Febr., 7 Nov.
- Chiochiş 6 Apr., 30 Oct.
- Chirpăr 23 Ian., 17 Apr., 10 Iulie. — 25 Ian.,
 19 Apr., 12 Iulie.
- Chişineu-Criş 22 Aprilie, 23 Sept., 16 Decemvrie.
 — 23 Aprilie, 24 Sept., 17 Dec.
- Ciachi-Gârbău 13 Febr., 29 Mai, 28 Septemvrie.
 — 14 Febr., 30 Mai, 29 Sept.
- Ciacova 16—19 Martie, 1—4 Iunie, 31 August—
 3 Sept., 12—15 Oct., 9—12 Nov.
- Cil (j. Arad) şi 3 Apr., 5 Iulie, 23 Oct., 11 Dec.
- Cinc (judetul Făgăraş) 11 Martie, 17 Iunie, 30
 Sept., 10 Dec. — 12 Martie, 18 Iunie, 1 Oct., 11 Dec.
- Cincşor (jud. Făgăraş) 2 Aprilie, 15 Iul., 20 Oct.
 — 5 Aprilie, 16 Iulie, 21 Oct.
- Clocman 8 Ianuarie, 1 Nov.
- Clsnădie 29 Iunie.
- Ciuc-Sângeorgiu (jud. Ciuc) 5 Apr., 18 Dec. —
 7 Apr., 20 Dec.
- Cluj şi 8—9 Ian., 10—11 Martie, 12—13
 Iunie, 29—30 Aug., 30 Oct.—1 Nov. 24—25 Apr.
 — 10 Ian., 12 Martie, 13 Iunie, 1 Sept., 2 Nov.
- Codlea 24 Apr., 29 Septemv. — 25 Apr., 30 Sept.

- Cojoena 🐾 10—11 Apr., 3—4 Nov. — 🎲 12 Aprilie,
5 Noemvrie.
- Comloșul mare (Timiș) 🐾 4 Martie, 10 Iunie, 26 Aug
— 🎲 5 Martie, 11 Iunie, 27 August.
- Copalnic-Mănăstur (jud. Satu-Mare) 🐾 28 Februarie,
11 Aprilie, 23 Mai, 22 August, 17 Oct., 5 Dec. —
🎲 1 Martie, 12 Aprilie, 24 Mai, 23 Aug., 13 Oct.,
6 Decemvrie.
- Copșa-mare 🐾 21 Aug. — 🎲 24 August.
- Copșa-mică 🐾 și 🐾 25 Aprilie, 🐾 29 Iunie,
20 August, 13 Oct. 🐾 21 Apr. — 🎲 28 Aprilie,
23 August.
- Cornățel 🐾 31 Martie, 1 Aug. — 🎲 1 Aprilie, 2 Aug.
- Corund (judetul Odorheiu) 🐾 15 Ianuarie, 11 Mai,
1 Iulie, 22 August. — 🎲 18 Ianuarie, 13 Mai, 4 Iul.,
25 Aug.
- Covasna 🐾 10 Febr., 1 Mai, 21 Iulie, 10 Noemvrie.
— 🎲 11 Febr., 2 Mai, 22 Iulie, 11 Noemvrie.
- Cozmeni (jud. Ciuc) 🐾 22—23 Ian., 19—20 Aug. —
🎲 25 Ian., 21 Aug.
- Crasna 🐾 15 Ianuarie, 8 Aprilie, 30 Mai, 8 Iulie,
29 Aug., 14 Oct — 🎲 16 Ianuarie, 9 Aprilie, 31 Mai,
9 Iulie, 30 Aug., 15 Oct.
- Crihalma (jud. Târnava mare) 🐾 25 Martie, 1 Iulie,
1 Decemvrie. — 🎲 26 Mart., 2 Iulie, 2 Dec.
- Criș (jud. Târn.-mare) 🐾 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct.
— 🎲 7 Ianuarie 12 Iunie, 12 Oct.
- Crișpatac (jud. Odorheiu) 🎲 24 Febr., 16 Iunie, 4 Oct.
- Criț (jud. Târn.-Mare) 🐾 22 Ian., 29 Aug. — 🎲 25 Ian.,
1 Septemvrie
- Cuciu 🎲 10 Aprilie, 25 Noemvrie.
- Dacia (jud. Târn.-mare) 🐾 și 🎲 1—2 Februarie,
12—13 Iunie, 20—21 Octomvrie.
- Dala săsească 🐾 4—5 Aprilie, 10—11 Oct. — 🎲 6—7
Apr., 12—13 Oct.
- Dalboșeț (jud. C.-Severin) 🎲 10 Martie, 23 Octomvrie.
- Daneș 🐾 2—4 Martie, 17—19 Iunie, 2—4 Octomvrie.
— 🎲 5 Martie, 20 Iunie, 5 Octomvrie.

- Dârlos 18 Martie, 19 Iunie, 8 Oct. — 20 Mart., 21 Iunie, 10 Oct
- Dealul-Frumos (jud. Târnava-mare) și 12 Sept.
- Deda (jud. Murâș) 16—18 Ian., 4—6 Apr., 18—20 Sept. — 19 Ian., 7 Apr., 29 Mai, 21 Sept.
- Dej și 28 Febr.—1 Mart., 11 Apr., 30—31 Mai, 15—16 Aug., 17 Oct., 12—13 Dec.
- Deța (Timiș) 18—19 Mart., 10—11 Iunie, 9—10 Sept., 25—26 Nov.
- Deva 11 Ianuarie, 11 Mai, 31 Iulie, 27 Oct. — 14 Ian., 17 Mai, 3 Aug., 30 Oct.
- Dezna (j. Arad) și 18 Martie, 13 Mai, 9 Sept., 18 Noembrie.
- Ditrâu 31 Ian.—2 Febr., 28—30 Apr., 14—16 Iulie, 22—24 Nov. — 3 Febr., 1 Mai, 17 Iulie, 25 Nov.
- Dobra (jud. Hunedoara) și 17 Februarie. — 4 Mai. — și 6 Mai. — 2 Iunie. — și 4 Iunie. — 20 Sept. — și 21 Septembrie — și 1 Decembrie — și 5 Decembrie.
- Drag (județul Cluj) 5 Aprilie, 6 Iulie, 18 August, 7 Noemv. 5 Iunie, 17 August. — 6 Aprilie, 7 Iulie, 19 Aug., 8 Noembrie.
- Drașov 10 Aprilie, 28 Aug. — 11 Aprilie, 29 Aug.
- Drăușeni (jud. T.-mare) 26—28 Februarie, 29—31 Oct. — 1 Martie, 1 Noembrie.
- Duca I. G. (fost Cristur, jud. Odorheiu) 21—22 Febr., 1—2 Mai, 4—5 Iulie, 8—9 Sept., 14 Nov. Vite de prăsilă: 28 Febr.—1 Martie. 28 Apr., 6 Sept. și 24 Febr., 4 Mai, 7 Iulie, 11 Sept.
- Dumbrăveni (Ibașfalău) 24 Ian., 23 Martie, 16 Mai, 2 Iulie, 18 Sept., 17 Noemv. — 27 Ian., 26 Mart., 19 Mai, 5 Iulie, 21 Sept., 20 Nov.
- Ețed (jud. Odorheiu) 1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 3—4 Iunie, 27—28 Sept. — 3 Febr., 4 Aprilie, 5 Iunie, 29 Sept.
- Făgăraș 15 Martie, 3 Iunie, 7 Sept., 4 Dec. — 17 Martie, 5 Iunie, 9 Sept., 7 Dec.

- Făget (jud. Severin) și 5 Ianuarie, 6 Febr.,
27 Martie, 8 Mai 26 Iunie, 21 Aug. 30 Oct., 4 Dec.
- Fântânele (jud. Odorheiu) 22—24 Ian., 9—11 Ian.,
22—24 Nov. — 25 Ian., 12 Iunie, 25 Nov.
- Farcașlaca (jud. Odorheiu) 5—7 Mai, 16—18 Aug.,
9—11 Nov. — 8 Mai, 19 Aug., 12 Nov.
- Feldioara (jud. Brașov) 24 Martie, 13 Dec. —
 și 1 Iulie. — 25 Martie, 14 Dec
- Felmer (j. Făgăraș) 1 Aprilie, 1 Sept. — 2 Apr.,
2 Septembrie.
- Ferihaz (jud. Târn.-mare) 21 Martie, 20 Oct. —
 22 Martie, 21 Oct.
- Frata (jud. Cluj) 5—7 Mai, 1—3 Aug., 7—9 Nov.
- Frumoasa 4—6 Ian., 11—13 Apr., 27—29 Iunie,
6—8 Septemv. — 7 Ianuarie, 14 Aprilie, 30 Iunie,
9 Septembrie.
- Gâlgău (jud. Solnoc-Dobâca) 17 Aprilie, 5 Sept. —
 18 Apr., 6 Sept.
- Gârbova 15 Mai, 29 Oct. — 17 Mai, 31 Oct.
- Gârcel (Sălaj) 19 Martie, 24 Iunie, 21 Septembrie,
25 Noembrie.
- Geaca (jud. Cluj) 6 Iulie.
- Geogăniul-de-jos (jud. Hunedoara) și 6 Aprilie,
1 Iulie, 3 Sept. și 18 Dec.
- Gheorgheni (jud. Ciuc) 29—31 Martie, 12—14 Iunie,
4—6 Sept., 10—12 Decemv. — 1 Aprilie, 15 Iunie,
7 Septembrie, 13 Decembrie.
- Gherla 6 Februarie, 24 Apr., 5 Iunie, 24 Iulie,
30 Oct., 18 Dec 24 Aprilie. — 7 Febr., 25 Apr.,
6 Iunie, 25 Iulie, 31 Oct., 19 Dec.
- Ghlerteniș (jud. Timiș) 2 Apr., 11 Iunie, 17 Sept.
- Ghimeș-Făget (Ciuc) 20—21 Ianuarie, 22—23 Aug.
— 22 Ian., 24 August.
- Ghindari (jud. Odorheiu) 21—22 Apr., 21—22 Iunie,
6—7 Sept., 29—31 Dec. 19—20 Aprilie. 27—28
Dec. — 24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Sept., 2 Ian. 1944.
- Ghioroc (j. Arad) 9 Apr., 24 Septembrie.
- Ghialacuta 23—24 Ian., 10—11 Iunie, 23—24 Nov.
— 25 Ian., 12 Iunie, 25 Noembrie.

- Gilău (j. Cluj) 🐾 19 Apr., 23 Iulie, 10 Decemvrie. —
 🌀 20 Apr., 24 Iulie, 11 Decemvrie
- Gurghiu 🐾 21—22 Apr., 8—9 Sept. — 🌀 23 Aprilie,
 10 Septemvrie.
- Gurușlău 🐾 28 Ianuarie, 19 Febr., 13 Mai, 18 Aug.,
 20 Noemvrie. — 🌀 29 Ianuarie, 20 Febr., 14 Mai,
 19 Aug., 21 Noemvrie.
- Haldacut (Timiș) 🌀 16 Ian., 16 Mai, 14 Sept.
- Hălmașiu (jud. Arad) 🐾 și 🌀 21 Febr., 28 Martie,
 27 Iunie, 5 Sept., 28 Nov.
- Hălmeag 🐾 11 Apr., 15 Oct. — 🌀 12 Aprilie, 16 Oct.
- Hărășerac (jud. M. Turda) 🐾 9—11 Martie, 29 Iunie—
 1 Iulie, 13—15 Aug., 16—18 Nov. — 🌀 12 Mart.,
 2 Iulie, 16 Aug., 19 Noemvrie.
- Hâșmașul-Lăpușului 🌀 25 Martie, 6 Dec.
- Hașeg 🐾 30 Ian., 14 Aprilie, 12 August, 5 Septem-
 vrie 🌀 3 Febr., 17 Apr., 14 August, 7 Septemvrie.
- Hendorf (jud. T.-mare) 🐾 14 Apr., 14 Iulie, 8 Nov.
 — 🌀 16 Aprilie 16 Iunie, 10 Nov.
- Hida (jud. Cluj) 🐾 6 Aprilie, 28 Septemvrie, și 🌀
 26 Iunie, 18 Dec. — 🌀 7 Apr., 29 Sept.
- Hodod (jud. Sălaj) 🐾 9 Ianuarie, 13 Martie, 15 Mai,
 26 Iunie, 17 Iulie, 25 Sept., 23 Octomv., 27 Nov. —
 🌀 10 Ianuarie, 14 Martie, 16 Mai, 27 Iunie, 18 Iulie,
 26 Sept., 24 Oct., 28 Nov.
- Hodoș 🐾 25—27 Ianuarie, 14—16 Apr., 18—20 Sept.
 🌀 11—13 Apr. — 🌀 28 Ianuarie, 17 Aprilie, 21 Sept.
- Hoghilag 🐾 1 Aprilie, 26 August.
- Homorod 🐾 15 Mart., 30 Iunie, 15 Nov. — 🌀 17 Mart.,
 1 Iulie, 17 Nov.
- Hosman (jud. Sibiu) 🐾 7 Apr., 22 Sept. — 🌀 9 Apr.,
 24 Septemvrie.
- Huedin 🐾 24 Ian., 21 Februarie, 3 Apr., 22 Mai,
 25 Iunie, 20 Sept., 24 Nov., 18 Dec. — 🌀 25 Ian.,
 22 Februarie, 4 Aprilie, 23 Mai, 26 Iulie, 21 Sept.,
 25 Noemvrie, 19 Decemvrie.
- Hunedoara 🐾 31 Martie, 2 Mai, 25 Iunie, 25 August,
 11 Noemvrie. — 🌀 1 Aprilie, 5 Mai, 28 Iunie,
 28 Aug., 14 Nov.

- Iacobeni 🐾 27 Apr., 26 Octomvrie. — 🎲 29 Aprilie,
28 Octomvrie.
- Iara de jos (jud. Turda) 🐾 28—30 Apr., 30 Sept.
2 Oct. — 🎲 1 Mai, 3 Octomvrie.
- Iecu (jud. M.-Turda) 🎲 2 Iulie.
- Iernut 🐾 2—3 Ian., 4—5 Martie, 4—5 Mai, 4—5 Iulie,
4—5 Sept., 4—5 Noemvrie. — 🎲 4 Ian., 6 Martie,
6 Mai, 6 Iulie, 6 Sept., 6 Nov.
- Ighiu 🐾 20—25 Mai, 20—25 Octomv. — 🎲 26 Mai,
26 Octomvrie.
- Ileanda-mare 🐾 9 Febr., 1 Mai, 17 Aug., 15 Oct.
— 🎲 10 Febr., 2 Mai, 18 Aug., 16 Oct.
- Ileni (jud. Treiscaune) 🐾 și 🎲 10 Ian., 1 Mai, 2 Sept.
- Illa (jud. Hunedoara) 🐾 16 Mart., 13 Apr., 15 Iunie,
16 August, 15 Oct., 20 Nov., 17 Dec. — 🐾 și 🎲
18 Martie, 15 Apr., 17 Iunie, 18 Aug., 17 Octomvrie,
22 Nov., 29 Dec.
- Jibân (jud. Sălaj) 🐾 și 🎲 22—23 Februarie, 29—30
Martie, 3—4 Mai, 7—8 Iunie, 5—6 Iulie, 2—3 Aug.,
18—19 Oct., 20—21 Dec.
- Jibert (j. Târn.-mare) 🐾 1 Mai, 1 Aug., 20 Dec. —
🎲 2 Mai, 2 Aug., 21 Dec.
- Jidveiu (jud. Târn.-mică) 🐾 15—17 Ian., 15—17 Mai,
4—6 Septemvrie 22—24 Nov. — 🎲 18 Ian., 18 Mai,
7 Sept., 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare 🎲 20 Ian., 11 Apr., 30 Mai, 27 August,
22 Noemvrie.
- Jucul-de-jos 🐾 1—3 Mai.
- Lăpuș (jud. Someș) 🐾 17 Mart., 14 Iunie, 6 Aug.,
6 Decemvrie — 🎲 18 Mart., 15 Iunie, 7 Aug., 7 Dec.
- Lăpușul unguresc 🐾 18 Ianuarie, 13 Mai, 6 Iulie,
26 Septemvrie. — 🎲 19 Ian., 14 Mai, 7 Iulie, 27 Sept.
- Laslea 🐾 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct. — 🎲 18 Febr.,
18 Iulie, 18 Oct.
- Lechința (jud. Năsăud) 🐾 27—28 Febr., 23—24 Apr.,
30—31 Mai, 19—20 Sept., 18—19 Dec. — 🎲 1 Mart.,
25 Apr., 1 Iunie, 21 Sept., 20 Dec
- Lipova (jud. Timiș) 🎲 24 Apr., 20 Iulie, 8 Sept., 8 Nov.

- Lona (j. S -Dobâca) și 23 Ian., 24 Mai, 16 August.
 Lovnic 5 Martie, 6 Iulie. — 7 Martie, 8 Iulie.
 Luduș (jud. Sibiu) 15 Apr., 27 Sept. — 16 Apr.,
 28 Septembrie.
 Lugeș și 3 Febr., 24 Martie, 5 Mai, 30 Iunie,
 11 August. 20 Oct., 8 Decembrie.
 Lunca (jud. Hunedoara) 25 Aprilie, 21 Septembrie.
 Lupșa (j. T.-Arieș) și 11 Ian., 3 Mai, 20 Iul.,
 18 Sept., 21 Nov.
 Macfalău 21—23 Aprilie, 21—23 Iunie, 6—8 Sept.,
 30 Dec. 1943—1 Ian. 1944. 19—20 Apr. 28—29
 Dec. — 24 Apr., 24 Iun., 9 Sept., 2 Ian. 1944.
 Măgheraș 5 Febr., 9 Aprilie, 4 August, 14 Noemv-
 rie. — 6 Febr., 10 Aprilie, 5 August, 15 Noemv.
 Mănărade (jud. Alba) 28 Octombrie.
 Mănăsturul-ung. 18 Martie, 28 Iunie, 19 August,
 10 Noembrie. — 19 Martie, 29 Iunie, 20 August,
 11 Noembrie.
 Marcod (jud. Muraș) 29—31 Martie, 14—16 Sept.
 26—28 Martie 1 Apr., 17 Sept.
 Mărgineni (jud. Făgăraș) și 28 Martie, 6 Aug.
 Marpod 1—2 Martie. 7—8 Iunie, 10—11 August,
 25—26 Oct. — 3 Martie, 9 Iunie, 12 August,
 27 Octombrie.
 Mediaș 6—7 Iulie. — *de prăsilă* 20 Martie. —
 4— Martie, 10 Aprilie, 28 Mai, 9 Iulie, 26—27
 Sept., 28 Nov. 7 Martie, 13 Iulie, 20 Septembrie,
 30 Noembrie
 Mehadia și 21 Ian., 17 Aprilie, 26 Iunie, 9 Oct.
 Mercurea (jud. Sibiu) 22—23 Febr., 25—26 Iunie,
 17—18 August, 9—10 Nov. — 24 Febr., 27 Iunie,
 19 August, 11 Noembrie.
 Merghindeal 21 Aprilie, 23 August, 21 Octombrie.
 — 23 Aprilie 25 August, 23 Oct.
 Micăsasa 25 Ianuarie, 17 Mai, 10 Octombrie. —
 28 Ianuarie, 20 Mai, 13 Octombrie.
 Mercurea-Ciucului 11—13 Februarie, 20—22 Mai,
 10—12 Iulie, 26—28 Sept. — 14 Febr., 23 Mai,
 13 Iulie, 29 Sept.

- Mercurea-Murășului** 🐾 21—22 Februarie, 3—4 Mai, 29—30 Iulie, 7—8 Dec 🐾 1—2 Mai. — 🐾 24 Febr., 5 Mai, 1 August, 10 Decembrie.
- Miheș (jud. Cluj)** 🐾 și 🐾 21—23 Ianuarie.
- Mocin (jud. Cluj)** 🐾 15—16 Febr., 27—28 Martie, 15—16 Mai, 16—17 Aug., 18—19 Oct., 18—19 Decembrie. — 🐾 16—17 Febr., 28—29 Martie, 16—17 Mai, 19—20 Oct., 19—20 Decembrie
- Moldova-Nouă (jud. Caraș-Severin)** 🐾 5 Mai, 24 Iunie.
- Moldova-Veche** 🐾 și 🐾 21 Apr., 27 August.
- Monor (jud. Bistrița-Năsăud)** 🐾 11—12 Martie, 21—22 Mai, 25—26 Sept. — 🐾 13 Martie, 23 Mai, 27 Sept.
- Moșna** 🐾 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August. 🐾 17 Apr. — 🐾 4 Febr., 24 Apr., 28 August.
- Motîș** 🐾 16 Martie, 25 Mai, 2 Nov. — 🐾 19 Martie, 28 Mai, 5 Nov.
- Movila (j. Târnava-Mare)** 🐾 8 Mai, 11 Noembrie. — 🐾 9 Mai, 13 Nov
- Murăș-Ludoș** 🐾 1—3 Mai, 1—3 Oct. 🐾 28 Apr.—1 Mai. — 🐾 4 Mai, 4 Oct.
- Nadeș** 🐾 2 Februarie, 25 Apr., 28 Oct. — 🐾 5 Febr., 28 Apr., 31 Oct
- Năsăud** 🐾 20—21 Martie, 25—26 Mai, 5—6 Sept., 6—7 Noembrie, 20—21 Dec. — 🐾 22 Martie, 27 Mai, 7 Sept., 8 Noembrie, 22 Dec.
- Nocriș** 🐾 1—2 Febr., 21—22 Mai, 18—19 Oct. — 🐾 3 Febr., 23 Mai, 20 Octombrie
- Oclandul-Homorodului** 🐾 25—27 Apr., 24—26 Oct. — 🐾 28 Apr., 27 Oct.
- Ocna-Sibiului** 🐾 29—31 Martie, 3—5 Aug., 17—19 Dec. — 🐾 1 Apr., 6 August, 20 Dec.
- Ocna-Murășului (jud. Alba)** 🐾 10 Aprilie, 14 August. — 🐾 15 Apr., 15 Aug.
- Odorhei** 🐾 13—15 Martie, 9—11 Iunie, 1—3 Oct., 18—20 Decembrie. 🐾 10—12 Apr., 28—30 Sept. — 🐾 16 Martie, 12 Iunie, 4 Oct., 21 Dec.
- Ogra (jud. Târnava-Mică)** 🐾 2 Aprilie, 15 Iunie, 13 Sept., 15 Dec. — 🐾 29 Apr., 18 Iunie, 16 Sept., 18 Decembrie.

- Olafalău-mare 9—11 Martie, 26—28 Noevmrie. —
 12 Martie, 29 Nov.
- Olpret (jud. Someș) și 14 Aprilie, 28 Mai,
 1 August.
- Orăștie 11 Martie, 1 Iunie, 1 Oct., 3 Decemvrie.
 — 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct., 5 Decemvrie.
- Oravița și 26 Martie, 16 Iulie, 22 Oct., 3 Dec.
- Orlat 7 Apr., 28 Aug. — 8 Apr., 29 August.
- Orșova 1—3 Mai, 17—19 Septemvrie.
- Orșidorf (jud. Timiș) 24 Apr., 8 Sept.
- Ozun (j. Treiscaune) 20 Martie, 29 Mai, 19 Iulie,
 4 Sept., 15 Oct., 11 Dec. — 21 Martie, 30 Mai,
 21 Iulie, 5 Sept., 16 Oct., 12 Dec.
- Paloș 10 Martie, 31 Iulie, 5 Dec. — 11 Martie,
 1 Aug., 6 Dec.
- Pâncota (jud. Arad) 25 Martie, 9 Mai, 5 August,
 30 Septemvrie. — 26 Martie, 7 Mai, 6 August,
 1 Octomvrie.
- Panticeu 23 Iunie, 9 Septemvrie. — 24 Iunie,
 10 Septemvrie.
- Păpănti și 19 Febr., 6 Mai, 19 Aug., 4 Nov.
- Papii-Ilarian (jud Turda) 16—18 Iunie, 16—17
 Sept. — 19 Iunie, 18 Sept.
- Pâuca și 2—3 Apr., 8—9 Aug., 15—16 Nov.
- Pecica (jud. Arad) și 18 Martie, 19 August,
 23 Decemvrie
- Pecica-ngurească 9 Mai, 14 Septemvrie.
- Pelișor (jud. Târlava-mare) 2 Aprilie, 26 Oct. —
 3 Apr., 27 Oct
- Periamoș (jud. Timiș) 24 Apr., 15 Iunie, 24 Sept.
- Petelea 4—6 Iunie, 3—5 Dec. — 7 Iunie, 6 Dec.
- Petriș (jud. Arad) 24 Februarie, 26 Martie, 10—11
 Iunie, 19—20 Iulie, 14 Oct., 20 Decemvrie.
- Petriș (jud Bistrița-Năsăud) 30—31 Martie, 26—27
 Oct. — 1 Apr. 28 Octomvrie
- Petroșani (j. Huned) și 13—15 Mai, 13—15 Oct.
- Pișcolt (jud. Bihor) 1 Martie, 6 Sept.
- Polana-Sarata 28 Martie, 19 Mai, 14 Iulie, 25 Oct. —
 29—30 Martie, 20 Mai, 15 Iulie, 26 Oct.

- Poiana-Sibiului** 🐾 5 Mai, 11—12 Iulie, 19—20 Sept.
 — 🌀 6 Mai, 13 Iulie, 21 Sept.
- Porumbacul-de-jos** 🐾 14 Apr., 1 Sept. — 🌀 16 Apr.,
 3 Septembrie.
- Praid** 🐾 16—17 Martie, 23—24 Iulie, 12—13 Oct.,
 14—15 Decembrie. — 🌀 19 Martie, 26 Iulie, 15 Oct.,
 17 Decembrie.
- Prejmer (j. Braşov)** 🐾 2 Febr., 5 Aug. — 🌀 3 Febr.,
 6 August.
- Proştea-mare** 🐾 29 Ian., 6 Aprilie, 10 Iunie, 26 Oct.
 — 🌀 1 Febr., 13 Iunie.
- Prundul-Bârgăului** 🐾 7—8 Ianuarie, 12—13 Aprilie,
 30 Iunie—1 Iulie, 27—29 Oct. — 🌀 9 Ian., 14 Apr.,
 2 Iulie, 30 Oct.
- Pui (jud. Hunedoara)** 🐾 și 🌀 1 Mai, 14 Oct.
- Racoşul-de-jos** 🐾 23 Apr., 23 Iunie, 21 Sept., 7 Dec.
 — 🌀 24 Aprilie, 24 Iunie, 22 Septembrie, 8 Dec.
- Racoviţa-Olt** 🐾 și 🌀 9 Martie, 20 August.
- Radna (jud. Arad)** 🌀 12 Mai, 29 Sept.
- Râşnov** 🐾 24 Ianuarie, 1 Iulie. — 🌀 25 Ian., 12 Iulie.
- Reghin** 🐾 14—18 Febr., 7—11 Mai, 5—9 Aug., 18—22
 Oct., 11—12 Dec., 🐾 11—13 Februarie, 4—6 Mai,
 2—4 August, 15—17 Octombrie, 10 Dec., 🐾 1—3
 Mai, 30 Iulie—1 Aug. — 🌀 19 Febr., 12 Mai, 10 Aug.,
 23 Octombrie.
- Reşiţa** 🐾 și 🌀 16 Apr., 16 Iulie, 10 Septembrie,
 29 Octombrie.
- Reteag** 🐾 4—6 Mai, 9—11 Iulie, 25—27 Sept. —
 🌀 7 Mai, 12 Iulie, 28 Sept.
- Retiş (jud. Târn.-mare)** 🐾 19—20 Mai, 11 Sept. —
 🌀 22 Mai.
- Riehiş (jud. Târn.-mică)** 🐾 25 Martie, 13 Nov. — 🌀
 27 Martie, 15 Nov.
- Rimetea (jud. Turda)** 🐾 13—15 Mai, 7—9 Oct. —
 🌀 16 Mai, 10 Oct.
- Rodna** 🐾 17 Febr., 2 Mai, 7 August, 27 Oct. —
 🌀 18 Febr., 3 Mai, 8 Aug., 28 Oct.
- Roşia-montană** 🌀 15 Martie, 15 Oct.

- Rovine (jud. Arad) 🐾 5 Mai, 8 Sept. — 🎱 6—7 Mai, 9—10 Sept.
- Rupea 🐾 9—10 Ianuarie, 28 Febr.—1 Martie, 22—23 Iulie, 7—8 Oct. — 🎱 12 Ianuarie, 3 Aprilie, 25 Iulie, 10 Octomvrie.
- Rușii-Munți 🎱 30 Martie, 30 Sept.
- Săbed 🐾 14—16 Apr., 4—6 Oct. — 🎱 17 Apr., 7 Oct.
- Săcel (jud. Sibiu) 🐾 și 🎱 20 Mai, 25 Oct.
- Sacul 🎱 3 Iunie, 6 Nov.
- Sălașul-de-sns 🐾 4—5 Mai, 10—11 Oct. — 🎱 6 Mai, 12 Octomvrie.
- Sălciua-de-jos (Turda) 🐾 și 🎱 4 Apr., 8 Mai, 30 Iun., 10 Aug., 20 Oct., 10 Decemvrie.
- Săliște (jud. Sibiu) 🐾 5 Aprilie, 12 Iunie, 5 Oct. 🐾 și 🎱 4 Apr., 11 Iunie, 4 Oct. — 🎱 6 Aprilie, 14 Iunie, 7 Octomvrie.
- Sâncraia-Almașului 🐾 și 🎱 2 Febr., 22 Apr., 6 Aug., 26 Octomvrie.
- Sândonic (jud. Ciuc) 🐾 16—18 Martie, 7—9 Oct. — 🎱 19 Martie, 10 Octomvrie.
- Sângeorgiul-de-pădure 🐾 19 Martie, 2 Iulie, 26 Oct., 11 Decemvrie. — 🎱 21 Martie, 4 Iulie, 28 Octomvrie, 13 Decemvrie.
- Sângeorgiul-săsesc 🐾 29—31 Ian., 5—7 Mai, 29—31 Iulie, 29—31 Oct., — 🎱 1 Febr., 8 Mai, 1 August, 1 Noemvrie.
- Sânmartin 🐾 1—2 Mai, 7—8 Noemvrie. — 🎱 3 Mai, 9 Noemvrie.
- Sânmartinul-Homorodului 🐾 12—13 Febr., 14—15 Mai, 30—31 Aug., — 🎱 14 Febr., 16 Mai, 1 Sept.
- Sânmiclăuș (jud. T.-mică) 🐾 22 Aprilie, 18 Sept., 10 Dec. 🐾 7—8 Apr., 11 Sept. — 🎱 25 Apr., 21 Sept., 13 Decemvrie.
- Sân-Paul (jud. T.-mică) 🐾 2 Apr., 1 Iunie, 25 August, 27 Dec. — 🎱 5 Apr., 4 Iunie, 28 Aug., 30 Decemvrie.
- Sântămărie-Orlea 🐾 30—31 Martie, 6—7 Septemvrie. 🐾 28—29 Martie, 4—5 Septemvrie. — 🎱 1 Apr., 8 Septemvrie.

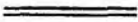
- Sântămăria-de-piatră (jud. Hunedoara)   și
 13 Ian., 13 Apr. 14 Octomvrie.
- Sârmaș 18—19 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Iunie,
 27—28 August. 8—9 Oct., 4—5 Dec. — 20 Ian.,
 20 Apr., 10 Iunie, 29 Aug., 10 Oct., 6 Decemvrie.
- Sarmisegetuza (jud. Hunedoara) și 4 Mai,
 14 Octomvrie.
- Săsăuși (jud. Sibiu) 20 Apr., 27 Iulie, 7 Oct. —
 21 Apr., 28 Iulie, 8 Octomvrie.
- Saschiz 10 Ian., 20 Mai, 1 August, 22 Nov.
 și 20 Nov. — 12 Ian., 22 Mai, 3 Aug., 25 Nov.
- Săsciori (jud. Sibiu) 28 Martie, 24 Oct., 18 Dec.
 — 30 Martie. 26 Oct., 20 Dec.
- Săvăghisla (jud. Cluj) 24—26 Aprilie, 25—27 Oct.
 — 27 Aprilie, 28 Octomvrie.
- Săvârșin (jud. Arad) și 14 Febr., 1 Apr., 13 Mai,
 15 Iunie, 18 Aug., 1 Oct., 3 Dec.
- Sebeș (jud. Alba) 26—27 Ianuarie, 4 Martie, 21—22
 Aprilie, 30—31 Mai, 21—22 August, 4 Nov.
 6 Ian., 1 Oct. — 29 Ianuarie, 5 Martie, 24 Apr.,
 1 Iunie, 24 Aug., 5 Nov.
- Șeica-mare 1 Mart., 18 Mai, 28 August, 10 Dec.
 14 Mai. Miei: 21 Mai. — 3 Martie, 22 Mai,
 30 Aug., 13 Dec.
- Șeica-mică 6 Martie, 21 Iunie, 8 Noemvrie —
 9 Martie, 24 Iun., 11 Noemvrie.
- Selcuș 8 Apr., 13 August, 8 Dec. — 11 Apr.,
 16 Aug., 11 Dec.
- Senereuș (jud. T.-mică) 10 Aprilie, 28—29 Iunie,
 26—27 Octomvrie. — 11 Aprilie, 30 Iunie, 28 Oct.
- Șercaia (jud. Făgăraș) 8 Mai, 21 Aug., 9 Nov. —
 9 Mai, 22 Aug., 10 Noemvrie.
- Sf.-Gheorghe 27 Iunie. — 8—9 Martie, 26—27
 Apr., 28—29 Iunie, 11—12 Octomvrie.
- Sibiu 11 Ian., 21 Apr., 30 Apr., 8 Sept., 28 Oct.
 Vite de prăsilă: 20 Apr., 27 Oct. 12 Ianuarie,
 22 Aprilie, 1 Iulie, 9 Sept., 29 Oct. 20 Aprilie,
 7 Sept.   9 Martie (Marția Mare). 13
 Ian., 22 Aprilie, 9 Septemvrie.

- Sibot (jud. Hunedoara) și 10 Martie, 23 Mai, 8 Aug., 10 Nov.
- Sic (jud. Someș) și 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept., 18 Oct., 30 Nov.
- Șien (jud. Năsăud) 14 Ianuarie, 14 Aprilie, 14 Iulie, 9 Octomvrie. — 15 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 10 Octomvrie.
- Șighetul-Marmației 20—21 Febr., 29—30 Mai, 17—18 Iulie, 4—5 Sept., 16—17 Oct., 18—19 Dec.
- Șighișoara 15—16 Ian., 13—14 Martie, 30 Aprilie, 21—22 Iunie 15—16 Sept., 1—2 Nov. — 18 Ian., 16 Martie, 3 Mai, 24 Iunie. 18 Sept., 4 Nov.
- Șilmeghi 1 Ian., 28 Martie, 15 Aug.
- Șilindia (jud. Arad) 28 Mai, 8 Oct., 17 Decemvrie.
- Șimand (jud. Arad) 11 Februarie, 6 Mai, 9 Sept. — 12 Februarie 7 Mai, 10 Septemvrie.
- Simeria (jud. Hunedoara) și 26 Febr., 15 Iulie, 11 Sept., 23 Oct.
- Șimișna (jud. Someș) și 22 Ianuarie, 29 Apr., 29 Aug., 30 Nov.
- Șimleul-Silvaniei 18 Mai, 26 Oct. și 24 Martie, 23 Ian., 1 Sept., 22 Dec.
- Șimon (j. Brașov) 8 Aug., 20 Nov. — 9 Aug., 21 Noemvrie.
- Șinca-Veche 29 Aprilie, 20 Iulie, 25 Oct. și 30 Aprilie, 21 Iulie, 26 Octomvrie.
- Șintereag (jud. Someș) 2 Februarie, 23 Iunie. — 3 Febr., 24 Iunie
- Șiria și 7 Ianuarie, 11 Martie, 12 August, 2 Decemvrie.
- Șlimnic 1 Iunie, 14 Octomvrie. — 2 Iunie, 15 Octomvrie.
- Șoars (jud. Târn.-mare) 7—8 Apr., 17—18 Sept. — 9 Aprilie, 19 Sept.
- Șoborșin 14 Febr., 13 Mai, 18 August, 3 Decemvrie.
- Șomârtin 14 Apr., 28 Iulie, 4 Nov. — 17 Apr., 31 Iulie, 7 Nov.
- Șomonta-mare și 12 Martie, 6 Apr., 24 Apr., 20 Aug., 11 Nov., 25 Decemvrie.

- Sovata ~~10-11~~ și ~~12-13~~ 10—11 Ian., 12—13 Apr., 12—13 Iulie,
30 Sept.—1 Oct. ~~10-11~~ 10—11 Apr. — ~~12~~ 12 Ianuarie,
14 Apr., 14 Iulie, 2 Oct.
- Spermezeu (jud. Solnoc-Dobâca) ~~19~~ 19 Mai, 9 Sept. —
~~20~~ 20 Mai, 10 Sept.
- Streiu-Sângeorgiu (jud. Huned.) ~~6~~ și ~~14~~ 6 Mai,
14 Sept., 18 Dec.
- Supurul-de-jos ~~21~~ și ~~28~~ 21 Febr., 28 Martie, 25 Apr.,
11 Iulie, 29 Aug., 10 Oct., 14 Nov., 12 Dec.
- Taga ~~9~~ 9 Martie, 18 Iunie.
- Tâlmăciu ~~27~~ 27 Febr., 23 Iunie, 3 Nov. — ~~28~~ 28 Febr.,
24 Iunie, 4 Nov.
- Târgu-Murăș ~~12-16~~ 12—16 Ian., 12—16 Martie, 12—16
Mai, 1—5 Iulie, 1—5 Septembrie, 6—10 Noembrie,
18—22 Decembrie. — ~~17~~ 17 Ian., 17 Martie, 17 Mai,
6 Septembrie, 11 Noembrie.
- Târgu-Săcuiesc ~~8~~ 8 Ianuarie, 13 Mai, 28 Oct. —
~~9~~ 9 Ian., 15 Mai, 29 Octombrie.
- Târnăveni ~~26-28~~ 26—28 Februarie, 28—30 Aprilie 21—23
Iulie, 12—14 Oct. — ~~1~~ 1 Martie, 1 Mai, 24 Iulie,
15 Octombrie.
- Tășnad ~~17~~ și ~~12~~ 17 Febr., 6 Apr., 12 Mai, 7 Iulie,
8 Sept., 20 Oct., 10 Nov.
- Teaca ~~30-31~~ 30—31 Ianuarie, 29—30 Aprilie, 25—26
Iunie, 3—4 Nov. ~~10-12~~ 10—12 Aprilie. — ~~1~~ 1 Febr.,
1 Mai, 27 Iunie 5 Noembrie.
- Teiuș ~~17-18~~ 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie, 24—25
Iunie, 25—26 Aug., 5—6 Noembrie. — ~~20~~ 20 Fe-
bruarie, 28 Aprilie, 28 Iunie, 28 August, 8 Noembrie.
- Ticușul-Vechiu ~~11~~ 11 Febr., 24 Iunie, 1 Nov. — ~~13~~
13 Febr., 26 Iunie, 3 Noembrie.
- Timișoara ~~19-20~~ și ~~28-29~~ 19—20 Martie, 28—29 Mai, 13—14
Aug., 24—25 Sept., 17—18 Decembrie.
- Toplița-Română ~~27-29~~ 27—29 Ian., 22—24 Apr., 7—9
Iulie, 2—4 Oct. — ~~30~~ 30 Ian., 25 Apr., 10 Iulie, 5 Oct.
- Turda ~~6-8~~ 6—8 Martie, 18—19 Apr., 21—22 Iunie,
5—6 Sept., 28—30 Oct., 3—5 Dec. — ~~9~~ 9 Martie,
20 Apr., 24 Iunie, 7 Sept., 31 Oct., 6 Decembrie.

- Ungra 1 Iunie, 10 Aug., 2 Nov. — 2 Iunie, 11 August, 3 Nov.
- Unirea (Vințul de sus) 8 Ianuarie, 18 Martie, 5 Iunie, 20 August, 3 Oct., 16 Nov. — 11 Ian., 21 Martie, 8 Iunie, 23 August, 4 Oct., 19 Noemvrie.
- Urmeniș (Jud. Cluj) 16—17 Ian., 3—4 Mai, 4—5 Iulie, 16—17 Dec. 15—16 Aprilie. 10 Dec. — 18 Ian., 5 Mai, 6 Iulie, 18 Dec.
- Vad (J. Făgăraș) 4 Apr., 20 Iunie, 4 Oct., 20 Nov. și 5 Apr., 21 Iunie, 5 Oct., 21 Nov.
- Valdahaza (Jud. Cluj) 21 Martie, 20 Sept. — 22 Martie, 21 Sept
- Vaida-Recea 21 Martie, și 18—19 Ian., 1—2 August.
- Valea-Lungă 23 Februarie, 20 Iunie, 23 Oct. — 26 Februarie, 23 Iun., 26 Oct.
- Valea mare (Jud. Severin) și 6 Aprilie, 14 Oct.
- Vânători (Jud. Târnămare) 27 Martie, 20 Iulie, 27 Sept. 1 Dec 28 Martie, 21 Iulie, 28 Sept., 2 Decemvrie.
- Vărădia (Jud. Arad) și 7 Ian., 13 Apr., 8 Iunie, 14 Septemvrie
- Veneția-de-jos 1—2 Mart., 6—7 Iulie, 23—24 Sept. — 3 Martie, 8 Iulie, 25 Septemvrie.
- Vinerea 27 Apr., 27 Decemvrie. — 30 Aprilie, 30 Decemvrie.
- Vinga (Jud. Timiș) 14 Mai, 27 August, 1 Oct.
- Vingard (Județul Alba) 10—11 Februarie, 11 Mai, 10—11 Sept. — 12 Februarie, 12 Mai, 12 Sept.
- Vințul-de-jos 13—14 Martie, 23—24 Iunie, 13—14 Sept., 23—24 Nov. — 15 Martie, 24 Iunie, 15 Sept., 25 Noemvrie.
- Vlăștea-de-jos 4—5 Apr., 11 Iulie, 25—26 Aug. — 6 Apr., 12 Iulie, 27 August.
- Volla 3 Mai, 16 August, 24 Oct. — 4 Mai, 18 Aug., 25 Oct
- Volteg (Jud. Timișoara) 1 Mai, 1 Sept.
- Vorumloc și 2 Apr., 7 Sept. — 5 Apr., 10 Sept.

- Vulcan (jud. Braşov) 9 Martie, 29 August. —
 10 Martie, 30 August
- Vurpăr 15 Mart., 1 Iulie. — 16 Martie, 2 Iulie.
- Zăbala 17 Febr., 30 Iulie, 6 Oct., 1 Dec.
- Zagăr 18—19 Ianuarie, 29—30 Martie, 25—26 Iunie,
 5—6 Septembrie, 12—13 Noembrie. — 20 Ian.,
 31 Martie, 27 Iunie, 7 Septembrie, 14 Noembrie.
- Zam (jud. Hunedoara) şi capre: 20 Mai, 7 Iulie,
 28 August. şi 16 Ianuarie, 11 Martie,
 22 Mai, 9 Iulie, 29 August, 15 Sept., 30 Noembrie.
- Zălan   1—2 Martie, 7—8 Iunie, 5—6 Iulie,
 6—7 Sept., 4—5 Oct., 6—7 Decembrie.
- Zărând (jud. Arad) 25 Febr., 27 Mai, 12 August,
 9 Decembrie. — 26 Febr., 28 Mai, 13 August,
 10 Decembrie.
- Zărneşti 5 Mai, 20 Septembrie. — 6 Mai,
 21 Septembrie.
- Zerindul mare 14 Ian., 25 August.
- Zeteleaca (judetul Odorheiu) 1—2 Noembrie. —
 25 Februarie 3 Noembrie.
- Zlatna 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 Aug.
 — 19 Martie, 18 Iunie. 1 Sept.
- Zorlenţul mare (jud. Caraş-Severin) 11 Iulie, 24 Oct.

Partea de învățătură și petrecere

Redactată

de

Horia Petra-Petrescu

In prag de an nou

„Ce-ți doresc eu ție
Dulce Românie?”

De doi ani simțim iar cu toții, — ca și în marele războiu pentru unitatea națională de acum douăzeci și doi de ani, — că nu suntem nimic înafară de Neam, înafară de Țară. Dacă ai scoate acum pe un român din sânul neamului, să-l pui singuratic de o parte, el n'ar mai putea trăi. Nu ar avea la ce se gândi, n'ar avea ce simți, ce suferi sau de ce se bucura. Ar fi o creangă tăiată din stejar, o mlădiță tăiată din vișă, cari nu mai au alt rost în lume decât să se usuce și apoi să fie aruncate în foc.

Nu simte oricine că-i așa?

De când vremurile s'au înviforat iarăși, de când ziua de mâine e mai nesigură ca în vremuri de pace, toți ne-am încleștat, cu toate nădejdlile în neam: să învingă, să iese biruitor! Știm că atunci fiecare din noi va învinge odată cu neamul, că vom putea trăi și munci, că ne vom putea

bucura din nou de viață, noi și copiii noștri. După cum iarăși știm și simțim că o prăbușire națională, o înfrângere a neamului, ar aduce prăpăd și jale pentru fiecare din noi.

Trăim, ca și în războiul celalalt, vremuri în care numai nebunul poate zice: „Nu-mi pasă ce-i pe fronturile de luptă! Nu-mi pasă de câte greutateți geme țara! Am bucate destule, am casa și moșia mea, sunt sănătos și pot munci și nu-mi pasă de nimeni!”

Numai nebunul, pentrucă în ceasul când armata Țării s'ar întoarce biruită din războiu, sau când nemulțumirea din lăuntru din cauza lipselor de tot felul, ar răsturna rânduiala și s'ar trece la furt și jaf, *ar vedea oricine că nicio bunăstare a singuraticului nu-i statornică, sigură, fără bunăstarea și siguranța, fără biruința Neamului.*

Fie că ar năvăli dușmanul dinafară pe urma unei armate învinse, fie că s'ar porni revoluția între cei de acasă, — *averea și viața fiecărui cetățean nu ar mai fi în siguranță.* Fiecare atârnam de toți, de neamul întreg.

De aceea ce putem ura fiecărui român de anul nou? Ce-i putem dori mai mult dulcei noastre Români decât *biruința deplină asupra dușmanilor, iar înlăuntru tuturor hotarelor românești: muncă neistovită și cruțare, și mai presus de toate încredere în biruință și îndelungă răbdare, păstrând fiecare marginile legii și făcându-ne datoria.*

Imn — pâinii

de Mussolini.

*Pânea s'o iubiți! Ea-i inima casei. —
Ea-i mireasma mesei — bucuria vieții.
Pânea respectați! Ea-i sudoarea frunții —
Ea-i mândria muncii; imn este, al jertfei
Pânea s'o cinstiți!, — a câmpului slavă —
Balsamul țărâni; sărbătoarea vieții.
Nu o risipiți! E bogăția țării!*

*E răsplată sfântă
Zdroabei omenești
Dar al îndurării
Cei dumnezeești.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ca să se vadă cât de înrudită este limba italiană de cea românească urmeze aici — în italienește — acest frumos imn adus pâinii.

*Amate il pane, cuore della casa,
Profumo della mensa, gioia del focolare.
Rispetate il pane, sudore della fronte,
Orgoglio del lavoro, poema di sacrificio
Onorate il pane, gloria dei campi,
Fraganza della terra, festa della vita,
Non sciupate il pane, ricchezza della Patria,
il più soave dono di Dio,
il più santo premio alla fatica umana.*

Cum chiamă ogorul.

Trăiește în Elveția un țăran, care a ajuns la renume cu scrisul său. Îl chiamă Alfred Huggenberger și scrie poezii și povestiri din viața țărănească, cetite cu multă plăcere.

Ca să se vadă de ce este așa de iubit țăranul acesta — iată — o mică probă, dintr'o carte, în care au fost alese unele din cele mai frumoase poezii scrise în limba germană. Poezia este intitulată: „*Chemarea ogorului*“.

Ne descrie pe un țăran, cum își petrece în societatea unor cheflii, într'o cârciumă, în decursul zilei. Toți joacă cărți, beau și își bat joc, și de muncă și de oameni. Au făcut „sărbătoare” din ziua lucrătoare și, durere, „sărbători” de astea se țin lanț. Ei spun că „beția a lăsat-o Dumnezeu”. Cade un pahar și se sparge, — se va fi speriat și el de atâta bătut de cărți!

Dar în pervazul ferestrii apare o față amărită. O femeie — nevasta țăranului. Și-a luat inima în dinți și a venit să aducă aminte bărbatului că este lucrul câmpului acum și nu al cârciumei. Se roagă frumos, se milogăște aproape: *Vino, bărbate — vino!*

Cărțașii râd șgomotos și își bat joc și de ea.

Bărbatu-i strigă: „Vezi-ți de drum! Nu te mai osteni!” Îi e rușine de ceilalți ortaci, că a venit nevasta să-l chieame acasă. O femeie! Tocmai de aceea se încăpăținează și nu vine. Nu e doară sluga ei!

Se apropie ceasul amiezii. Beutorii joacă mai departe.

... Numai că trece un copil pe lângă ei. Are bucle bălaie și e plin de girgășie. În mână are un buchețel de flori. Il poartă cu sfințenie în mână. Vinețele — „un cântec albastru”, scrie poetul.

Țăranul a văzut pe copil. A prins de veste „cum trece povestea pe lângă dânsul”.

„De unde are el florile astea frumoase de câmp? De unde a luat el podoaba asta?”

Umerii țaranului sunt cuprinși de un freamăt. E cuprins de gândul: „Ți s'a apropiat ogorul în florile astea de câmp! De mult își așteaptă ogorul cosașul! Spicele stau să se spargă de greutatea lor. Altfel o să putrezească pânea cea sfântă!”

Îl chiamă ogorul!

S'a ridicat dela masă țaranul, după ce a stat câteva clipe, „ca înghețat”, locului.

Aruncă pe masă cărțile de joc: „Jocu' din urmă!”

Apoi — afară. Il orbesc razele de aur ale soarelui. Cunoaște calea. Duce la ogorul său.

Nevasta îl așteaptă. E lângă lanul de grâu. Îi întinde mâna, rugându-l: ia-mi mâna!

Bărbatul i-o prinde și — așa, calcă ei împreună, într'o lume nouă...

Acum e cosaș — lucră din greu — până seara.
L-a chemat ogorul și... l-a însănătoșit...

Transnistria, leagăn al legăturilor româno-ucrainiene.

Cine cobora, odinioară, de pe piscurile pleșuve ale Ceahlăului, și mergea înspre Răsărit, avea cale lungă de străbătut până să adaste la cel din urmă cotlon românesc. Apele Prutului și Nistrului nu putuseră opri dorința de întindere și setea de necunoscut a păstorilor — cari — mânași mereu de imboldul de a găsi câmpii mănoase, cu iarbă grasă pentru mioare, trecuseră de mult hotarele Moldovei și se așezaseră între Nistru și Nipru. Acolo își zidiseră colibe și-și statorniciseră gospodării.

Aduceau cu ei graiul, cântecul și obiceiurile moldovenești și știa, alături de fluer și ciomagul

păstoresc, să 'nvârtească ghioaga ucigătoare și să încordeze arcul.

Din când în când, "mânați de dorul munților și meleagurilor de baștină, făceau calea întoarsă spre măgurile Ceahlăului, de unde se întorceau cu alți frați, cu inima plină de cântece noi și cu o prospețime românească în inimi, care-i împingea spre fapte eroice.

Din micile cătune ciobănești, risipite pe șesurile transnistriene, s'au zămislit - cu timpul - satele de români. Dela un timp, alături de păstorit, au început a lucra pământul atât de bogat, a crește herghelii de cai, faimoși prin iuteala lor, a organiza stupării.

Așezările de ciobani de odinioară devin sate bine gospdărite, cu biserici și cu organizarea aidoma celei din Moldova.

S'au întins aceste sate românești, ca o salbă, de-alungul Nistrului și Bugului și au format așezări strașnice de înstăriți moldoveni, știind să muncească, dar să și lupte pentru pământurile dobândite prin sânguința lor. Credința străbună îi ținea strâns legați de matca moldovenească și într'o epocă în care Rusia era un biet ducat în jurul Moscovei, s'ar fi putut spune, că Moldova se 'ntindea *de fapt*, prin acești moldoveni, până spre apele Niprului.

Hărțuелile ce le aveau moldovenii transnistrieni, cu tătarii din Crimeea sau, mai târziu, asupririle suferite dela nobilimea poloneză, cu totul decăzută, au întărit și mai mult sufletele și rezistența lor.

Când hatmanul Hmielnitzki a ridicat pe cazacii Zapuroji, pe ucrainieni și pe tătari împotriva stăpânirii poloneze - odată atât de împovăraătoare, - a chemat în cetele sale însetate de libertate și pe moldovenii transnistrieni.

Vestiți prin curajul lor, acești moldoveni au luptat eroid pentru dobândirea unei libertăți pe care au văzut-o și a lor.

Mai apoi, când Hmielnitzki, cu toate năvălirile sale de luptător barbar, se așeză temeinic pe scaunul unei Ucraine libere, visă pentru feciorul său Timuș, înrudirea cu strălucita curte a lui Vasile Lupul, Domnul Moldovei. Firește, între vieața de cort și de tabără a unui uzurpator, cum a fost Hmielnitzki, și curtea strălucită a Domnului Moldovei, care imita strălucirea curții imperiale din Bizanț, era o compleșitoare deosebire.

Hmielnitzki a crezut atunci că poate, în chip firesc, râvni la o asemenea înrudire. Poate s'a sprijinit, în cugetul său, și pe faptul, că sub co-

manda sa luptase numerosul norod moldovean din Transnistria.

Vasile Lupul a trebuit să-și calce pe inimă, să-și înfrângă ambițiile și să-și dea odrasla, frumoasă și nobila domniță Ruxandra, după sălbaticul Timuș, un om urit, posac și fără nimic din gingășia cu care fusese până atunci înconjurată Ruxandra.

Acest act de unire, prin înrudire, a românilor din Moldova, cu cei de dincolo de Nistru, s'a săvârșit prin jertfirea sentimentelor domnului și numai dintr'o rațiune de Stat.

Ruxandra fu dusă în mijlocul poporului, atât de împiestrițat, al Ucrainei, departe de leagănul copilăriei ei, într'un cadru sălbatic, în care războiul sau lupta erau preocupările de fiecare clipă. Desigur, singura-i măgulire fusese, că 'n mijlocul acelor oști de adunătură, bețive și flecare, se mai găsiseră moldoveni, care prin prezența lor, să-i aline suferința.

Mai târziu, când scaunul lui Vasile Lupul este amenințat, acesta cere sprijinul ginerelui. Și regăsim iarăși pe Ruxandra, în cetatea Sucevei, apărată de astădată de Timuș, care cade ucis pe zidurile cetății.

În aceste momente istorice, legături strânse, ostășești, politice și religioase, s'au urzit între românii din Moldova și cei din Transnistria.

Mulțime de nume eroice, săvârșind minunate fapte de bravură, s'au ridicat dintre acești moldoveni, care dacă luptau dincolo de Nistru, o făceau cu conștiința, că și acolo apărau pământul țării lor.

După prăbușirea lui Hmielitzki, un alt hatman - trecut în legendă - purtă steagul libertății, luptând împotriva Rusiei, care începuse a se lăți până 'n pragul acestor meleaguri.

Acest faimos hatman se numea *Mazeppa*. Crescut de tânăr la curtea Regelui Poloniei, Cazimir Mazeppa iubi soția unui mare nobil polon, care descoperind firele acestei dragoste neîngăduite, prinse pe Mazeppa, îi unse trupul cu smoală și-l legă zdravăn de spinarea unui armăsar sălbatic, prins din stepele Ucrainei. Dându-i drumul, armăsarul purtă pe nenorocitul tânăr, într'o goană năpraznică, trei zile și trei nopți, spre meleagurile către care-l mâna dorința. Ajungând în stepele Ucrainei, calul muri, și numai printr'o dumnezeiască întâmplare - trecând pe acolo un vânător cazac - fu descoperit Mazeppa.

Ingrijit de cazaci, prin istețimea și curajul său, ajunse apoi hatman al Ucrainei.

Mazeppa este unul dintre cei care prețuește valoarea eroică a românilor transnistrieni. Văzând pericolul ce amenința independența Ucrainei, prin creșterea puterii țarului Rusiei, Petru cel Mare, face o legătură secretă cu faimosul rege al Suediei Carol al XII-lea.

Lupta dela Pultava însă aduce înfrângerea lui Carol al XII-lea și a lui Mazeppa, care, amândoi se retrag la Tighina, în Basarabia, unde petrec mai mulți ani.

Apoi, Mazeppa, muri în Moldova, sub domnia lui Nicolae Mavrocordat, care porunci să i se facă o înmormântare demnă de numele și rangul său. Ca atare, fu îngropat în biserica Sf. Maria din Galați, iar deasupra mormântului fu așezată o piatră de marmoră cu inscripție aurită, arătând că acolo fuseseră puse osemintele fostului hatman al Ucrainei.

La 1821, această piatră funerară a fost distrusă de turci, așa încât astăzi nu se mai vede nicio urmă a acestui mormânt.

Atât sub Mazeppa, cât și înaintea lui, românii transnistrieni - foarte numeroși - avuseră un loc de frunte în lupta pentru dobândirea

libertății Ucrainei. Intre Nistru și Bug, mai ales, ei formau primul zid de apărare și de străjuire a Moldovei. Ocuparea lor de către ruși, dăinu este abia după lupta dela Pultava (1709).

Deși două veacuri i-au apăsât, totuși, tăria lor a izbândit, așa, încât astăzi, când sunt iarăși liberi, renasc, cu aceiași prospețime de odinioară, cântecele, tradițiile și virtuțile moldovenești, păstrate ca jarul sub cenușe.

Aceasta dovedește tăria românească, dovadă puternică a drepturilor noastre de viață și de stăpânire.

(„ALBINA“.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vitejia românească.

De-un an și jumătate, dela intrarea României în războiu, faima soldatului român, a vitejiei românești, a crescut din zi în zi. Azi eroismul cu care luptă armata noastră e recunoscut de prieteni ca și de dușmani, și nu numai în țările din Europa, ci din toată lumea.

Pentru noi, pentru români, nu e nici o nouă tate această vitejie : așa ne-am pomenit, din moși strămoși, să ne apărăm moșia, limba și legea. Ni le-am apărat acestea comori *singuri*, adeseori

neșituți de nimeni, totdeauna împotriva unor dușmani mai numeroși decât noi.

Fără disprețul de moarte cu care au știut să se bată părinții și toți strămoșii, am fi murit noi ca neam, și am fi fost șterși de pe harta Europei ca Țară românească.

Așezați la poarta răsăriteană a Europei, în calea tuturor răulăților, — dela năvălirile barbare până la inundarea popoiului rusesc din 1940 — românii, ca și strămoșii lor dacoromani, n'au avut de ales: ori biruiau, ori erau șterși de pe fața pământului.

De aceea ei au trebuit să lupte mereu, pe viață și pe moarte. Așa s'a născut vitejia lor de care azi se miră lumea.

Dacă neamurile străine, neamurile puternice, ne-ar fi cunoscut istoria, nu s'ar mira atât, știind că armata română de azi nu face decât să meargă pe urmele celei de ieri și din întreg trecutul.

Dar neamurile mari nu se interesează de istoria popoarelor mici decât când evenimentele le aduce să lupte împreună, când determină participarea lor în luptele dintre neamurile mari. Așa a fost cu noi în 1877, 1916 și 1941. Și dela

aceslea date mai ales, lumea a început să cunoască vitejia românească.

Dar ea este veche ca și neamul nostru. Și rădăcinile ei sunt și mai vechi ca noi, împlântate în strămoșii daci, cari au apărut alte două-trei mii de ani aceleași pământuri ca și noi, de cotropirile de pe vremea lor, cari, ca și azi, tot dela răsărit veneau de cele mai multe ori.

Suntem totuși bucuroși că și popoare străine încep să cunoască vitejia românească. Pentrucă soarta noastră, și în viitor, e să fim un popor de ostași la porțile răsăritului. Să se știe că suntem vrednici de acest rol, și să ne ajute Europa întreagă să creștem puternici, nu să ne împartă și să ne slăbească. Aceasta e porunca vitejiei românești.

I. AG.

M A M Ă

de: *I. AGĂRBICBANU*

În cartierul dela marginea orașului se pripășise din primăvară o femeie cu un fecioraș. Femeia era înaltă, slabă, palidă, c'un obraz mare pământiu, cu ochii de-un albastru spălăcit. Purta o rochie groasă, dintr'un postav potrivit pentru paltoane, care stătea țepănă, făcând doar două-trei dungii.

În cap avea năframă veche, odată neagră. Făcea pași largi în cisme grele.

Feciorașul, după înălțime, putea avea șaptesprezece-optsprezece ani. Era mai palid și mai slab decât femeia. Ochiul osteniți, fără culoare, părea că se uită prin frunte, sus. Când umbla, se sprijinea de brațul femeii.

Aflară, după multă rătăcire prin cartier, o tindă goală la niște lucrători, și o închiriară. În două perechi de desagi aduseră - de unde veniră - câteva lucruri și haine. Femeia cumpără un pat dela un vecin și așază lucrurile, în bună orânduială, în tindă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gazda ceru chiria înainte pe o lună. Femeia plăti. Omul văzu că are bani puțini.

- Dar în luna viitoare de unde vei plăti?
- Va da Dumnezeu, răspunse străina.
- Aici, la oraș, nu prea dă Dumnezeu, dacă n'ai în pungă. De ce vrei să te apuci?
- Voiu găsi ceva de lucru.
- La fabrici? Va fi greu! Cu zecile așteaptă, dacă nu cu sutele, să afle loc. Și, de când?

Femeia ridică privirea ostentivă și se uită la fumul gros ce năvălea din coșurile înalte, suindu-se în suluri negre în văzduhul limpede.

- Nu știu lucrul de fabrică. Dar știu spăla foarte frumos. Am auzit că la oraș poate cineva trăi ca spălătoreasă.

- Bine, la oraș! Dar aici nu vezi dumneata că nu-i oraș? Suntem numai la marginea lui. Ai un ceas pe jos de făcut. Vezi bine, este și autobus, dacă ai câte șapte lei de fiecare drum. Socot că mai bine nimereai dacă-ți luai locuință în oraș.

- Mai bine, intră în vorbă și nevasta omului. Sunt și acolo odăi ieftine prin funduri de curți.

- M'am gândit eu, da pentru copil, vorbi cu tristețe femeia.

- E bolnav, se pare.

- Bolnav. Nu-l pot lăsa singur în forfoteala din oraș. Aici, e ca la sate. Ulițele sunt pustii peste zi. Apoi sunt curți, iată, și dumneavoastră aveți. Și copilul poate sta în curte peste zi.

Femeia gazdei mai privi odată la feciorașul, care se uita pe sub frunte și nu zicea nimic:

- Mă mir că ai venit cu el la oraș. Nu poate lucra nimic, nu-i așa?

- Nu poate. De trei ani nu mai poate. Am socotit să încerc și la doctorii de-aici. Trei ani am încercat cu de toate, dar înzadar. Am auzit că, aici, la spitalele celea mari sunt doctori vestiți, pentru toate boalele.

- Ești văduvă dumneata ?

- Văduvă din războiu.

- Aici, da, sunt doctori mari. Lucrează cu oglinzi ce văd în toate măruntaiele omului. Și-ți ieau în chip oasele trupului, cum ți-ar face o *poză*.

- Am auzit, răspuse străina neliniștită, Dar la cap trebuie să aibă ceva, că de-acolo cred eu că-i vine amețeala.

Gazdele se priviră cu teamă.

- Amețeală are băiatu' ?

- Da, însă nu amețeală de cea rea, e o amețeală care-i vine de la cap și-l ține mereu. Când merge, trebuie să se sprijinească de cineva. I-e frică să nu cadă. Poate să-i fi venit și din slăbire. Și, Doamne, ce copil frumos și voinic era până la patrusprezece ani !

Ii străluciră pe-o clipă ochii și glasul i se făcu mai plin, mai cald.

- Aveam om la casă ! La plug, la sapă, la fân, la secere ! Doar la coasă nu l-am lăsat. Se'nvățase să încarce carul cu grâu, cu fân, ca un junișan. Claia și stogul eșia din mâinile lui ca dintr'ale unui om mare.

- Și din ce i-a venit ?

- Nu știu. Unii zic că din langoare.

- A zăcut de langoare ?

- A zăcut opt săptămâni.

- Să știi că din asta i s'a tras, zise bărbatul, privind la fecioraș. Nu știu. Tot ce știu e că din boala aceea s'a sculat și s'a întremat, apoi după'o vreme, s'a dus la pădure să aducă un car de vârfuri dintr'o delniță ce am cumpărat-o la licitație. Era toamna târziu și l-a apucat o vi-forniță. A venit sărăcuțul ud learcă. - De-atunci n'a mai avut zi bună.

Gazdele tăcură. Femeia se apropie de feciorașul, care ședea pe-un scaun în curte. Ii netezi ușor părul bălai și-l sărută pe frunte.

- Nu ți-e frig, dragul mamei?

Tânărul clătină din cap.

- Să-mi spui când ți-o fi.

Onu avu un zâmbet șters, uitându-se în cer: Da-i *plimăvală*, măicuță!

Femeia se întoarse spre gazde.

- Și-a stricat și vorba, suspină ea. Și, ce glas curat și cântător avea mai înainte. Cu cât creștea, semăna tot mai mult cu a lui tatăl său. Părea că-l aud prin curte!

Bărbatul zise:

- Nu știu dacă ai făcut bine, venind cu el la oraș. Poate era mai bine să-l fi adus numai pe el, să-l pui într'unul din spitalele celea mari,

sub paza doctorilor de aici. Dacă ai avere, puteai plăti ce se cuvenea.

- Am avut, dar nu mai am. De trei ani câte n'am încercat, pe unde n'am fost cu el? Am adus doctori acasă, l-am ținut pe el în spital, am plătit slujbe. Toate le-am făcut câte m'au învățat oamenii. Averea s'a dus, dar boala a rămas. Mai pe urmă chiar doctorii de pe la noi m'au sfătuit să vin cu el aici, la spitalele cele mari, unde spun că s'cei mai învățați doctori din țară.

- Uite, mamă, o „lândunică“, spuse deodată Onu, arătând cu mâna în văzduh. Cei trei se uitară și zăriră suveica neagră săgetând văzduhul. Încă nu văzură anul acesta rândunici.

- Bine c'a mai adus Dumnezeu și primăvara! Zise omul.

Gazdele intrară să cineze și să se culce. În fiecare dimineață, la șase, mergeau la fabrică. Încă nici nu știm cum te chiamă, zise bărbatul.

- Safta, Safta Mândruț, după bărbat.

- Și din care parte ești?

- De departe, suflete! Dela granița Mara-mureșului.

- Olio! Departe! Da' nu veți ospăta cu noi?

- Mulțumim. Avem merinde de pe drum.

Așa se pripăși Safta Mândruț cu fiul său Onu în cartierul acela muncitoresc.

Încă în dimineața următoare porni la spitalele celea mari. Feciorașul se răzima de mamă-sa. Luară, dela un loc, autobusul.

O săptămână, în fiecare dimineață, făceau același drum. Străina încă nu căutase nicăiri de lucru. Toată ziua era în jurul lui Onu. Ii dădea, la ceas, niște doctorii. Uneori se uita întins la băiat, îi părea că descopere o schimbare, și în ochi i se aprindea vieața.

Gazdele se neliniștiră :

- Nu-și caută nimic de lucru. N'are gând, numai pentru bolnavul ei.

- Poate mai are ceva bani.

- Chiar dacă ar avea n'ar trebui să stea de-a geaba. Baniii repede se gată.

- Numai să nu rămână pe capul nostru, zise nevasta.

Străina mai avea bani, afară de aceia pe cari îi văzuse gazda. Vânduse cea din urmă vacă înainte de-a pleca de-acasă și banii îi păstra pe fundul unei lădițe, împăturați într'o năframă.

După o săptămână se înapoie dela clinici fără copil.

Gazdele erau la fabrică. Străina s'a închis în tindă și toată ziua pătrunse prin fereastră un mornăit ciudat.

Seara, când veniră oamenii, se mirară nevăzând pe nime în curte. Ascultară și auziseră plângerea aceea înfundată. Trase cu urechea: din tindă venia.

Omul se apropie de singura fereastră și o văzu pe Safta în genunchi, bătând metanii, rugându-se înaintea icoanei Maicii Domnului, atârnată de perete.

Se retrase încet și intrară în odaia lor.

- E singură.

- Dar copilul?

- Știu eu!

Nu peste mult străina eși în curte și începu să se închine în celea patru vânturi. Făcea cruci largi și se ruga cu glas tare.

Omul eși din casă.

- Da unde-i copilul, lele Safto?

- A rămas la spitalul cel mare. Spun doctorii că trebuie să rămână acolo la cercetare mai îndelungată.

- Nu ți-am spus eu? Așa trebuia să faci dela început. Și plătești?

- Plătesc, vezi bine.

- Și acum, pleci acasă ?

Femeia îl privi speriată.

- Cum să plec ? Să-l las singur pe Onu ?

- D'apoi nu-i singur, ai văzut dumneata. Și așa, nu poți să stai cu el în spital.

- Nu, da-l pot vedea în fiecare zi. Așa am făcut și câtă vreme a stat în spitalul dela noi.

- Eu în locul dumnilale m'aș duce acasă.

Safta se uită la el urât :

- Ce să fac acasă ? Sunt acasă unde e Onu.

Gazda își uitase că femeia nu mai avea în sat avere.

- Ți-ai vândut și casa ?

- Nu mi-am vândut-o că n'o cumpără nime. Dar vieața mea e aici, lângă fecior. De mâine, îmi voi căuta de lucru. Și 'n toată ziua mă voi duce să-l văd.

Nu căpătă de lucru decât peste vreo două săptămâni. Părea înfricată. În tindă, lângă lădița deschisă, își număra în fiecare seară banii.

În sfârșit, află de spălat chiar la clinici. Mergea dimineața și venea seara. Spăla frumos și în grabă fu împărțită la rufăria mai bună. În toată ziua îl vedea pe Onu. Acasă, în tinda ei, bornăla până noaptea târziu.

După vreo trei luni gazdele o văzură venind într'o seară, veselă, întinerită, sprintenă.

- E mai bine băiatul ?

- Mulțămim lui Dumnezeu. Mai bine. Poate vorbi ca mai înainte. Doctorii trag nădejde.

- Dar ce au spus că are ?

- Nu știu nici ei, da pare că tot i-au găsit leacul, dacă de azi poate iar vorbi ca mai înainte.

În noaptea aceea străina nu s'a culcat. Dimineața, când gazdele plecară la fabrică, o auziră rugându-se încă în tindă, înaintea icoanei.

Așa trecură săptămâni și luni. Safta Mândruț slăbise și mai tare. Muncea din greu, cu ziua de cap în spălătoria înfierbântată, plină de aburi. Într'un rând se îmbolnăvi de aprindere de plămâni. O vindecară acolo în clinică. Chiria și-o plătea regulat. Plătea ceva și pentru băiat. Câștiga destul de bine, și ea se hrănea mai cu nimic.

Dar prin Octombrie Onu începu iar să vorbească rău. Amețea și mai tare. Era ca un lujer de cartof crescut în pivniță. Analizele doctorilor nu putură dovedi nimic. Nu mai aveau pentru ce-l ținea la clinică.

Mama nu voia să-l scoată. Să mai încerce ! Nu se poate să nu găsească, atâția doctori vestiți, leacuri și pentru copilul ei. O cunoșteau toți me-

dicii dela toate clinicile. Tuturora se rugase să-l vadă pe Onu. Aștepta, înaintea saelor de consultație, ca un câne credincios, până nu mai era nime.

Doctorii o ascultau și-l cercetau din nou pe băiat, azi unul, mâne altul. Ridicau din umeri. N'aveau ce să-i mai spună. Dar când o întâmpinau la ușe, și-i vedeau sufletul în ochi, îi spuneau o vorbă bună.

Străina se scula acum cu noaptea în cap și mergea la șapte biserici să se închine, înainte de a se duce la lucrul ei. Se pusese iarnă grea și dimineața gerul tăia ca briciul. O pusese un călugăr bătrân să încerce și cu asta. Safta intra în toate bisericile pe cari le vedea cu cruce. Cele mai multe nu erau românești. Ingenunchia pe lespezile de ghiață, își pleca fruntea la pământ și se ruga în felul ei. Mai mult gemea.

Când o văzură mai întâi ghemuită așa și gemând, creștinii crezură că i s'a făcut rău și încercară să o ridice. Ea-i privi speriată, cu ochii în altă lume, apoi, înțelegând, clătina din cap și se ghemuia din nou.

Trebuia să se grăbească. Șapte biserici! După ce o cunoscură în toate șapte, oamenii li dădură pace.

Avea pieptar și clicin de pănură, țesută pe vremuri de ea. Dar frigul o lua dela picioare. Rochia aceea de postav gros, cu care veni în primăvară, era acum plină de îndoituri.

Gazdele, seara, îi mai spuneau o vorbă. — Ar fi destul să mergi și numai la o biserică. Același Dumnezeu e în toate.

- Știu, suflete!

- Pe gerul ăsta te poți îmbolnăvi să nu te mai scoli.

- Nu! Că nu mă lasă!

- Cine nu te lasă?

Ea se ciocănea în piept în dreptul inimii. — Am o vatră cu jărătic aici. Nu simt frigul!

Ieșise din iarnă numai cât o scândură. Și fața ei îmbracă culoarea lemnului vechiu, bătu de ploii și uscat de soare.

Călugărul cel bătrân o deslegă dela post, dela ajun și dela cercetarea celor șapte biserici.

- Se vede, maică bună, că asta e voia celui de sus.

- Să-mi rămână feciorașul neputincios? În priviri i se ridică sâmburele unei furtuni negre.

- Păi, chiar neputincios nu-i poți zice. Sunt alții cu mult mai rău. Toți oamenii au o cruce de purtat.

- Da' eu nu de crucea mea mă plâng. Ci de crucea lui. Dece să poarte cruce grea ca asta din vârstă nevinovată?

- Nu putem ști, maică bună! Nu putem înțelege sfaturile Domnului, cari sunt departe de sfaturile omului ca cerul de pământ, cum zice la cartea sfântă.

- Da', murind eu, cine-l va mai duce de subsuoară să nu cadă? Da' pot eu muri să-l las așa? Nu pot!

Două lacrimi fulgerară în genele ei. Părea că nici n'au izvorit din ochii ei arși de friguri, ci s'au născut din senin..

Călugărul își frânse capul în piept.

- Eu ce să spun! Puterea lui Dumnezeu e nemărginită, mamă bună.

- Și mila lui, căci știe ce-i durerea. Nu-i Tată și el? Și Precista, nu e mamă?

- Să ne mai rugăm. Voiu mai face un rând de slujbe.

- Rogu-te să faci. Acum n'am bani. Dar îți aduc.

- Nu trebuie să-mi mai dai nimic, mamă bună. Ai credință, văd, că.

Și ea continuă cu cercetarea bisericilor, cu post și cu rugăciune,

Ăuzi că veniră la spital doctori vestiți dintr' alte țări. Se făcu luntre și punte și nu se lăsă până când nu-l cercetară și aceia pe Onu.

Fură pentru un tratament cu electricitate, dar după a doua ședință Onu nu-l mai putu suferi.

Veni și primăvara, a doua decând era la oraș și feciorașul nu se făcu mai bine. Ba amețea mai ușor. Doctorii stărui ră din nou să-l ducă la aer bun, să meargă cu el acasă, în satul ei.

Dar ea îl ținuse trei ani în aer curat. Știa că aerul nu-l va vindeca.

Chiar atunci începu să crească în țară zvonul despre Maglavit cu ciobanul căruia i s'ar fi arătat un moș.

Safta Mândruț asculta cu urechea întinsă și cu inima oprită poveștile acelea. După trei zile se duse la administratorul clinicilor și-i ceru împrumut bani de cheltuială până la locul acela depărtat cu minunile.

- O să mi-i tragi pe rând din plata mea de spălătoreasă.

- Hm! Îți dau. Dar poate ar fi mai bine să nu mai cheltuești. L-au văzut destui doctori. Ești femeie săracă.

- Sunt, dar nu-i vorba de mine.

- Poate se va întrema băiatul dacă va crește mai mare.

- Dumnezeu toate le poate. Dar pot eu sta cu mâinile în sân? Nu mă lasă!

- Cine nu te lasă?

Femeia se ciocăni iar cu degetul în dreptul inimii.

- Am aici o flacăra. Nu mă lasă. Administratorul îi dă banii.

Muncitorii din cartier se adunară grămadă să-i vadă plecând. Copilul mai crescuse. Se uita tot așa prin frunte, sus. Vorbea mai cu greutate decât înainte.

Lucrătorii din partea locului auziseră și ei vorbindu-se despre Maglavit. Unii credeau, alții nu credeau.

Erau și de aceia, cari își băteau joc:

- O nouă înșelăciune popească!

- Știu cum să stoarcă banul omului necăjit.

- Taci, mări! Nu ți-e frică de Dumnezeu?

- De ce să-mi fie? Par'că este?

- Vai, fulgera-te-ar! Țipă o femeie.

- Unii se vindecă, alții ba, după cum li-e credința.

- Dacă o fi după credință, apoi băiatul ăsta ar trebui să se vindece, pentru credința mamei lui, zise gazda cu greutate.

Ii petrecură cu toții până la autobus și le doriră întoarcere cu sănătate.

Cei mai mulți, cuprinși cu lucrul și necazurile lor, îi uitară în grabă. Numai gazdele se mirau că nu mai vine.

Sosiră numai după trei săptămâni. Dintr'o privire gazdele înțeleseseră că nu se săvârși minunea. Și le trecu prin inimă ca o săgeată, după care părea că-i apasă și pe ei povara străinei.

După ce-l culcă pe Onu, Safta trecu la gazde și le povesti drumul până acolo și tot ce-a văzut. Drumul greu; acolo - lume peste lume. Și bolnavi câtă frunză, câtă iarbă. Femeia veni îngrozită de ce văzuse.

- Da' s'a vindecat cineva?

- Dumnezeu știe! Unii spuneau că au văzut bolnavi vindecați. Alții că nu. În atâta lume ce mai poți vedea? Inșă văd că dreptate a avut călugărul cel bătrân.

- Care călugăr?

- Unul de-aici dela mănăstire. Imi spunea că sunt destui mai rău ca Onu meu. Acum, am văzut cu ochii. Să nu dea Dumnezeu omului câte poate răbda. Asta ar trebui să fie rugăciunea creștinului de fiecare zi.

Străina, deși mâncată de drum, părea mai inviorată.

Nu-l mai duse pe Onu în clinică, ci-l lăsă la locuință.

Ea își luă din nou lucrul în spălătorie. Serile trebui să povestească din nou, tot la alți oameni, ceea ce a văzut și a auzit.

Nu erau mulțumiți nici aceia cari credeau că se mai pot întâmpla minuni pe pământ. Cei necredincioși, își arătau dinții galbeni în zâmbete rele.

* * *

Vara veni cu călduri mari și cu furtuni dese. De mulți ani nu mai fu atâta războiu în văzduh. Aproape în toată după-amiaza se 'ntuneca și începea să durdue de nu se mai oprea. Părea că se sparge și se dărâmă cerul. Fulgerele vinete se zbăteau și se 'mpleteau, despicănd văzduhul. Uneori tunetul bubuia odată cu fulgerul, părând că se dărâmă stânci groaznice în prăpastii fără fund. Se simțea mirosul de pucioasă.

Intr'o seară abia sosi Safta acasă dela lucru și se deslănțui o astfel de prepeștenie. De obicei aprindea tămâie pe-o vreme tare ca asta. Dar acum ședea frântă pe un scăunel cu trei picioare. Și un gând îi lumina și-i încălzea întreaga ființă.

Își zicea : Doamne, cât de bine ar fi să ne trăznească pe amândoi de odată ! - Dar nu cuteza să schimbe gândul acesta în rugăciune.

Cerul bubuia, ploaia vărsa cu găleata, fulgerele le luau vederea.

De odată, la un fulger, care părea că le arsese fața, se auzi o dărâmatură, ca și când s'ar prăbuși peste olaltă pietri multe, cari sunau sec și într'o clipă văzură o vâlvătaie de flăcări la a treia casă, peste drum dela ei.

Nici femeia, nici feciorașul nu știură cum se trezi acesta lângă fereastră. Fusesse în pat și fugi, fără nici un ajutor, să vadă focul.

Onu începu să strige :

- Mamă, le arde casa ! Haida să ajutăm la stins.

Fără să mai aștepte răspunsul ei, năvăli pe ușa tinzii, cu capul gol, în puvoiul de afară și fu între cei dintâi oameni, cari alergară să ajute la stins.

Străina își pierduse capul. Alergă după el și rămase cu ochii holbați când îl văzu cum dărâmă cu alții o poiată să nu se lățească focul.

Căzu grămadă în tină, și plângea, cutremurându-se toată. După ce se potoli focul, Ion o află în tină, o ridică și o duse acasă.

Muncitorii din cartier băgară de seamă numai în zilele următoare că feciorașul s'a făcut sănătos. Peste o săptămână căpătă de lucru într'o fabrică de piele.

Români Transnistrieni și Domni ai Moldovei

de Prof. D. MUNTEANU-RĂMNIC

Dela o vreme, mai ales după ce Sultanul II cel Mare ajunsese sub zidurile Vienei (1529), renaște în Apusul Europei pornirea pentru „cruciade“. Și nu e de mirare că și Răsăritul se resimte de îndată, ivindu-se și aici „cruciași“ și „cavaleri“, oameni vestiți în meșteșugul armelor, luptători pentru cruce, chiar dacă unii devin și mercenari. Sunt așa-numiții, la noi, „vitejli“, despre ale căror fapte vorbesc cronicile și actele vremii, ca și cântecele populare — în țările noastre, ca și pe toată întinderea hotarelor nelămurite dintre turci și tătari, poloni și ruși, unguri și români (deci și moldoveni-transnistrieni).

Aceași pricină, pe lângă altele, duce și la înjghebarea căzăcimii dela Nipru (în vecinătatea Transnistriei), organizare militară-popular-liberă și oricând gata de luptă, de pradă și „de ducă“

(cam ceea ce înseamnă și cuvântul mongolic „cazac“), organizare, formată de ucrainieni, ruși, poloni și moldoveni, predominând ca număr cei dintâi, Spun vechi însemnări istorice: „Nu plătesc bir nici turcilor, nici tătarilor și păzesc apa și așezarea lor și pradă pe turci și tătari, uneori și pe creștini; s'amestecă în toate, neîntrebând de nime“. Și e fapt că români transnistrieni au ajuns și hatmani și polcovnici ai cazacilor, adică șefi și comandanți.

Dar și Domni ai Moldovei, cum se va vedea mai jos, folosindu-le de altfel aprigele lupte pentru tron, mai ales când se iveau multime de pretenzenți sau „domnișori“, cu deosebire decând turcii stăpânesc până'n inima Europei și la Nordul Mării Negre și Mării de Azov. De unde și „vitejiile“ aventuriile, dramele istorice și romantismul vremii. De aceea și profesorul N. Iorga întitulează acest veac al XVI-lea, într'o carte mai de demult: „Veacul pretenzenților și aventurierilor domnești“ — iar volumul V-lea din Istoria Românilor (10 volume) „Vitejii“, încheiat cu glorioasa și tragica moarte a celui, căruia singur, i-a încrustat poporul, în fastele Istoriei Naționale, supranumele de „Viteazul“: Mihaiu-Vodă al Țării Românești și-al Ardealului și al Moldovei!

Dar mult mai înainte, Ștefan cel Mare chiar, avusese legături cu un hatman căzăcesc Dașchevici, iar un nepot, Dumitrașcu, un vechiu viteaz și dânsul, ajuns și hatman al cazacilor, și-a pierdut viața, pentru că a „pohtit“ domnia Moldovei. Acești „domnișori“ se ivesc în domnia altui nepot al marelui Domn, Alexandru-Vodă Lăpușneanu — și mai mulți în domnia îngăduitoare a lui Petru-Vodă Schiopul („cel Milostiv“ îi zice în cronică). Răscolise ștrașnic sufletele, în partea locului Ion-Vodă cel Cumplit, cu rătăcirile și încercările lui peste Nistru, cu căsătoria lui la Moscova, cu domnia Moldovei, după mari slăruințe la Țarigrad, cu răscoala, cu aducerea cazacilor mercenari, cu vitejiile și biruințele, ca și cu groaznicu-i sfârșit, lângă Cahul, la satul Roșcani.

Deaceea și vin după moartea lui mulți „domnișori“ de peste Nistru. „Se cereau mereu Domni pe Țară“. Vin mulți — și dintre cei dintâi tot un Ion Vodă („Crețul“ îi zice cronicarul Gr. Urechle), însoțit de-ai lui (transnistrieni) și de câteva sute de cazaci. Spunea că e „moștean cu adevărat“, cum altul își justifică lupta, împotriva fiului lui Petru Rareș (Iancu-Vodă Sasul) că „e străin de lege“, cum vor spune alții mai târziu „suntem de-o limbă și de-o seminție“,

Unii hoieri și clerici („Țara“!) fugeau, dar cei rămași, li se închinau, recunoscându-i. După „Creșul“, care piere curând, vine un frate, după care apare frumosul și voinicul Ion-Vodă Potcoavă (1577), care se numea Nicoară acasă la el, lângă Nimerova pe Bug. A domnit o lună, la Iași, iubit de țărănime „pentru tinerețea și frumusețea lui“. Piere decapitat de poloni, la Lemberg, la cererea Inaltei Porți. O altă lună „finu scaunul“, la Iași, un Alexandru-Vodă și-apoi Petrea, Constantin și iar un Ion-Vodă Lungu, care venise cu mulți moldoveni și pușini cazaci; a fost biruit, ca și cei dinaintea lui, de oștile domnilor legiuși — dar a fost iertat din pricina tinereții lui, căci n’avea decât... 16 ani! Un altul, prins și iertat, a fost... călugărit. Și alții — între cari Petrea Cazacul, tot un vestit „viteaz“, care domni două luni și era alât de pușin... „cazac“, odată ce se dovedi a fi fost frate cu Aron-Vodă, fiul Lăpușneanului...

Interesant e însă și alt fapt. Ce-i mâna în luptă pe-acești „domnișori“ de peste Nistru și pe cetașii lor? De ce nu-și susțineau pretenșiile și în alte țări? De ce nu și ’n Muntenia? De ce nu se mulțumeau cu dregătoriile lor de polcovnici și hatmani ai cazacilor? Or fi avut unii și oare-

care „drepturi“, erau alții aprig stăpâniți de ambiție și patimă politică — dar desigur că de te-meu era, în primul rând, moldovenia, bine zisă mai apoi, în alte împrejurări, pământenia, legătura de limbă, de sânge și de lege, cu cei mai apropiați frați, tot moldoveni, de dincoace de Nistru, unde stăpâneau Domni legiuitori, dar numiți de împăratul dela Constantinopole, de străini, de păgâni. Și Nistrul n'a putut fi nicicând și nici n'a fost hotar cu adevărat. Și-apoi mult înainte de cunoscutele strămulări și colonizări în Transnistria și Ucraina, răscoliseră sufletele de-acolo, cum am mai zis, chiar Ștefan cel Mare, prin legăturile lui cu Răsăritul (Transnistria și căzăcimea, Chievul și Moscova, ca și Crimeea) — Petru-Vodă Aron, antecesorul, prin expediția-i peste Nistru, — Hatmanul Dumitrașcu, nepotul, prin sbuciumul, întâmplările și dramatica-i viață istorică — aventuroasa domnie a lui Despot-Vodă, — viața și domnia lui Ion Vodă cel Cumplit, ca și a lui Aron-Vodă, al cărui corp de câteva mii de cazaci, sub comanda hatmanilor Drăgan și Lobodă, a cucerit Ismailul și Cetatea-Albă. Firește că erau mercenari, ca și cazacii lui Mihai Viteazui. Dar mercenarismul (oști și luptători cu plată) era al vremii și 'n ființă în toată Europa. Și tot cronica lui Gr. Urechie ne arată cum Pârveu

Pârcălabul de Orhei a mers cu „vitejii“ lui, biruitori, până la Niprul căzăcesc. Dar și biserica — odată ce (potrivit actelor) Mitropolia Moldovei și Episcopia Hușilor hirotoniseau preoți peste Nistru. Dar și moșiile, gospodăriile și târgurile acelorași proprietari, așezate pe ambele maluri ale Nistrului — cu câte legături și interese! Și urmară apoi, pe de o parte, strămutările și colonizările Domnilor și boierilor moldoveni, într'acolo, în Transnistria și peste Bug și 'n „pustiu“ (rușeste: „stepo“) — iar de altă parte, mai târziu, slăpânirea străină comună, dincolo de Prutul de două ori hotar. Și cum căzăcimea dela Nipru, accident și fenomen istoric trecător, a dispărut, iar rușii și ucrainenii s'au coborât târziu, turcii și tătarii fiind timpurii ocupanți și năvălitori — rămânea străveche așezare cu drepturi, numai a fraților transnistrieni, urmași ai geto-dacilor romanizați și creștinați, — puțini, dar băștinași și slăpâni, gospodari și muncitori pe cele mai rodnice văi și locuri până astăzi — temeinică permanență istorică, oricâte năvăliri și așezări, împărății și culturi străine s'au sălășluit în jurul ori deasupra lor și-a noastră.

Și chiar dacă unii transnistrieni au fost „domnișori“, fără drepturi ori n'au fost efectiv Domni

recunoscuți, totuși, folosul pentru viața și unitatea națională a fost mare, cum a fost și cu pretenții și aventurieri din Apus, care, zice prof. N. Iorga, în cartea de mai sus, cu toate patimile și umilințele lor la curțile străine, au făcut cunoscute țările noastre, origina, neamul și drepturile, dovedind și „o svâcnire de nouă viață românească.“ Așa că acești români transnistrieni — Domni ai Moldovei — au contribuit la ceea ce a fost și este, de atunci și până astăzi, aducerea de afluvii puternice și rodnice la crearea sufletului unitar național românesc!

(„Gazeta Cărților“).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Laerimile poeăinței

— O rugăciune la Mănăstirea dintr'un Lemn —

În dimineața sfintei Adormiri a Maicii Domnului din anul 1714 măgura Parângului așternea un văl de umbră peste valea Otasăului, iar văzduhul presăra cu pulbere de rouă frunzișul dăjeretului, care străjuea mănăstirea Dintr'un Lemn. Dar soarele proptit pe umerii răsăritului încerca să sufle cu aur cupola sfântului lăcaș și împodobească cu mărgăritare crucea de pe creștetul turnului.

Albinele trezite de zâmbetul dimineții zburau voioase prin fața prisării înflorite ca o mireasă și însoțeau în zumzet de ocinașe cântecul de închinare al matcei. Iar măicuțele, în antereele lor sărbătorești, roiau ca albinele în fața mânăstirii, s'aducă slavă de mare praznic Maicii Domnului.

- Veniți, cuvioaselor, să slujim azi cu înțreită râvnă Stăpânei noastre, că-i mare hram și zi de cinstire a icoanei celei făcătoare de minuni, pe care Maica Sfântă ne-a descoperit-o în scorbura stejarului din care s'a ridicat lăcașul închinării noastre. Și-apoi vremea-i să cerem mila Impărătesei cerești și pentru doamna Țării, Păuna Măriei sale Ștefan Cantacuzinul, care rău pătimește de câteva zile în mijlocul nostru, le grăia starea Olimpiada măicuțelor strânse'n jurul ei, ca mioarele în jurul unui bulgăraș de sare.

- Să ne rugăm, Preacuvioasă și să priveghiem și să ne frângem în mătani pentru sărmana noastră doamna Păuna, căci mare durere-i zdrobește inima. Fața ei nu se înseninează și ochii ei nu se mai zvântă niciodată, îi răspunse cu duloșie în grai o maică mai vârstnică, pe când prinseră a intra smeritele slujitoare în casa Prea curatei, să-i aducă prinosul cinstirii.

În biserica de piatră totul era primenit, ca pentru ospaț ingeresc. Mai ales icoana Maicii Domnului, cea zugrăvită pe față de lemn și ocrotită în sân de stejar, plutea în flori și'n podoabe strălucitoare pe tetrapodul din fața altarului.

Cuvioasele călugărițe se închinară cu toată evlavia înaintea ei și'ncepură sfânta slujbă.

Cu câtă seninătate și cu câtă dulceață cerească sbura de pe buzele lor neprihănite înălțătoare cântare: „Întru nașterea fecioria ai păzit, întru adormire lumea o ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare!“ Și'n căldura cântării sufletele lor se limpezeau și se luminau tot mai mult, ca fețele ingerilor, care purtau pe palmile lor de lumină prea curatul trup al Impărătesei cerești, „în haină aurie îmbrăcat și prea infrumusețat“, să-l așeze în scaunul măririi, de-a dreapta Fiului iubit.

În toiul slujbei, când fiecare suflet era făclia aprinsă și fiecare inimă câte o cădelniță de bună mireasmă duhovnicească, s'arătă și doamna Păuna. Venea cu pasul șovăelnic, cu privirea mohorită, cu păpădie în obraz și cu petale de viorele pe buze. S'apropie sfioasă de icoana încununată și ingenunchind în fața ei, începu a suspina:

- O, Preasfântă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru mine, doamna Țării și păcătoasa roabă a Satanei...

Maicele tresăriră înfiorate de pleasna crudei spovediri, dar ea urmă năvalnic :

- Căci eu sunt vinovată pentru nenorocirea Brâncoveanului. Eu am ațîțat orgoliul soțului meu Ștefan Vodă Cantacuzinul, să-i răpească domnia. Eu am zorit pașii socrului meu, stolnicul Constantin Cantacuzinul, să-i uneltească osândirea, ca să-i moștenim bunurile. Eu am țesut pânza intri-gilor, să s'arunce'n temnița Celor Șapte Turnuri, cu feciorii și ginerii și cu toată casa lui, ca să ne putem îmbuiba noi fără teamă...

Și așa, cu vicleniile Satanei apucat-am un-gerea domniei. Dar și robirea și întunecarea su-fletului. Și'n dosul podoabelor strălucitoare, azi rânjește amărăciunea cea mai mare... O, mi-e greu de comorile palatului domnesc. Toate's atinse de blestemul Brâncoveanului. Și toate's umbrite de mâna răzbunătoare a Dreptății Cerești" ...

O, cum ne-a rugat, sărmanul, la despărțire, să-i păzim moșiile neschimbate, casele lui necăl-cate, vitele lui neatinse, grânela pământului ne-micșorate, pânzeturile casei bine păstrate, brodă-turile grijite. Iar noi, cum le-am răvășit, mai vrășmaș decât păgânii. Nu se poate să nu vină bătaea dumnezească, să ne plătească pentru toate!...

O, cum l-am înjugat cu suferința. Cum îl căznesc și-acum nelegiuții. Cum îl ard cu fierul roșu prin temnița blestemată. Și cum îi bat cu ciocane cercuri de oțel pe creștet, să-și arete comorile tănuite. Cum îl năpădesc sudorile în chinurile lui cumplite. Și cum i se rupe inima de mâhnire și de durere!...

O, Maică Sfântă, roagă-te pentru mine păcătoasa, să scap de iadul, care-mi seacă sufletul!...

Dar abia-și sfârși cuvântul și prinse a i se întuneca vederea, trupul subțirel ca trestia a i se 'ndoi într'o parte și a luneca ușor la pământ. Și-apoi începu a se sbate și a țipa sfâșietor:

- L-am viclenit de n'a fugit din calea primejdiei... Făcut-am mincinoasă scrisoarea grecului din Stambul, care-i vestea pornirea vijeliei... Tălmăcit-am ca nebunie arătarea domniței sale nenorocite, care'n clipele agoniei își vedea pe tatăl ei legat în lanțuri și dus de Turci la Sultan să-i taie capul...

Dat-am ca deșertăciune semnul cel rău cu găina cea neagră, care sbură în pieptul Brâncoveanului, lângă crucea dela poarta palatului, tocmai când se'ntorcea, sărmanul, dela prohodul copilei sale... Luat-ăm drept scornitură sosirea capugiului Mustafa Ağa în cetatea de scaun, ca să-i arunce

năframa de mătasă neagră pe umăr și să-l măzălească. Deși diavolul din mine pus-a tot lucrul la cale... Iar când ne-a căzut în mreajă, bietul, pus-am de strajă toată turcimea și boierimea și negustorimea să nu ne mai scape din ghiare și jucam în jurul lui de fericire ca Filisteii în jurul lui Goliat încătușat. Păcătoasă's Maică Sfântă și nu's vrednică să mai vadă ochii mei privirea ta!...!

Țipetele ei sguuitoare erau scăldate'n și roaiele lacrimilor și mărite de svârcolirile trupului și de frângerea mâinilor. Măicuțele 'ngrozite săriră s'o ridice, dar ea s'apăra de ele ca de ciumă. Stareța Olimpiada, mătușa doamnei, se făcea tot zdrob să-și aducă nepoata'n fire, dar nu izbutea cu nimic. Și tocmai în clipa cea mai rea, când tulburarea doamnei Păuna era mai grozavă, răsunară goarneau în curtea mănăstirei și răsări în biserică domnul Țării, soțul Păunei, cu suita boierilor săi.

În fața privesitei chinuitoare, Vodă se făcu pară de foc și izbucni ca un trăznet:

- Vrăjitoare afurite, veți plăti cu capul farmecele făcute doamnei mele! și întorcându-se furios spre spătar îi porunci:

- Pe stareță s'o zidești îndată de vie, iar călugărițele să fie spânzurate de stejarii din jurul mănăstirii!

La cuvintele lui aspre doamna Păuna sări în tălpi și privindu-l drept în ochi, îi grăi:

- Nu mai întărita, Măria ta, mânia lui Dumnezeu! Nu-ți ajunge năpasta Brâncovenilor?... Te mai mânjești și cu sângele măicuțelor nevinovate?... Mai bine pocăște-te, căci prin ușile pocăinței se ajunge la masa iertării...

- Sunt păcătoase, doamna mea, și osânda-i plata păcatului!

- Noi suntem cei păcătoși, Măria ta, și pe noi ne paște osânda! O simte bine inima mea. O, Maică Bună, nu ne lăsa să fim loviți cu cea mai grea!...

Și îngenunchind apoi din nou în fața icoanei, își urmă cu mai multă căldură rugăciunea pocăinței:

- Maică Sfântă, apără-ne de năpastă și de caznă și eu mă leg să scap vieața Brâncoveanului și să-i înapoiez și bunurile lui răpite...

Dar Maica-i răspunse în graiu lăuntric:

- E prea târziu, copila mea... Caută cu ochii sufletului și spune ce vrei acum...

Ea privi atunci în depărtare. Făptura i se cutremură de spaimă și prinse a grăi în glas de tremur :

- Văd piața Secaiului de lângă Cornul cel de Aur. E năpădită de-o gloată pestriță. Sosește cu mare alaiu sultanul Achmed, urmat de imbrohorul Ali Pașa, de capugiul Mustafa Aga și altă spuză de fruntași și Ieniceri...

Văd la mijloc de piață mare călăi cu ochi de lupi, ascuțindu-și săbiile... Văd oprindu-se în fața lor o ceată de robi desbrăcați la cămăși și ferecați cumplit în lanțuri...

Văd cum se închină robii și aud cum povățuește cel mai bătrân pe cei mai tineri: Fiți viteji, feții mei! Am pierdut tot ce-am avut! Măcar sufletele să ni le mântuim!

Văd pe Brâncoveanu și feciorii lui, în gura morții... Văd săbii lucind și sânge cald improșcând și capete tinere sărind, capetele verilor mei Constantin și Ștefăniță și Răducu și Mateiaș și zăcând cu ochii mari și înholbați, jos în pulberea drumului...

Văd rostogolindu-se și capul nașului nostru Constantin Vodă Brâncoveanu și barba lui căruntă, infrățită cu țărâna, mângâind fețele copiilor...

Și - apoi i se destrămă vedenia sângeroasă. Dar ea suspina dureros și se ruga fierbinte, cu ochii în ochii Maicii Domnului :

- Nu mă lăsa, Preamilostivă, pradă muncilor păgâne, ci provățuește-mă pe calea mântuirii.

Inmueată de zdrobirea sufletului ei, Maica bunătății se milostivi spre ea și-i grăi în glas de taină :

- Nu mai plânge, copila mea, că ți-am primit căința ta. Scoală și du-te la ale tale și vezi de orfanii și năpăstuiții și străinii, cari trăeau din mila Brâncoveanului, să nu-i simtă lipsa lui...

Ca un suflu de dulce mireasmă cerească au căzut în sufletul doamnei Păuna șoaptele iertării și ale mângăierii, potolindu-l, înseninându-l și primenindu-l pentru'n un rost în viață.

Inviorată de acest dar ales, doamna cu trup plâpând se ridică sprintenă din genunchi, își șterse marii ei ochi plânși, se obli, apoi hotărîtă în fața soțului ei mirat, grăindu-i în glasul încrederii :

- Să mergem acasă, Măria ta, că ne cheamă năpăstuiții Țării, să le alinăm durerile și să le svântăm lacrimile!...

A. NANU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

M. S. REGELE MIHAI I.

M. S. Regele Mihai I.

În decursul anului ce-a trecut M. S. Regele nostru Mihai I a avut marea bucurie să vadă cum crește și sporește vitejia armatei române sub ochii săi. Pentru un Monarh nu poate fi o mai mare și mai adâncă mângăere decât văzând dovezile vredniciei poporului său, și în vreme de pace și în vreme de război.

Tinăra lui Domnie încă n'a văzut zile de pace. I-a fost dat să se urce pe Scaunul de Domnie când granițele Țării erau prăbușite și la Răsărit și la Apus, în urma cumplitelor nenorociri ce s'au abătut peste moșia românească.

Dar tot M. S. Regelui Mihai I i-a fost dat să vadă reîntregit hotarul dela Răsărit prin vitejia armatei Sale și să urmărească iureșul biruitor al ostașilor Săi, tot mai departe în inima Rusiei, care a voit să ne înghită.

În decursul anului trecut armatele Sale au fost încununete cu glorie nouă la Kerci, Sevastopol, Rostov, Caucaz, Stalingrad. Toate gazetele din Europa și toate posturile de Radio din lume de-un an de zile au lăudat mereu bravura ostașilor Regelui Mihai I.

Din prăpastia cea mai adâncă tinăra Domnie a M. S. Regelui Mihai, se ridică, prin vitejia armatelor Sale pe cele mai mari înălțimi. Jertfele aduse pe câmpurile de luptă din Răsărit ne vor ajuta la întregirea hotarelor și spre Apus și miazăzi, și Regele nostru va fi din nou „al tuturor românilor.“

Să ne rugăm lui Dumnezeu să-L țină sănătos și tot mai voinic, la cârma istoriei românești.

Să fie un Rege mare și în vremurile de pace ce vor veni.

Conducătorul

BCU Cluj - Central University Library Cluj

Încă un an de biruință pe câmpurile de luptă, încă unul de biruință și acasă, în organizarea și conducerea Țării. Veghe neadormită la aceste învingeri românești stă Conducătorul Statului d-l Mareșal Ion Antonescu. Oștirea de pe front bine înarmată și bine hrănită, acasă ordine și bună rânduială. Se laudă și se răsplătesc cei harnici, se pedepsesc cu strășnicie cei mișei.

Se pun în cătușe, în piețe publice, se trimit în lagăre la muncă, cei ce ascund hrana populației pentru a o vinde mai scumpă, cei ce înșală pe cetățeni, cei ce iau mită, cei ce nu-și fac da-

Domnul MAREȘAL ION ANTONESCU

toria. Ochiul Conducătorului e pretutindenea de față, și nu cruță pe cei ce nici în vremuri grele ca cele de azi, nu-și schimbă moravurile.

Toată lumea e mulțumită cu aspra lor pedepsire și-l laudă pe Conducător pentru voința bărbătească cu care e înarmat și nu cruță pe nimeni.

Dacă se va urma mereu așa, răsplătind meritele celor buni și pedepsind pe cei răi, mici sau mari, — Țara va străbate mai ușor greutatea apăsătoare de azi și poate spera ca la venirea păcii să dăinuiască alte moravuri în țara noastră, o mai bună împărtire a dreptății, mai multă cinste și omenie.

Iată ce poate face un om integru pus în fruntea țării! Poate schimba obiceiurile rele, arzând cu fierul roșu toate putregaiurile.

Luptătorii

Odesa — Kerei — Sevastopol — Caucaz.

de Slt. rez. *NICOLAE FUGEN POPA*

Ploua de câteva zile.

Războiul ne-a luat prin surprindere undeva pe zonă în Moldova.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ploua când au căzut primele proiectile pe pământul sfânt al Basarabiei. Și după cum ploaia aduce rod bogat și face holdele mănoase, tot așa ploaia ne-a sărutat cu victorie primele proiectile trase de noi la Albița.

Îți mai aduci aminte, Ilie, cum am trecut prin Basarabia?

Câte nopți nedormite și câte marșuri cu tot atâtea lupte ne duceau spre izbândă?

Tu știi ce-au pățit bolșevicii în pădure la Hănțești.

Și apoi în noaptea de Sf. Ilie, de ziua ta, tu știi că n'ai închis un ochi și că obuzierul pe care tu îl comanzi a tras fără încetare. La Bolboaca iarăși n'a fost ușor. Îți mai aduci aminte când venea pe la noi curierul, Moș Rahoveanu, sergentul din Boz și ne citea versuri?

- „Trag rușii la Bolboaca
- „Trag cu tunul, bată-l toaca.
- „Inșă tunul lor săracu
- „A cam văzut pe dracu.
- „Cum încep cu el să tragă
- „Ai noștri de el se leagă,
- „Fac ce fac, îl reperează
- „Și mi-l face ca o varză
- „Și-apoi foale verde, foale lată
- „Nu mai trag ei încă odată.

Și după ce-am trecut Nistrul, când intram
in Tiraspol, bătrânul sergent cu inima tânără ne
cânta :

„Foaie verde rămurea,
„Tu știi, mândruța mea,
„Când am plecat din Sibiu
„C'aveam sufletul pustiu.
„Acum mi s'a schimbat
„De când am descătușat
„Din robie, din urgie
„Pe frații noștri, pe vecie.

Și luptele se țin lanț : Carpova, Dalnic, Odesa•

Aici ultima rezistență bolșevică se clatină și
se prăbușește în mijlocul lui Octomvrie.

Am intrat victorioși în oraș.

.....
A trecut iarna.

Vinerea Paștelui am făcut-o în marș. Toți
eram înghețați.

In ziua întâi de Paști, zăpada era mare, iar noi
eram fericiți c'avam cozonac și ouă roșii din țară.

Nu erau ca cele din Ludoș, Ilie, dar erau
din țară.

Kerciul . . .

Un vis rusesc spulberat de vitejia soldatului
german și român.

Era în Mai când a început ofensiva,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cădeau din cer cu miile peste liniile bolșevice avioanele grele de bombardament, pământul se cutremura de bombele și proiectilele ce se spărgeau, în timp ce un fum gros a acoperit zarea, flacări roșii prevesteau tunetul unui tun.

Să fie sfârșitul pământului ?

Un salt, încă unul și luptătorii români au scos și din această parte a Crimeii colții hidrei bolșevice.

În suflet cu aceeași credință 'n Dumnezeu, cu aceeași dragoste de țară, țăranul român, soldatul român, în liniște își spunea rugăciunea când împletea faptele mari ale istoriei.

Măreț s'a îndreptat spre Sevastopol

Încă un cuib ce trebuia distrus, încă o rană ce trebuia vindecată.

Lupta era mai grea, iar luptătorii mai îndârjiți. Iar noi am fost mai tari decât stânca.

Noi aveam suflet și aveam credință în Dumnezeu și victorie.

Stânca e vremelnică, credința și sufletul este etern.

Îți mai aduci aminte, sergent Ilie Mușiu, de nopțile de 24 și 25 Iunie când era să ne înfrățim cu pământul ?

De nopțile de groază din fața Capellei ?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Au trecut.

Noi nu ne-am înfricoșat și n'am desnădăjduit.

Am rămas aceiași ardeleni cu suflet împietrit de suferință, plin însă de dragoste pentru Rege și Țară.

Sfârșitul s'a apropiat.

Sevastopolul a căzut în flacări și ruine.

Ne-am întors la Kerchi ca să trecem canalul dintre Marea Neagră și Marea de Azov.

Aici, pe coasta mării, nopțile, cu luna ce lumina ca ziua, au fost mai liniștite.

Peste apă peninsula Taman era pentru noi începutul Caucazului.

Liniște.

Doar din când în când dueluri de artilerie ne mai aminteau că e război.

Jos în portul Imako-Kut, vaporase germane și italiene veneau și plecau, agitând apa dela țarm.

Totul părea o poveste, până când s'a apropiat ziua hotărîtă pentru atac.

Îți mai aduci aminte, Ilie, când Moise bănășeanu striga cât îl țineau puterile: „mă vere, acum tragem *taman pe Taman!*“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și așa luptând, răzând la necaz, siguri de victorie, v'ăți adâncit în inima Caucazului.

Mă întreb :

Cine vă poate sta în cale, luptători români din Ardeal ?

Cine poate opri marșul vostru din răsărit, cine vă poate distruge credința în victorie și cine vă poate opri înaintarea ?

Căci în voi e sufletul de totdeauna al luptătorilor ardeleni.

Ardelenii pe front

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Eroul Sublocotenent de rez.

Gh. Bârsan

Tânăr abia pășind în viață, studentul în drept Georghe Bârsan din Săliște, sublocotenent de artilerie, a căzut în războiul sfânt, jertfindu-și pentru țară viața pe altarul biruinței dela Kerçi.

Un proiectil inamic l-a surprins în timp ce inspecta un tun din secția pe care o comanda.

Schizele au fost necruțătoare.

Sângele lui cald a topit zăpada și a sfintit pământul pe care l-a udat,

Transportat la spitalul de campanie se stinge după o zi.

Era în 17 Ianuarie 1942 la Islaru-Terek în Crimeia.

Lângă o casă i s'a săpat o groapă. O cruce de lemn păzește mormântul eroului sublocotenent Gh. D. Bârsan.

Prieten între prieteni, ostaș între ostași, camarad desăvârșit, a plecat la luptă cu încrederea celor 24 de ani pe cari îi avea. Militar încercat de timpuriu, nu s'a speriat de șueratul sutelor de proiectile și bombe pe cari le-a auzit căzând în jurul lui.

Râdea și cu veselia lui tinerească descrețea frunțile pline de griji ale camarazilor mai bătrâni.

A crezut că poate înfrunta fierul, că poate înfrunta moartea cu tinerețea.

A fost de data aceasta învins...

A iubit natura.

De câteori privea pe întinsul fără de sfârșit din fața Kerciului, în minte îi zburau priveliștile munților din Ardeal.

El, nedespărțitul prieten al munților, el care i-a iubit așa de mult, a căzut pe câmpiile Crimeei.

Când intra în câte un sat îl compara cu Săliștea lui dragă, de care îl lega atâtea amintiri,

iar când povestea nu uita niciodată să spună că la Săliște era așa și așa...

Credea în victorie.

A căzut însă înainte de-a se putea bucura de ea.

Acolo la Islaru-Terek, eroul slt. Gh. Bârsan, cu alți eroi îndreaptă pașii spre izbândă ai luptătorilor ce trec spre Caucaz - aici sufletul lui de erou ardelean trăește viu în fiecare prieten, în fiecare camarad, care l-a cunoscut.

Trăește etern, căci prin jertfa lui a depășit timpul.

N. P.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Apasă-te pe plug, nepoate!

Multe i-au trecut prin gând bătrânului Dârzu, de când a îmbătrânit, numai una nu: că va mai fi silit, să prindă plugul de coarne.

Dar ce e scris omului în cartea sorocului, trebuie să i se întâmple. Așa și moșului Dârzu. I-a fost scris, ca la adânci bătrânețe, să iese din nou la câmp, să are, să muncească, să nu-i rămână moșioara pârloagă.

Fecioru-s'o, Vasile, în casa căruia hălăduște și la masa căruia să dedulcește, de peste trei ani, e mai mult cu arma în mâni, decât cu uneltele

plugului. Acasă i-au rămas : nevasta cam betegoasă și cei patru copii, dintre care cel mai răsărit, Gheorghită, e abia de patrusprezece ani. Pe deasupra a mai lăsat și pe bătrânul său tată, pe Dârzu, cum i se spune în sat, care a fost cel mai harnic gospodar pe vremuri. Acum, de când a îmbătrânit și i-a secat vlagă, deretecă mai mult pe-acasă, prin ogradă.

De mult, de peste opt ani, nime nu s'a mai așteptat la vreun ajutor al bătrânului. Le părea bine, celor ai casei, că-și poate purta singur trupul și ostenelele, de cum să mai aștepte sprijin dela el.

Dacă i-au scăzut bătrânului puterile, nu i-au slăbit însă judecățile minții. Vedea necazul celor din casă și îi cădea greu, că mânâncă de geaba, fără să facă și el ceva în sprijinul familiei.

Intr'o zi, Dârzu și-a pus puterile la încercare. A chemat pe Gheorghită la o parte și i-a zis, mai pe șoptite : „Gheorghită, mâine mergem amândoi la plug. Mamă-ta nu mai biruie singură. Nu-și mai simte capul de treburi. Om să ne-ajute nu avem. Amândoi vom face cât un om întreg. Boii ni-s tari și blânzi. Țin brazda ca ceasul. Plugu-i ascuțit. Vremea-i bună. Dumnezeu ne va ajuta și vom ara, cât vom putea”.

Lui Gheorghită i-a părut bine de curajul și hotărîrea bătrînelui. Era întîia oară cînd se cerea și dela el să isprăvească ceva, mai de seamă.

A doua zi, pe cînd soarele urcase cîtiva fuscei pe scara cerului, moș Dârzu, striga nepotului de pe lîngă boi: „apasă-te pe plug, nepoate... apasă-te pe plug, nepoate!”

Pămîntul în urma unei secete de cîteva săptămîni se făcuse cremene. Puterea moșului abia se putea lupta cu ținerea plugului în picioare, de cum să-l mai poată afunzi cu botul adînc în pămînt. Cînd simțea, că-l scutură plugul, semn, că rîcăie numai scoarța de deasupra, striga nepotului din nou: „apasă-te pe plug, nepoate!”

Atunci, Gheorghită, dintr'o săritură era cu pieptul pe cormanul plugului. Fierul se corlea din nou în pămînt. Boii își întindeau gâturile de povară. Brazda răsărea ravănă și bătrînel răsuflea mai ușor în lungul ei. Iar Gheorghită fugea iar pe lîngă boi și pocnea din biciu, a om mare.

— „De ce trebuie să mă apăs de-atîtea ori pe plug, bunicule”, întrebă într'o doară nepotul, cînd au oprit la amiazi, să răsufle și oamenii și boii.

— „Să intre plugul afund, nepoate”, îi răspunde cu drag bunicul.

— „De ce, bunicule?...”

— „Să scoatem pământul odihnit deasupra. Pe cel muncit, secătuit, să-l afunzim, să se odihnească și să se îngrașe, peste iarnă”.

— „Glumești, bunicule?”

— „Nu, dragul bunicului. Nu glumesc. Pământul e ca și omul. Are lipsă de hrană, lumină, căldură și odihnă”.

— „Asta am învățat-o și eu în școală, bunicule, din carte. Dar nu știu, cum se face... Cum se odihnește pământul?... Eu îl văd tot odihnindu-se... Că el nu muncește, să se ostenească ca noi oamenii și ca vitele...”

— „Ba muncește, dragul bunicului. Și se ostenește. Li seacă puterile, ca și nouă oamenilor, ca și vitelor cu care lucrăm”.

— „Cum, bunicule?”

— „Așa, că țărâna de deasupra pământului, cât ajung rădăcinile bucatelor își dă umezeala, puterea, căldura ei. Prin aceasta ea rămâne săracă, obosită, fără vlagă. Dacă am arunca și în anul următor sămânța în același strat de pământ, ea n'ar mai avea dela cine-și lua puterea de încolțire și-ar rămâne seacă, uscată, fără viciață de rodire, ca și cum ai arunca-o pe cuptorul cald.

Asta se întâmplă și cu omul. El muncind ziua, pierde din puteri. Noaptea se odihnește, ca să și le adune din nou..."

— „Dar pământul tot doarme, bunicule. El își tot adună puteri..."

— „Da, doarme cel de dedesubt. Acela pe care-l vârim noi cu plugul în jos. Și va trebui să ostenească cel pe care-l scoatem deasupra și care a stat acolo jos, ca în culcuș un an de zile..."

— „Încep să pricep, bunicule... Dar dumniata, care spui, că n'ai umblat la școală și n'ai învățat carte, de unde știi ăstea? Cine ți le-a spus?"

— „Anii, dragu' bunicului... Anii cei mulți și pățania lor, m'au învățat multe, multe și de toate", — a oftat prelung bătrânul.

— „Acum, iar nu pricep, bunicule, ce vrei să spui. Cum pot anii învăța pe cineva?"

— „Foarte bine și tare ușor. Uite cum: să zicem, că acum lăsăm plugul să are în voia lui. Cum pământul e învârtoșit de secetă, plugul numai l-ar sgâria: sămânța ar ajunge în țărână uscată. N'ar avea de unde-și lua reveneală. Deci n'ar încolți. La anul n'am avea holdă, n'am avea bucate. Ar fi un necaz, ca și care mai mare să nu dea D-zeu... N'ai căuta unde-i pricina? Ba, da

și încă cum... Ca să n'o mai pățești. Căci plugarul dacă nu are în coș, e ca și când îl arde focul... Ba-i și mai mare răul... Acum, dacă afli, că pricina e că n'ai arat destul de afund, spune, nepoate, ai mai ara cum ai arat?"

— „Ba, nu, ferească Dumnezeu...”

— „Dar ce-ai face?”

— „Aș ara mai adânc...”

— „De ce?”

— „Să scot pământ cu umezeală deasupra..”

— „Pentru ce?”

— „Ca să ajungă sămânța în el...”

— „Dar în anii mai ploioși?... Când pământul e plin de umezeală?”

— „Ar mai la suprafață...”

— „Așa, nepoate. La asta-i zice pățanie. Aste te învață anii mulți... Anii buni și anii răi...”

— „Așa o să învăț și eu, — bunicule.”

— „Ba, tu să nu mai înveți din pățanie ca noi, cei bătrâni. Ea cere timp prea lung... Până să câștigi ceva din ea, cheltuiești prea mult. Doi-trei ani ești cu paguba și-a patra oară abia cu câștigul.”

— „Atunci eu din ce să învăț, bunicule?”

— „Să înveți din pățania altora, care și-au scris-o în cărți. Și să ascuți de aceia, care sunt puși anume să vă învețe cum să lucrați pământul.

Că acum aveți și de aceia, nu ca pe vremea mea, nepoate, când tot omul lucra după cum îl tăia capul..."

— „Și la ce o să ne ajute învățătura lor?..."

— „La mult, la foarte mult... o să aveți bucate mai multe, mai bune, cum am avut noi."

— „Dumneavoastră, n'aveați bucate destule?..."

— „Ba aveam, dragu' bunicului... Aveam... Aveam, câte ne trebuiau. Ba mai ajungeau și de vânzare. Dar oamenii s'au înmulțit. Și se vor mai înmulți... Pământul rămâne același. El nu mai crește. Cum se vor hrăni oameni mulți din pământ puțin?"

— „Cum, bunicule?"

— „Așa, că va trebui să se lucreze pământul tot mai bine, mai cu socoteală, ca să dea tot mai mult rod."

— „De unde le știi ăstea, bunicule?"

— „Am fost și eu într'o zi la școală, când au venit domnii dela Astra și Doamne, cu multe învățături bune m'am ales. Dacă ar fi fost și pe vremea mea oameni, care să ne învețe așa și atâtea, de câte necazuri am fi fost feriți!?..."

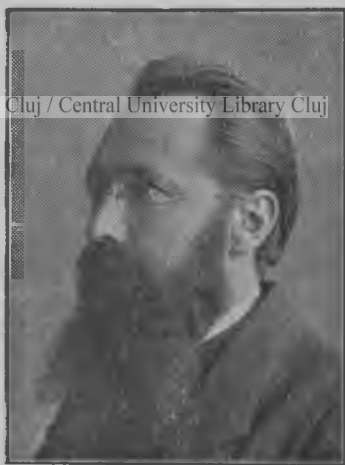
*

Boii au isprăvit de rumegat merindea. Oamenii au golit traista și și-au odihnit oasele. Soa-

rele începuse a scăpăta pe costila albastră a cerului. Moș Dârzu și-a scuturat cenușa și scrumul din lulea. O vâri sub șerpar și ridicându-se încet, bătrânește, zise nepotului :

— „Să 'njugăm boii, nepoate ! Că mai avem o postată bună de arat.“

PETREA DASCĂLUL.

ION AGÂRBICEANU

Scrisoare pe front

*in poezie populară, scrisă fratelui ei, de Maria Petca,
din Săcădate, jud. Sibiu, culeasă de profesorul
pensionar C. Criștiu.*

Foaie verde siminic,
 Dragul nostru de bădic,
 Acum, mai întâi de toate,
 Ne 'nchinăm cu sănătate.
 Sănătatea-i cea dintâiu,
 Ești departe și nu știi,
 De trăim ori de murim,
 In lume cum chinuim.
 Frunză verde arămie,
 Pe hârtie alburie,
 Primum câte o mică știre
 Și cartea, când o cetim,
 La sănătate gândim,
 De ești tot cum te ai aflat,
 Când de-acasă ai plecat,
 Ca să pleci la datorie,
 Să aperi sfânta moșie.
 Foaie verde de alun,
 A doua zi de Crăciun,
 Când de-acasă ai plecat,
 Ziua bună ți-ai luat.
 Dela surori și nepoate ;
 Le-ai lăsat acasă toate.
 Dela copii și soție
 Și-ai plecat la datorie.
 Dela mamă dela tată
 Și ai plecat drept în armată.

Iar mai departe să scriu
 La 90 în Sibiu.
 În Sibiu atâta ți stat
 Pân' ostași s'o adunat,
 Și alt ordin a căpătat.
 Ca'n Sibiu să nu mai stați
 Și 'n București să plecați.
 Nici acolo n'ați prea stat,
 Numai pân' a-ți învățat,
 Frunzulică foi de pere,
 La tunuri antiaeriene ;
 Iar dacă ați învățat
 Mai departe ați plecat.
 Nu la nuntă, nici la joc,
 Ci 'n Rusia, drept în foc.
 În Rusia mai colea City Library Cluj
 Cu moartea alături.
 Dumnezeu cu-a Lui dreptate,
 Să te opere de toate.
 Iar opt luni dac' ai stat
 Mie conced ai căpătat.
 Doamne, cum ne-am bucurat.
 Când veste am căpătat,
 Pe un om din al nost sat.
 Căci dumneata cum ai venit
 Din front dela Răsărit,
 Doamne, ce părere bună,
 Că ne aflăm iar împreună,
 Când în sat tu ai intrat,
 Mulți oameni te-or întreat,
 De știi tot cum te-ai aflat
 Când de-acasă ai plecat.

Le spuneat cu drag mereu:
 Mulțumese lui Dumnezeu,
 Că vin acasă și eu
 Și mă aflu sănătos
 Și la inimă voios;
 Mamele când te o întâlnit
 Mai toate te-or opăcit.
 Te întrebau cu mare jele,
 Care unde-avea durere.
 Soțiile de soții lor,
 Maicele de fii lor.
 Acasă când ai ajuns,
 Care cum te a văst or plâns.
 Doamne, cum te ai bucurat
 Când în cameră ai intrat.
 Și-ai oftat cu bucurie
 La copii și la soție
 Și, dragă, te-am întrebat,
 Câte zile ai de stat.
 Zece, draga mea nevastă,
 Și-apoi iar să plec la oaste.
 Și, dragă, v'ați supărat.
 Dac'ați văst că n'am scăpat.
 Concediul ți s'a gătat
 Și pe front iar ai plecat
 Pe front către Rusia.
 Când să treceți granița
 Un ordin ați căpătat:
 Concediu s'o amănat,
 La graniță n'ați mai stat,
 Inapoi iar ați plecat.

Doamne, cum ne-am veselit!
 Când iarăși la noi ai sosit.
 Ai mai stat 2—3 zile
 Și ai plecat la datorie
 Când de-acasă ai plecat,
 Rămas bun tu ți-ai luat.
 La toți când ne-am despărțit
 Inima ni s'a răit.
 A voast a soldaților,
 Cât și a soților, părinții și fii' lor.
 Acolo când ai ajuns
 Indată ne ai dat răspuns.
 C'ai ajuns pe front voios
 Și la pântec sănătos.
 Dare-ar bunul Dumnezeu
 Să vă scape de acest rău.
 Dar Dumnezeu Sfântul știe
 În viitor ce-o să fie,
 Pace sau tot bătălie!
 Dar trăim cu nădejdea
 C'a sosi odată vestea,
 Să scăpați cu toți acasă,
 La copii și la boreasă,
 Iar acum, de încheiere,
 Te salut, la revedere!
 Du-te, carte 'nce-tișor
 Până 'n Rusia, l-al meu dor,
 Pân' la munții Caucazi
 Și 'ntreabă de camarazi.
 Frunzulică de frăgar,
 Întreabă de un caporal

Și numele drept îți spun :
De Caporalul Toader Călțun.
Spune i multă sănătate
Dela ale lui dragi nepoate.
Dute carte de pe sate,
Dela noi din Săcădate,
Și din județul Sibiu.
Că de scris eu nu mai știu.

MĂRIOARA PETCA

Scumpul și doritul meu frate...

Stând departe, pus pe gânduri,
Eu vă scriu aceste rânduri,
Scurte și cam puțințele,
Scrise de mâinile mele.
Unde sunt și mă găsesc
Ochii-mi la dușman privesc
Și-l privim, așa, cu jale.
Că noi știm ce soartă are.
Soarta morții și-a pierzării,
Aruncat în apa morii.
Nu luptăm să-i ocupăm,
Luptăm ca să-i creștinăm ;
Dar jidanii cei tâlhari,
Luptă ca niște barbari,
Contra sfintei noastre cruci,
Pentru a nu cădea slugi.
Rușii luptă în armate.
Iar noi luptăm în dreptate.

La atacuri vin puhoi,
 Noi rezistăm ca eroi.
 Li lăsăm să vină-aproape,
 Noi cu arme automate,
 Din tranșee de unde stăm,
 Cu miile îi secerăm,
 Ne atinși care scăpau
 La jidani mereu strigau:
 Nu e chip să rupem frontul
 Frontul româno-german,
 Căci nu luptă în armate
 Luptă în cruce și dreptate.
 Vrem să fim și noi creștini,
 Cum au fost și cei bătrâni.

Sold. Vătui Gh. Ilie, reg. 2 căl. ex. 3.

BCU Cluj / Central Library of Cluj-Napoca
 Adresată: Cetățeanului Vătui Tudor
 com. Paraschiva, jud. Teleorman.
 („Soldatul“.)

Cântecul sergentului

Crapă ușa, măi, crâșmare,
 Adu mi iute de băut —
 Că e sete, sete mare,
 N'am nici vreme de pierdut.
 Vezi, hârtia asta aici?
 E poruncă de chemare!
 Ei, crâșmare,
 Ce mai zici?

Măine, 'n ziuă, la cazarmă,
 Trebuie să fiu prezent,
 Știu să port mindir și armă,
 Am doar gradul de sergent.
 Cine este-așa mișel,
 Să n'alerge când îl chiamă
 Țara mamă
 Sub drapel!

Pentru Domn și pentru Țară
 Merg să lupt și, poate, mor, —
 Merg cu voe bună, — doară
 Tot cu-o moarte sunt dator.
 Bun rămas! Te las de-acum,
 Inc'o dușcă
 Și la drum!

ȘT. O. IOSIF

Scrisoare de pe front

Du-te carte, vină iară
 Și-mi mai adă vești din țară,
 De nevastă și copii,
 Dela prietenii cei vii.

Adă veștile cu carul,
 Să mi le cânte cobzarul,
 Care i vântul înfocat,
 Ce tot suflă ne 'ncetal.

*Eu, de-aicea, ce să zic?
 Stau în front, spre inamic,
 Așteptându-l zi și noapte,
 Ca să-i cânt prohod de moarte.*

*Uite-așa sunt frate eu,
 Cu credință 'n Dumnezeu
 Și mereu la datorie,
 Tocmai cum la carte scrie!*

Serg. t. r. ȘTEFAN IOAN
 („Soldatul“)

Zău, îl țin de al meu dușman

- *Cine poate ca să-mi spună
 ce înseamnă un dușman?
 Căpitanul îi întrebă
 pe recruții lui de-un an.*
- *la, tu, ăla, cel din stânga.
 Spune mi mie, dacă poți,
 tu pe cine ții drept dușman?
 Spune, să te-audă toți!*
- *Eu pe cine țin drept dușman?
 zice Danciu supărat,
 Să trăiți... eu pe căprarul,
 care o palmă grea mi a dat
 și de-atuncea eu pe dânsul
 — astă lună e un an —
 pentru palma de atuncea
 îl socot mereu dușman!...*

(„Soldatul“.)

Răvaș

Bate vântul din Ardeal
 Și mi aduce dor și amar,
 Dor și amar și multă jale
 Mi-aduce din depărtare.
 Bate vântu 'ncețișor
 De tine, mândro, mi e dor,
 Căci de când nu te-am văzut
 Multe zile au trecut,

Eu te rog mândro, așa :
 Când odată vei afla
 C'am murit în Rusia
 Și vestea de ți-a sosit
 Cumeă badea ți a murit, library Cluj
 Să iei drumu' de-alungu'
 Și țările de a rându'
 Și-acolo, mândrușo, vei sta
 Unde crucea-mi vei afla,
 Acolo mândrușo, zău,
 Vei afla mormântul meu

Pe glia mormântului
 Crește floarea dorului ;
 Iar din ochișorii mei
 Cresc, mândro, doi bujorei
 Și din sprâncenele mele
 Cresc, mândrușo, viorele.
 Viorele, flori adânci,
 Când le vezi, mândro, să plângi.

Când aceste a le i afla
 Lângă ele te-i pleca,
 Mâinile la piept le pune
 Și să-mi spui o rugăciune.
 Rugăciunea să mi-o dai
 După dorul care l ai
 Ca să oșle lumea toată,
 C'a fost dragoste curată
 Și să știe satul tot
 C'a fost dragoste cu foc.

Așa vrut a Dumnezeu!
 Nu jeli pe badea l tău,
 Ci în suflet să mă 'nchizi,
 O candelă să-mi aprinzi,
 Frunză verde păltine! Library Cluj
 Te sărută :

- Viorel

Compusă de sold. Moisin Viorel, rănit
 la spitalul Z l. 329. („Soldatul“.)

Din „Slovăcia, dar al munților“

Corespondentul-ziarist *Paul Ștefan* a descris frumos, în „Vremea“, țara Slovacilor, străbătându-o dintr'un colț într'altul. Iată cum descrie satele slovăcești :

„Creșterea vitelor și păstoritul depășesc, economicește vorbind, agricultura. Asta tot din pri-

eina muntelui, care nu îngăduie avântul spre ocupațiile de câmpie.

Am vizitat un sat de munte, cel dela Jdiar. Era o zi însorită de Duminică. Tot satul era în biserică, în costume naționale. Nu vedeai un singur om în haine „nemțești“, după cum în biserică nu vedeai o singură ființă fără a avea în mâni cartea deschisă : știi, toți, să citească. Preotul parohiei are o bibliotecă din care nu lipsesc clasicii greci, dar nici Shakespeare și Rilke (scriitori mari). Este el însuși un poet. Ne ospătează biblic, cu pâne și vin. După slujbă, unul din țărani citește în fața tuturor ultimele vești de interes obștească și împarte un ziar de format mic, cu știri din lumea întregă. Vieța obștească a satului e plină de substanță și de înțelepciune.

Pătrunzi, la întâmplare, în casa unui țaran. E făcută din lemn, cu două încăperi mici și o tindă. În prima încăpere e bucătăria (plită și cu vatră) cu oale de tuciu, cu furculițe și linguri de metal frumos rânduite între cuie) și totodată locul pentru masă. Cealaltă încăpere e camera de dormit. La oarecare distanță de casă e grajdul vitelor (podit pe jos).

Munții se înalță, jur-împrejurul Jdiarului, ca niște stoguri uriașe verzi. În aceste părți nu sunt prea mulți...

...Slovăcia poate fi socotită de către turiști ca Elveția Europei centrale. ...Sunt oazele de poezie ale acestei țări în care un harnic popor muncește cu spor, în păduri, pe ogoare și în fabrici, punând în valoare darurile pământului slovac, darurile munților."

Glumă.

Intre bani și ani.

La postul de jandarmi e adus un țăran pentru nu știu ce fel de pricină. Când să i se facă procesul verbal, șeful postului îl întrebă de nume, țăranul însă tace.

- Câți ani ai, n'auzi?
- Nu știu, dom'le șef.
- De ce nu știi?
- Păi, dacă nu i-am socotit!
- Păi, ce socotești tu?
- Eu îmi socotesc banii.
- De ce îți socotești banii, iar anii nu îți socotești?

- Fiindcă banii mi-e frică, să nu mi-i fure cineva, dar anii cine naiba să mi-i fure? Așa, că la ce să-i mai socotesc?

(„Soldatul“.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

..... fete din Hidrifaia, seria Aprilie—Mai 1942,
.....agricolă Blaj și Asociația Culturală „Astra”.

Beppo și Gina

— Doi țărani italieni —

Un bun scriitor german, Heinrich (Enric) Lersch, care a trăit mai multă vreme pe insula Capri, în Italia, a descris, plin de vioiciune, pe o țărăncuță de 19 ani, Gina, și pe un țăran de 17 ani, singurul său gospodar, pe Beppo.

Gina și Beppo e bine să fie cunoscuți și într'alte părți, de aceea tălmăcirea, din minunata carte: „Intre Rinul inferior și Acropolea“ a lui Lersch. (citește Lerș).

BCU Cluj / Centrul de Cercetare și Bibliotecă Cluj

...Beppo locuiește singur-singurel, în *campagna* sa (în grădina și câmpul său). Se nutrește din roada pământului. Nu sunt prea multe feluri de bucate. Pentrucă n'a avut nicio recoltă în anul întâi - a căpătat ceva parale de acasă. Pe baniiăștia și-a cumpărat o pâine tare prăjită, bruși-bucați ce le înmoaie în cafeaua de orz și le scoate

1) Beppo Castellano este un tânăr țăran de pe insula Capri (Italia). Fîind nouă inși în familie, tatăl și mama nu-l mai pot ținea acasă, ci îl fac rost de o *campagna*: „*Argentina*“ pe insulă, unde are el singur să desțelenească locul și să se bucure de reușita lui.

din blid cu lingura. Asta-i mâncarea de dimineață a lui Beppo. Unt sau altceva de uns pe pâine, nu are. La unsprezece așează ceaunul cu fasole, taie ceapă și o svârle în ceaun - apoi le lasă să fiarbă. Abia după ce le are toate în farfurie, toarnă ulei de măsline, ca s'ajungă. Fiindcă și ulei a adus Beppo din Sorrento. Seara mânâncă ce-a rămas dela prânz și înmoaie, iarăși, când nu s'a săturat, o felie de pâine... Poate că trage Beppo câte-o dușcă strașnică de vin, pe lângă mâncarea asta? Nu - el și cei mai mulți țărani (de aici) nu beau vin. Vând până și cea de pe urmă litră de vin, fiindcă viața-i scumpă. Nu-i vorbă, toamna, scot țărani din tescovina strugurilor storși odată, a doua oară mustul, pe care-l numesc mai apoi *vinette* (vinișor). Asta-i beutura lor de casă, câtă vreme ține, Beppo însă n'a adus cu el *vinette* și nici că-i duce dorul. De îi este sete, se duce la *cisterna*, undé s'a adunat apa de ploaie și bea de acolo. Apă de izvor nu se găsește pe întreagă insula.

Duminecile ia Beppo, pe lângă fasole, un pumn de tăieței și își hărăzește, ca să huzurească, vreocâteva căpățâni de coada vulpii, pe cari le cumpără pe bani scumpi. Dar peste câteva săptămâni va avea salată și *broceli*, adecă un fel de

varză, deoarece, când pe la noi zac câmpurile pustii, pe insulă capătă paturile cu vlăstări verzi: fasole și *lupine*, o salată delicată, cu foi lungi, anghinarele cu foi late - își dau foile, o legumă minunată.

Ăsta ține, nu-i vorbă, încă vreo câteva luni, dar mai apoi o să huzurească Beppo în bine, de-a mai mare dragul: va avea și cartofi (nu-i vorbă, mai puțini), fiindcă partea cea mai mare va duce-o la târg, să o vândă. Banii o să-i pună 'ndată în semințe și în plante, în pâine și în *macaroane*. Sunt multe zile când Beppo nu poate lucra - când plouă. Așa plouă de tare, încât calea spre sat se preface în puhoi, de ploaie ce duce toate cu el, pe care trebuie să-l treacă, cu apă pân' la genunchi. Mai bucuros rămâne-atunci acasă. Intre timp împletește din nuiele de măslini coșuri de cari are lipsă la cules. Plouă în Ianuarie, Februarie, până târziu în Martie. Pe schimbate, mai dă Domnul zile minunate, însorite, când sapă și samănă. În luna Mai sunt gata straturile pentru legume. Fasolea și lupinele înfloresc și dau un miros dulce, de te ametește; cireșele sunt coapte și vâsurile, un fruct mare ca piersica, amăruii la gust, plin din greu de suc; vița de vie de boabe, măslinul înflorește. Beppo lucră dela răsăritul pân'

la apusul soarelui. Înaintea căsuței sale are, într'o minunăție sălbatică, paturi pline de flori. Câteodată se așează pe zid și se uită peste *campagna* sa: mai întâi un rând de viță de vie, mai înalt decât un stat de om, apoi patul de flori, mai apoi un rând de măslini și așa mai departe. Între arbori și vițe de vie și sub ei cresc legumele. E soare destul, pe lângă toată umbra. Fiindcă acum dogorește soarele, neîncetat, nu-i vorbă de ploaie în luna Mai, nici în Iunie; în Iulie, în August, până pe la mijlocul lui Septemvrie un timp uscat, cu soare limpede. Pământul de pe drumuri e străbătut de crepături căscate, dar în pământul scormonit de din-adânc zace umezeala, iar nopțile trăiesc plantele din roua, care acopere, ca nește mărgele mari, foile. În Iunie începe culesul fasolei și sunt coapte lupinele. Arbuștii sunt smulși din pământ, se uscă pe acoperișul casei, apoi ia Beppo două ciocane de lemn, prinde mănunchiurile între genunchi și bate boabele, din păstăi, afară. Așa au făcut-o servitorii lui Avram, așa o face și Beppo cu ceilalți locuitori ai insulei.

Multe poveri mai duce el la târg! Fiindcă n'are nici cal, nici măgar, poartă coșul singur. N'are nici capră. E singur-singurel. Nici chiar o pisică nu-i a lui. Nu-i trebuie nimic, nu este sin-

gur. N'are nici gramofon, nici radio. Dar are alta: când răsare soarele și pășește el din casa-i întunecoasă afară, înaintea ușii sale ~ e aierul plin de un miros îmbălsămat și aierul ăsta are, în fiecare dușcă, mai mult decât vinul și decât muzica. Vede marea albastră și un cer minunat, deasupra insulei, vede ~ colo, departe, pe apă, ~ înotând, pânzele albe ale luntrilor de pescar. Zărește cum dă rotocoale în văzduh un vultur. Vede stâncile de var ale Monte Solaro-ului (Muntelui Soarelui), cum schinteiază în soare. Simțeste căldura luminii pe pielea sa. Râde, de îl arde pe pielea-i brună și, de îl întrebă: „Fa caldo, Beppo?” (te 'ncălzești, Beppo?) ~ râde. Nu știe dacă roada viței de vei și a măslinilor va fi bună, anul ăsta. Știe atât: îmi fac datoria. În decursul iernii a stat în pământul cenușiu=închis, până 'n genunchi și ploaia s'a scurs în pământ. Cunoaște fiecare plantă și fiecare pom ~ știe că în fiecare dimineață răsare soarele. Este abia de șaptesprezece ani. Nu o vede; dar tu o vezi: pălmile-i sunt late și de pe acum și-au pierdut forma, de sapa cea grea. De l-ai văzut cum lucră din răsputeri, știi mai multe despre el, decât chiar el însuși.

L-am văzut patru ani încheiați, cum lucră și cum crește Beppo ăsta; din mâna lui am luat,

în fiecare anotimp, fructe și flori. Am fost la părinții lui, i-am arătat orașul Napoli, iar el mi-a descoperit micile taine ale *campagnei* sale. Am stat la masă, la el și a fost și oaspetele nostru. Ce-a povestit ți-e prea de-ajuns o coală de hârtie, să scrii pe ea. Ființa lui nu e cuprinsă în ceea ce vorbește, nu e din ce știe. Sufletu-i nu se întrupează la el în cuvinte. Zace în lovitura sapei, în purtatul poamelor, în mersul trupului și în surâsul feței sale. Poate el să tot fie bolnav, palid de durerile, cari îi străbat nebunește trupul, răcit de umezeala cea mare și de recea *'tramontana* (un vânt de pe acolo - „de peste munți“): zilele și săptămânile boalei le ține pentru sine - pe tine nu te privesc: zimbește - și nu bagi nimic de seamă din durerea lui. Nu e birjar, care înjură, nu e un meșteșugar deștept, nu e un călător, care a pățit multe. E un țăran tinăr, este un Adam tinăr, este un cavaler din creștet până 'n tălpi..“

Gina¹⁾

„...Sfârșit de toamnă. Strugurii se pârguiesc în grădină. Ocolesc lucrul, mai des decât alte

¹⁾ Gina este o itallancă de 17 ani, fata unui țăran din Capri. Aduce cărbuni și struguri în gospodăria scriitorului Lersch, tată a doi copii, cu nevastă, cari petrec pe insulă ca să prindă puterî. Gina a adus bolovani mulți în moalele capului, ca să se construiască de părinții ei, o casă a lor. E frumoasă Gina. Lersch ține-o la ea.

dăți, pentru ca să sorb din prospătatea răcoroaselor coridoare de stâncă. Nimeni de-acasă nu știe ce-au să însemne pentru mine, când întreb : cine a adus strugurii, nimeni, afară de bucuria mea, când aud : „Cine putea - decât Gina ? I-aduce din campagna (grădina și câmpul), de de-asupra Grotei Azuree (Grotta Azurea).“

Ieri mi-a spus nevasta : „A fost Gina pe la noi și a poftit pe *signor Enrico* (domnul Enrico-Heinrich) și pe *signora* (doamna) sa, cu *bambini*, (cu copiii); au isprăvit cu clădirea căsuței din campagna și vreau să o sfințească acum printr'o mică sărbătoare.

A trecut și asta. După ce am adus copiii în pat, la culcare, stăm pe terasă și încă tot mai ascultăm *ocarina* cea întunecată, cum cântă între veselele *mandoline*.

Mai danțează oamenii pe locul liber, înaintea casei împodobite. Luna luminează prin foile uriașe de smochin. Părinții, în jurul mesei celei mari, cu vecinii lor, beau vin din Ischia. Cei unsprezece copii ai lor joacă și cântă, nimeni însă nu joacă atât de frumos *tarantela* (jocul național) ca Gina.

Am fost bun-bucuros că intruchipa Gina pe un tânăr și că tânărul făcea curte prietenelor ei.

De ar fi trebuit să adulmece ca fată pe tânăr, cu ochii ei nevinovați, în jocul de dragoste, străvechiu și - totuși - vecinic tânăr, - aș fi fost cuprins de gelozie.

Marea, domoala noapte instelată, se întinde peste deal, spre mare. Noapte de Duminecă, de vară - în orașele populate, desfrânate - urlând de patimă flămândă. Aici se înalță ca cea dintâi noapte a paradisiului, tălăzuind, neînțeles de liniștit, cu lărgimile înnotătoare ale unei curății clare, nesecat izvor de fericire necunoscută.

Gina dansează încă, singură-singurică, în lumina lunii, chiar și după ce frații și surorile ei au intrat în casă și părinții ei mai petrec pe vecini o bucată de drum. Dansează singură, sub cerul instelat, înaintea măslinilor, a vițelor de vie, a smochinelor de cactus, cari - ca nește strigoi ai pustiurilor - se întind peste zidurile vițelor de vie.

Danță Gina jocul viței de vie, care se pârguiește în boabe, a valurilor mării, în lumina lunii, jocul lunii, care e în scăpătate, care va duce splendoarea neagră a tăcerii, curând, din hău.

...Dimineața va fi Gina din nou vita de poară a insulei, Gina, ea, suflet smuls din pom și din curpen de viță de vie, din munte și din

mare. Străinul o să se înspăimânte când va vedea ce pretind oamenii dela copila de șaptesprezece ani. Când va duce frumusețea asta (clasică) elenă, sveltă, o povară, pentru bărbați, în moalele capului, jos, spre *marina*.

Măine se va alipi de țărzure barca din Napoli, cu cărbuni de lemn, iar Gina va purta coșurile pe cap, urcând treptele stâncoase, în oteluri, în case.

Va duce-atunci povara, ca nește coșuri, pline plinuțe, de trandafiri întunecați...”

BCU Cluj / Central University Library Cluj Indrumătorul agricultorului

de Țing. Agr. IACOB RUSU

I. Pământul

Străduința fiecărui agricultor, astăzi, este ca de pe o suprafață de pământ mică să producă cât mai mult.

De aceea plugarul trebuie să cerceteze ce anume îi lipsește pământului său, pentru a putea da roade îmbelșugate. În acest scop el trebuie să țină seamă de viața plantelor agricole și de trebuințele lor pentru dezvoltare,

O plantă pentru creștere are nevoie în primul rând de pământ, în care să-și înfigă rădăcinele, de lumină, căldură, aer și umezeală. Umezeala servește la topirea îngrășămintelor din pământ, pe care rădăcinele le absorb și le trimit în frunze, unde lumina și căldura le preface în zahăr, făină și alte materii necesare pentru formarea fructelor și altor părți ale plantei.

Să le vedem puțin pe rând, pe fiecare.

1. Pământul este format din două straturi : solul, care este stratul răscolit de plug, și subsolul, care se găsește sub acest strat. Solul poate să fie format din mai multe feluri de grăunciori și de aceea se deosebesc mai multe feluri de soluri și anume :

Sol argilos sau greu, format din particele mărunte, care udat cu apă devine clicos, lipicios și se îndeasă tare.

Sol nisipos sau ușor format din grăunciori mai marișori, cari nu se leagă cu apa decât puțin, nu este lipicios și se lucră ușor.

Sol mijlociu, care este un amestec din cele două de mai sus și care se poate lucra destul de bine.

Solurile argiloase și cele mijlocii sunt mai bogate în îngrășămintă, căci apa trece mai greu

prin ele și nu le poate spăla cum se întâmplă la solurile nisipoase, care sunt mai sărace. Solul argilos este mai rece, iar solul nisipos mai cald.

Subsolurile pot să fie de trei feluri, ca și solurile sau uneori să lipsească, cum e cazul la munte, unde solul se găsește pe piatră și nu se poate face arătură adâncă.

II. Ingrășămintele

Ingrășămintele sunt niște săruri, cari se găsesc topite în apa, care învelește grăunciorii de pământ sau chiar sub formă de săruri netopite. Invățații agricoli au găsit că și omul poate să dea pământului aceste săruri atunci când solul este secătuit. În acest scop este nevoie să cunoaștem pe cele mai însemnate și anume :

1. *Sărurile azotoase*, adică cele cari au în ele azot sau nitrogen, cari ajută plantei să crească și să facă frunze bogate. Frunzele capătă o culoare verde-vineție, când pământul este bogat în azot (sau nitrogen) ;

2. *Săruri fosfatice* sunt cele cari au în ele fosfor, cum este superfosfatul. Fosforul este necesar pentru formarea țesutului plantei la început, apoi pentru formarea boabelor și la coacerea boabelor ;

3. *Săruri potasice*, cari au în ele potasiu sau caliu, o sare înrudită cu sarea de bucătărie. Acest caliu sau potasiu ajută, în plantă, la formarea zahărului și a făinei, de aceea el este foarte necesar în pământurile în cari cultivăm plante, cari au produse dulci, cum sunt viile, sfecla de zahăr și cartofii;

4. *Săruri calcaroase sau văroase*. Varul este necesar plantei și totodată și solului, în care el mai stinge o bună parte din aciditatea sau acreala lui și leagă laolaltă grăunciorii de pământ;

5. Plantele mai au nevoie în măsură mică și de săruri de fier, mangan, pucioasă, magneziu, sodiu și altele, dar în măsură așa de mică încât se găsesc în orice pământ în mod îndestulător.

Cum putem să cunoaștem lipsa unuia din îngrășămintele de mai sus?

Aceasta o putem face ținând seama de semnele următoare:

1. Când lipsește îngrășământul azotos, observăm că toate frunzele tânjesc și capătă o culoare galbenă peste tot, în loc de verde;

2. Lipsa de fosfor la cereale este sigură când paiele sunt bine crescute, însă nu formează spice decât cu mare greutate, iar acestea n'au boabe; la prășitoare se observă o întârziere la coacere și lipsă de legare de rod;

3. Lipsa de potasiu se observă prin petele galbene ce apar pe frunză fără să fie toată îngălbenită, ca la lipsa de azot, iar tulpina e moale și să vede că planta suferă ;

4. Lipsa de calciu sau de var este arătată pe un sol, prin faptul că rogozul crește în pălcuri dese, de asemenea coada calului și mușchii, iar trifoiul sălbatec lipsește cu desăvârșire. Acest pământ este acid (acru).

Așa dar, cunoscând cele de mai sus, vom putea să ajutăm pământului nostru să rodească îngrășându-l după trebuințele lui.

Gunoii de grajd. Cel mai bun îngrășământ este și va rămâne gunoiul de grajd. Acesta trebuie pregătit bine, adică să fie clădit pe o platformă, bine îndesat, iar zeama să se poată scurge într'o groapă astupată cu capac bun, prin care să nu iasă mirosul acela greu, care nu este altceva decât un abur cu nitrogen. Gunoiul de grajd bine dospit are culoarea neagră-verzuie, pare unsuros la tăiat și paiele sunt putrezite de nu se recunosc.

Un asemenea gunoiu la 1000 de kgr. conține, după felul vitelor, următoarele săruri de îngrășă-minte :

	AZOT	FOSFOR	POTASIU
CAL . . .	5,6 kgr.	3,5 kgr.	1 kgr.
VACA . . .	4,4 „	1,2 „	0,4 „

Deci putem spune că 1000 kgr. de gunoiu valorează cât 22 kgr. superfosfat adunat cu 5 kgr. sare potasică (Silvinita) și 31 kgr. salpetru de Chile (sare azotoasă) iar pe deasupra mai are „humusul“, care are rostul să afâneze terenurile grele și să lege terenurile ușoare (nisipoase).

Din păcate însă în gospodărie nu se poate produce gunoi destul numai dela vite. De aceea unii gospodari, cari au paie de prisos își fac din ele gunoi, clădindu-le și stropindu-le cu zeamă de gunoi. Câte odată se mai amestecă și superfostat printre aceste paie, pentru a forma un îngrășământ mai bun.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru a putea îngrășa pământurile secătuite pe cari nu ne ajunge gunoiul de grajd, oamenii învățați au fabricat îngrășăminte artificiale sau „de fabrică“, cum le spun sătenii noștri. Ingrășămintele artificiale se mai numesc în cărți și *îngrășăminte chimice*, lucru pe care trebuie să-l știe toți.

Cele mai importante îngrășăminte chimice sunt:

1. *Superfosfatul* cu 14% fosfor și unul mai bun cu 16 procente fosfor. Superfosfatul se împrăștie pe arătură cu câteva zile înainte de semănare, astfel ca să dăm 100-150 kgr. la jugăr.

Dacă n'am putut să-l dăm înainte de semănatul de toamnă, atunci îl dăm primăvara, înainte de topitul zăpezii peste semănătură, fără să ne fie teamă că va fi spălat sau că se pierde.

Pământurile acide (acre) trebuiesc îngrășate înainte de a le da superfosfat, cu 1-2 săptămâni cu praf de var. La 1 jugăr se dă 500-1000 kgr. var. Varul se depune în bulgări nestinși la capătul pământului și se acopere cu un strat de 20-30 cm. pământ raven, lăsându-l astfel 15-20 zile, în care timp se stinge, prefăcându-se în praf, care se poate împrăștia bine pe pământ.

Superfosfatul face ca cerealele să crească în timp mai scurt, să lege boabe și să se coacă devreme.

Superfosfatul se poate amesteca cu sare de potasa atunci când este necesară și să dea împreună, în special, pentru tutun. De asemenea se poate amesteca cu nitratul de amoniu sau chiar și cu sulfatul de amoniu. Cu var însă nu se va amesteca niciodată, ci se va face cum am spus mai sus.

2. *Guanoșofatul* (de cioclovina) este un îngrășământ cu 12-17% fosfor de culoare roșcată, se topește greu în pământ, așa că trebuie dat cu 2-6 luni înainte. La jugăr se dă 300-600 kgr. În

pământurile acide (acre) dă rezultate bune, iar în pământurile vâroase dă rezultate slabe, deoarece nu se poate topi pentru a putea fi folosit de plante.

3. *Nitratul de calciu sau salpetrul de calciu I. G.*, cum i se mai spune, are 13-15,5 % azot și 26-28% var, este un îngrășământ, care se topește foarte ușor în apă, de aceea el este potrivit pentru terenuri grele. El se dă 60 kgr. la jugăr primăvara, chiar și în timpul vegetației, deoarece planta îl folosește imediat; ajută plantelor slăbite din iarnă să se întărească. Poate fi dat și în două rânduri și anume: 30 kgr. la semănatul cerealelor și 30 kgr. după ce au răsărit, pentru a nu se pierde prin spălare. La prășitoare se poate da jumătate la însămânțare și cealaltă jumătate, la prima sapă. Se păstrează la loc uscat.

4. *Calcamonsulpetru* sau nitratul de amoniu cu var, este un îngrășământ puternic, de aceea se dă numai 50-60 kgr. la jugăr, putându-se folosi ca și salpetrul de calciu, amintit mai sus.

Din încercările făcute s'a găsit că la cartofii le prieste mai bine calcamonsulpetru, în timp ce sfeclei de zahăr salpetrul de calciu, de asemenea că jumătate din îngrășământ se dă la semănare și restul la prima prașilă. Îngrășămintele dela punctul

2 și 3 se dau pentru cerealele de primăvară numai a semănat cantitatea întreagă.

5. **Sulfatul de amoniu**, o sare de culoare albă, are 21% azot. El se dă 40-60 kgr. la jugăr, toamna pentru ca primăvara să-l găsească gata de a fi folosit de holdă. Pământurile sărace în var, suferă dacă li se dă sulfat de amoniu fără ca să se fi împrăștiat var, cu 20 de zile înainte, pe acel teren, cum am spus mai sus. Acest îngrășământ trebuie îngropat sub brazdă, deci se dă înainte de arat. Toamna se îngroapă sub brazdă înainte de semănare, iar primăvara cu câteva zile înainte de semănare. În pământurile nisipoase, văroase se va da în două rate, jumătate la semănat toamna și cealaltă jumătate prin o grăpare timpurie în primăvară.

6. **Kainitul**. Este o sare cu 13% potasiu și se dă 200 kgr. la jugăr pentru grâu, însă pentru sfeclă de zahăr trebuie să dăm 500-800 kgr. Deci este mai practic să folosim sarea de potasă (clorura de potasiu), care conține 50-55% potasiu, fiind necesar la jugăr numai 50 kgr. pentru grâu și alte cereale, iar pentru sfecla de zahăr 200-300 kgr., cartofii și tutunul având nevoie de 150 kgr. Amestecarea acestui îngrășământ se poate face cu salpetru de calciu sau cu calcamonsal.

petru, însă trebuie împrăștiat în cel mult 24 ore. Cu superfosfat se poate amesteca fără nici un pericol, chiar dacă se împrăștie numai peste câteva zile.

Când folosim îngrășămintele chimice?

Ingrășămintele chimice le folosim numai atunci când nu avem gunoi de grajd la îndemână. Prețul lor trebuie să ne fie răsplătit prin sporul de recoltă, iar aceasta se va face numai dacă pământul este lucrat adânc și dacă nu este sărac în var. Se vor folosi neapărat pe terenurile pe care nu putem căra gunoiul de grajd din cauza transportului greu. Se pot folosi și combinate cu gunoiul de grajd, de pildă superfosfat 100 kgr. și gunoiul de grajd obișnuit ce se dă la jugăr (10.000 kgr.).

S'ar mai putea spune multe lucruri frumoase despre sol, dar am văzut la începutul acestor rânduri, că o plantă pe lângă sol mai are nevoie de lumină, căldură, aer și umezeală.

III. Lumină și căldură

Lumina și căldura le dă soarele din belșug, afară de cazul când pământul nostru este umbrat de copaci sau călduri. Aer de asemenea se găsește pretutindeni.

IV. Umezeala

Umezeala sau apa se găsește și ea peste tot, însă nu totdeauna destulă. Norocul nostru este că prin anumite lucrări noi o putem păstra pentru pământ, iar dacă este prea multă, putem să o înlăturăm. Apa în pământ circulă atât de jos în sus cât și de sus în jos prin minunata putere a golurilor mici dintre grăunciorii de pământ, cari sunt ca niște țevi foarte subțiri. Astfel, după o ploaie apa dela suprafață se strecoară în adâncime, însă îndată ce suprafața pământului începe a se usca, apa de jos începe a veni în sus prin vinele foarte subțiri de goluri și dând de căldură la suprafață se preface în aburi și se pierde din pământ, trecând în aer.

Știind acest lucru, noi putem să împiedecăm pierderea apei prin una din lucrările ce urmează, după caz :

1. Arăturile de desmiriștire trebuesc imediat grăpate, mai ales pe pământurile argiloase grele și mijlocii.

2. Arăturile de toamnă se lasă în brazdă crudă, pentru a reține mai ușor apele zăpezilor și pentru buna aerisire a pământului.

3. În timpul cât cresc plantele prășitoare, se prășește (sapă) suprafața, pe care s'a prins scoarță,

ori de câteori aceasta se formează. Pentru a atinge acest scop prășitul se face numai în suprafață; greșesc cei cari dau cu sapa adânc, deoarece taie rădăcinile plantelor fără rost.

4. Dacă se folosește tăvălugul, acesta trebuie urmat imediat de o grapă.

Lucrările acestea intrerup țevile acelea mici, prin cari se ridică apa, oprind-o la adâncimea la care am răscolit pământul cu sapa sau grapa. Pământul răscolit de sapă și grapă ferește de a se pierde apa din pământ.

Apa în pământ este folositoare numai atunci când acesta este puțin reavăn, îndată ce este mai multă, bălțește, sau dacă este mai puțină se fac bulgări tari: Apa multă împiedică dospirea bine-făcătoare a pământului.

De aceea unde apa bălțește regulat, acolo trebuesc făcute șanțuri de scurgere. Aceste șanțuri vor fi umplute la fund fie cu fascine de nuiele, bolovani așezați cu goluri mari sub ei sau chiar cu țevi de țiglă anume pentru aceasta și apoi peste oricare din umpluturile de mai sus trebuie să urmeze un strat de pământ arabil de 30-40 m. grosime. Pentru amănunte gospodarul poate să-l întrebe pe d-l Inginer Agronom dela Ocolul Agricol. Această lucrare este drenajul.

Unde apa lipsește, se poate aduce prin șanțulețe mici, în vine subțiri la suprafață, mai ales pe fânațe, grădini cu pomi sau de legume, dar se poate face și pentru alte terenuri arabile cu mult folos. Această lucrare de aducerea apei se numește irigație. Și aici e bine să se ceară sfatul inginerului.

V. Lucrarea pământului

Arăturile se fac pentru a răscoli pământul cu scopul de a-l aerisi, afâna și de a înmagazina apele de ploaie. Aratul se face în pământul, care nu este nici prea umed și nici prea uscat. Dacă este umed brazdele ies ca niște curele fără să se mărunțească, dacă este prea uscat plugul scoate bulgări mari, care uscându-se nu se mai pot mărunți decât foarte greu.

Din 4 în 4 ani este bine să se facă arături adânci de 25-35 cm., pentru a scoate la suprafață pământ mai odihnit și mai bogat în îngrășăminte.

Arăturile de desmiriștire se fac de obicei în suprafață, deci la 8-10 cm. adâncime, trebuind a se face cât mai repede după secerat, spre a nu permite buruienilor să facă sămânță și mai ales să folosească apa din sol. De aceea se grăbează

imediat. Pământul nisipos se poate lăsa și neagrăpat.

Arăturile de toamnă trebuiesc făcute adânc de 15-25 cm., îngropând sub brazdă gunoiul de grajd împrăștiat cu cel mult o zi înainte.

Nu se grapă pentru ca sbrușii (bulgării) să absoarbă umezeala din zăpadă și prin îngheț să se macine singură. Primăvara, dacă se grapă bine, nu mai trebuie arat.

Arăturile de primăvară se fac tot adânci de 15-25 cm., dar trebuie să ne obișnuim să le înlocuim cu cele de toamnă. Deci vom ara primăvara numai terenul ce nu s'a putut ara în toamnă. Această arătură trebuie grăpată imediat.

VI. Semănatul

Plantele agricole trebuiesc semămate de om. O bună însămânțare este legată de următoarele :

Sămânța - de bună calitate adică să fie de soi bun, curată, sănătoasă și cu putere de încolțire. Puterea de încolțire se poate încerca punând 100 boabe alese la întâmplare din sac, pe o bucată de pânză umezită într'o farfurie. Se acopere cu o altă bucată de pânză sau cu sugativă umedă. Din 100 boabe cereale trebuie să încolțească cel

puțin 90 boabe în 5 zile pentru a avea încolțire bună, iar în 10 zile 15 boabe. La lucernă 70-80 boabe, de sfeclă 130-160 colți, deoarece un bob are mai multe semințe de sfeclă.

Curățirea cea mai bună astăzi se face cu selectorul, care scoate corpurile streine și boabele seci sau pline de tăciune. Această lucrare se mai poate face și cu triorul. Un selector curăță 5000-10.000 kg. sămânță la zi de 10 ore, iar triorul de la 1000-2000 kg.

Sămânța curățită, atât cea de grâu, cât și cea de orz, ovăz sau secară, trebuiesc date cu praf contra mălurei. Astfel de prafuri sunt Ceretanul, din care se dă 200 gr. la 100 Kgr. sămânță, Germisanul, din care se dă tot 200 gr. la 100 Kgr. sămânță. Aceste prafuri se amestecă uscat fără apă. O bună amestecare se face în butoi special, pus pe o osie și învârtit cu un mâner. Tratarea cu praf cruță cel puțin 300-400 Kgr. din recolta anului viitor. Se poate da praf și celorlalte semințe, ținând seama de îndrumările scrise pe cutie. Alte prafuri aprobate de Ministerul Agriculturii sunt: Abavid-Neu (se dă tot 200 gr. la 100 Kgr. sămânță) apoi Antimălurin, Porzol și Fusariol universal, din cari se dă câte 300 gr. la 100 Kgr. sămânță. Boabele pline și grele asigură creșterea

după incolțire până se întărește planta așa că ne asigură recolta.

Soiul bun ne asigură o recoltă sporită și de bună calitate.

Grăuri de soiu sunt: Cenad 117, Odvoș 241, American 15, Bankut 1201 (dar suferă de ger), bune pentru Transilvania.

În Transilvania reușesc mai bine soiurile de orz Isaria, Abed-Opal și Hanna; de ovăs, Cenad 88, Local Făgărășean și Cenad 103 (nu suferă de secetă); de porumb Ardelenesc, Portocaliu și Hângănesc. Dintele de cal reușește în anii cu primăveri timpuri; și toamnă lungă pentru a avea timp de coacere. Toamna 1941 a adus multă jale în gospodăriile, cari cultivă soiul de porumb Dinte de cal.

Sămânța de trifoi trebuie curățită de sămânța de torțel sau cuscută (râie), care nu se poate face decât de niște mașini magnetice. Sămânța se amestecă cu praf de fier, care nu se prinde de trifoi, ci se lipește de cuscută. Magnetul, adică sulul, care are putere de a atrage fierul, face să se aleagă sămânța de cuscută plină de fier de cea de trifoi, de care nu se lipește fierul. Această lucrare se poate face numai la Stațiunile de decuscutare, cari se găsesc în orașele: Sibiu, Brașov,

Blaj, Mediaș și Timișoara. Sămânța decuscutată este plombată de Stat și numai astfel poate fi vândută, conform legii.

Semănatul se poate face cu mașina sau cu mâna.

Semănatul cu mașina are următoarele fofoase și neajunsuri:

Sămânța este răspândită la depărtarea stabilită și la adâncimea dorită, astfel că fiecare bob are loc destul pentru creștere și dezvoltare. Toate boabele fiind puse la aceeași adâncime, dau toate deodată de umezeală, încolțesc și răsar deodată, ceea ce face ca să crească și să se coacă deodată. Mașina folosește mai puțină sămânță la 1 jugăr. Plantele prășitoare pot să fie săpate cu mașina.

Singurul neajuns al mașinei de semănat este că nu se poate folosi pe coastele mai repezi și pe vreme rea, când solul este prea umed.

Semănatul cu mâna are următoarele fofoase și neajunsuri:

Sămânța este răspândită neregulat, unele boabe cad la suprafață, altele în crăpături, într'un loc mai des, în altul mai rar, unele boabe încolțesc imediat, altele așteaptă o ploaie, care poate să nu vină decât peste 1-2 săptămâni, firele de plante

cresc pe rând, unele sunt cu spic, altele abia au crescut de o șchioapă, iar necazul cel mai mare vine la recoltare, când unele spice se scutură de coapte, iar celelalte abia sunt cu boabele în lapte. Recolta este mai mică și întârziată.

După cum se vede, avem numai neajunsuri, mai ales că trebuie să dăm odată și jumătate atâta sămânță.

Singurul folos ar fi că se poate semăna și pe vreme ploioasă, când pământul este foarte umed și de asemenea pe coastele ori cât de repezi a dealurilor unde nu poate merge mașina.

Cine a semănat odată cu mașina renunță de a mai semăna cu mâna.

Mașina își câștigă singură prețul prin sămânța ce o economisește în cel mult doi ani, în timpuri normale.

Mai jos dăm un tablou în care se poate vedea cantitatea de sămânță sănătoasă și curățită ce trebuie dată la jugăr, adâncimea cea mai potrivită, depărtarea între rânduri, timpul semănatului, greutatea hectolitrică, producția în boabe și producția în paie, la jugăr.

Datele din tablou se potrivesc pentru condițiunile din Transilvania.

Cultura	Cantitatea la jugăr		Adâncimea semînței
	Cu ma- șina	Cu mâna	
	Kgr	Kgr.	Cm.
Grâu de toamnă	65-90	80-120	3-5
„ de primăvară	80-95	90-130	3-5
Secară de toamnă	55-85	70-120	2-4
„ de primăvară	65-95	80-130	2-4
Orz de toamnă	50-90	70-120	2-5
Orz de primăvară	70-90	80-120	2-5
Ovăș	55-85	70-100	2-5
Meiu	12-18	15- 25	2-3
Hrișcă	23-40	40- 60	2-4
Orez	—	80-120	4-8
Porumb	12-15	15- 20	4-6
Sorg pentru mături	5-15	10- 20	2-4
Fasole	60-80	70- 90	2-4
Mazăre	55-70	70- 90	2-4
Soia	25-35	—	2-4
Linte	35-60	45- 75	2-3
Bob	70-80	—	2-5
Lupin	120-150	145-170	3-5
Rapiță	4-10	5- 12	1-3
Floarea soarelui	2- 5	—	2-4
Ricin	2- 4	in cub	2-5

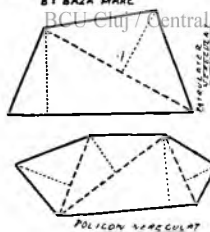
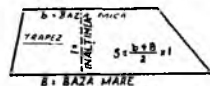
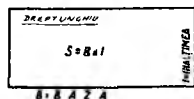
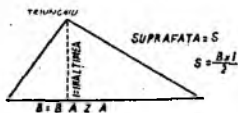
Depărtarea între rânduri	Timpul se- mănatului	Greutatea hectolitrică	Producția la jug.	Producția paie sau fân la jug.
Cm.	Luna	Kgr.	100 kgr.	100 kgr.
12-15	IX-XI	73-82	5-20	10-25
12-15	III	72-81	4-18	8-20
12-15	IX	72	5-15	15-32
10-15	III-IV	71	5-12	13-30
12-18	IX	65-70	7-14	10-18
12-15	IV-V	62-68	6-18	10-25
11-15	III-IV	40-50	6-18	10-25
12-20	V	70	5-12	7-15
15-17	V	65	6	8-14
—	III-IV	65-70	8-20	12-20
60-80	IV-V	70-78	6-35	25-45
80-90	V	65	7-14	6-12
40-50	IV-V	78-85	7-10	6-12
25-35	III-IV	80	8-18	10-25
30-40	IV-V	65-75	6-20	12-24
20-30	III-IV	80	5-9	5-10
30-40	III-IV	70-80	7-17	12-25
15-30	V	70	5-8	10-15
25-40	IX-IV	65-78	4-12	10-30
60-75	V	33-48	4-7	20-30
100-170	V		3-10	12-24

Mac	2-3	3- 5	0,5-1
Muștar boabe	5-9	7-12	1-3
Dovleci	5-8	8-10	2-5
Câneșă fuior	60-80	90-120	2-5
Câneșă sămânșă	9-25	10-30	2-5
In fuior	90-120	100-130	1-3
In fuior-sămânșă	70-100	75-120	1-3
Bumbac	17-20	20-25	3-6
Lucernă	9-14	15-20	1-2
Trifoiu	6-10	8-12	1-2
Trifoiu incarnat	11-18	12-25	1-2
Sparcetă	80-100	100-130	2-4
Ghizdeiu	7-10	10-15	1-2
Borceag } ovăș	25-35	35-44	2-5
Borceag } măzărice	55-65	65-90	
Borceag } secară	35-40	35-44	2-5
Borceag } de toamnă	65-80	65-90	
Porumb nutreș	35-80	50-100	4-8
Cartofi	1000-1700	1000-1700	3-12
Sfecla de zahăr	16-20	—	1-3
Sfeclă de nutreș	12-16	—	1-3
Napi de miriște	2- 3	—	1-2
Ceapă	{ 9-11	—	0,5
	{ 600.000	buc. arpa	2-3
Varză	23.000	răsaduri	—
Tutun	16-60.000	"	—

30-40	III-IV	56-62	4-8	10-14
20-40	V-VI	65-70	5-9	10-18
100-300	V-VI	—	dovl.	250-300
10-15	IV	—	—	30-50
30-100	V	55-60	3-5	—
8-10	III	—	—	10-15
8-12	III-IV	Săm.-65	5-7	8-12
40-50	V	—	6-8	3-4 puf.
11-20	IV și VIII	75-78	3-4	40-70
10-20	IV-V	80-85	1-2	18-40
10-20	IX	80-85	5-6	15-25
15-25	III-IV	25-35	4-6	12-25
10-20	III	75	1-2	12-20
12-18	III-IV	75-85	—	20-30
12-18	IX	72-80	—	20-30
11-50	IV-VI	70-80	verde	150-350
60x30-40	IV-V	65-80	80-200	45
40-50	III-IV	20-32	120-250	80-200
40-60	III-IV	20-30	160-400	40-100
40-60	IV-VII	60	3-4	70-150
15-20	III	—	—	100-150
7x15	III-VI	—	—	100-150
50x50	IV	60	—	100-160
40-60	IV-V	45	foi usc.	6-13

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MĂSURĂTORI DE SUPRAFETE

LUNGIMEA CERCULUI L = 2 x R

$$L = 2 \times R$$

$$\text{SUPRAFAȚA} = R \times R \times 3,14$$

UNITĂȚI DE MĂSURĂ

PENTRU

I LUNGIME

1 km = 1000 m = 10000 dm
 1 m = 10 dm = 100 cm = 1000 mm
 1 stânjen = 7,896 metri
 1 m = 0,527 stânjen (stj)

II SUPRAFEȚE

1 hectar = 100 ari = 10.000 mp.
 1 jugăr cad. = 1600 stj. petrați
 1 hectar = 1,73773 jugăre
 1 jugăr = 0,5755 ha = 5755 mp.
 1 mp = 0,2780 stânjen pat.
 1 stj p. = 3,5966 m. p.

TRANSFORMAREA

NUMĂRUL DE JUGĂRI	HA	HECTARE	ARI
1	0	57,55	ari
2	1	15,09	
3	1	72,64	
4	2	30,18	
5	2	87,73	
6	3	45,28	
7	4	02,82	
8	4	60,37	
9	5	17,92	
10	5	75,46	

STÂNJENI PETRAȚI ÎN METRI PATRAȚI

100 = 360	500 = 1796	900 = 3276	1300 = 4676
200 = 719	600 = 2154	1000 = 3596	1400 = 5035
300 = 1079	700 = 2517	1100 = 3996	1500 = 5395
400 = 1438	800 = 2876	1200 = 4346	1600 = 5755

IMOCMIT DE ING. AGR. IACOB RUSU
1942

VII. Despre asolament și rotație

Asolament se numește împărțirea moșiei mari sau mici în mai multe părți, după numărul de plante, ales pentru cultură. Pe fiecare parte se face apoi o rotație a culturilor. Un asolament foarte bun pentru Transilvania, care poate fi folosit de oricare sătean cu 4 sau mai multe jugăre de pământ, chiar și cu mai puțin pământ, este următorul :

	Parcela Nr. 1	Parcela Nr. 2	Parcela Nr. 3	Parcela Nr. 4
Anul I	Prășitoare + gunoiu	Cer. prim + trifoi	Trifoi	Grâu de toamnă
Anul II	Cer. prim. + trifoi	Trifoi	Grâu de toamnă	Prășitoare + gunoiu
Anul III	Trifoi	Grâu de toamnă	Prășitoare + gunoiu	Cer. prim. + trifoi
Anul IV	Grâu de toamnă	Prășitoare + gunoiu	Cer. prim. + trifoi	Trifoi

La prășitoare se vor pune, fie porumb, cartofi, sfeclă sau altele, iar ca cereale de primăvară, orz sau ovăz sau din amândouă. Dacă în parcela cu porumb punem varză, fasole, cânepă de sămânță, floarea soarelui și ținem seama de depărtarea

dintre plante, putem să avem produse variate. Bineînțeles nu vom uita cânepa pentru fuior la capătul grâului.

Rostul asolamentului și a rotației este că semănăturile să urmeze una după alta în ordinea în care folosesc îngrășămintele, știind că gunoiul de grajd este folosit în pământ de plante numai 40% în primul an, 30% în al doilea, 20% în al treilea și 10% în al patrulea an, la care se adaugă îngrășămintele lăsate de trifoi în ultimii doi ani.

Pentru gospodarii din Regiunea Târnavelor, se poate folosi un asolament de 3 ani (în cazul când nu putem folosi cel de 4 ani de mai sus), care este următorul: Anul I. porumb cu gunoi, iar în vară se dă trifoi printre porumb; Anul II. rămâne trifoiul; Anul III. grâu sau orz de toamnă.

Prin rotație se folosec mai bine și straturile pământului, deoarece prășitoarele absorb îngrășămintele mai mult din straturile adânci în timp ce păioasele din straturile dela suprafață. Trifoiul și alte plante leguminoase au niște noduri pe rădăcini, cari conțin azot așa încât aceste plante îngrășează pământul.

Prin rotație se distrug dușmanii plantelor, deoarece schimbând în fiecare an cultura pe a-

celași pământ, insectele și viermii, cărora le place sfecla, de pildă, nu o mai găsesc în anii următori.

Rotația este necesară și pentru faptul că fiecare fel de plantă secătuește pământul într'un anumit fel de exemplu: porumbul folosește mult azot, sfecla și cartofii mult potasiu.

După trebuințele gospodăriei putem să avem asolamente de 2 până la 6 ani. Un asolament de 5 ani este următorul: I. Prășitoare, II. Cereale de primăvară cu trifoi, III. Trifoi, IV. Grâu de toamnă, V. Plante de nutreț, iar dacă vrem să-l facem de 6 ani atunci mai adăugăm cereale de primăvară în anul VI.

Rezultatul cel mai bun în toată Transilvania îl dă asolamentul de 4 ani, descris la început, care se practică cu succes de sute de ani.

VIII. Mașini agricole

Mașina cea mai răspândită la plugari este plugul. Dar sunt destul de puțini gospodarii, cari știu că pentru pământ greu trebuie plug de un fel și pentru pământ nisipos de alt fel, iar pentru pământ mijlociu între cele două feluri de pluguri.

Plugul pentru pământ argilos, greu, are cormana alungită cu aripa puțin răsucită, tăișul brazdarului, ia brazda mai pieziș pentru ca să nu trebuiască putere prea mare din partea vitelor.

Pentru pământul nisipos, ușor, cormana este scurtă, înaltă, brăzdarul este mai puțin pieziș, luând brazdă mai lată. Pentru pământurile mijlocii plugul are o cormană mai lungă decât cea pentru pământ nisipos și mai scurtă decât cormana pentru pământ argilos.

Plug, care să poată fi folosit și în pământuri grele și în pământuri ușoare, este tipul D 5 MN, bun pentru două vaci, D 6 MN, pentru boi, fie fabricație Reșița, Sack, sau Bächer. Plugul Regent 120 V. a dat rezultate bune în Valea Mureșului și pe Câmpie, în soluri mijlocii.

Pentru terenuri ușoare și mijlocii sunt plugurile ESB 5 N Bächer, RSB 5 N Porc mistreț, (Tipul Servus a dat rezultate foarte bune), iar pentru terenuri grele și mijlocii, plugul ESB 3 Porc mistreț, sau plugurile cu cormane de forma K sau Ru ale Fabricii Reșița sau Sack.

Pe coaste sau delnițe înguste avem nevoie de pluguri schimbătoare, cum sunt KS Reșița sau Sack, OPESO Bächer, KSN Porc mistreț, UW 4 Sack, care poate fi tras ușor de două vaci.

Brăzdarului și fierului lung al plugului la ascuțit trabue să i se dea de către ferar forma pe care a avut-o din fabrică, folosind rezerva de fier din dosul brăzdarului. Călitul bun mărește de două

ori timpul, în care se roade un fier. Călirea bună se face înroșind tăișul până la culoarea cireșie și înmuind întâi muchea groasă în apa caldută, scufundând încet, până se acopere și tăișul. Astfel, tăișul se căleşte la fel cu partea groasă a fierului și nu se știrbă când dă de pietricele în sol.

Pentru ca să nu ruginească oglinda cormanei sau orice alte părți de mașini, cari lucrează în pământ, trebuie să le ungem cu unsoare după terminarea lucrului. Deasemenea se ung și părțile vopsite.

Grapele de fier, flexibile (adică se pot îndoi după forma pământului) sunt cele mai bune. Fiecare dinte trebuie să tragă urma lui proprie la o grapă bună, pentru a mărunți bine pământul.

Cultivatorul este o unealtă foarte folositoare, având dinți ca și grapele, însă mai lungi, și la unele, dinții sunt de oțel încovoiat, care se îndoiește în pământ și când scapă isbește bulgării, mărunțindu-i. Cultivatorul poate înlocui plugul primăvara pe arăturile de toamnă, lucrând cu spor, pe o lățime de 1 m. până la 1,50.

Mașina de semănat grâu se poate folosi și pentru orz, ovăz, secară, meiu, porumb și orice sămânță de mărime potrivită pentru lingurițele mașinii (sau pentru șanțulețele de pe osie sau roată). Foloasele ei le-am arătat mai sus.

Cum potriotm mașina de semănat pentru ca să dea la jugăr cantitatea de sămânță necesară?

Tuburile sau țevile se așează la depărtarea necesară. Dacă rândurile sunt rare (porumb sau sfeclă) se pot scoate țevile, cari nu lucrează, pentru a ușura mașina. Ridicăm apoi osia cu roata mașinei, care învârte lingurițele, astfel, ca să o putem învârti. Măsurăm cu o sfoară lungimea roții sau putem măsura numai spița și să calculăm lungimea călcată de roată. Măsurăm lățimea mașinei, adică depărtarea între cele două roți. Iată de pildă un calcul :

O roată cu spița de 60 cm. are lungimea de $60 \times 2 \times 3,14 = 376,8$ cm. sau 3,768 m. Lățimea mașinei fiind de 1,68 m. Această mașină la o învârtitură de roată calcă o suprafața de $3,768 \times 1,68 = 6,33$ m. p. La 10 învârtituri va călca 63,3 m. p. Dacă 1 jugăr are 5755 m. p. și la jugăr ne trebuiesc 65 Kg. grâu, atunci la 10 învârtituri de roată trebuie să cadă

$$\frac{65 \text{ Kg.} \times 63,3 \text{ m. p.}}{5755 \text{ m. p.}} = 0,717 \text{ Kg. sau rotunjit,}$$

72 dekagrame.

Ășezând sub țevi un țol sau o pânză, pe care să prindem sămânța căzută, după ce am încărcat

cutia de sămânță, facem 10 învârtituri cu roata, cântărim sămânța căzută și dacă este mai mult decât 72 deka, mutăm mânerul regulatorului puțin spre 0 (zero), iar dacă este mai puțin de 72 deka, afunci mutăm regulatorul spre un număr mai mare, și repetăm această încercare, până când cade exact cât trebuie.

Socoteala aceasta de mai sus se poate face pentru orice mașină, dacă înlocuim lungimea spitei și lățimea mașinei cu lungimea spitei și lățimea mașinei pe care o avem.

Pentru semințele mărunte (trifoi, mac și altele) trebuie schimbată roata dințată dintre osia cu lingurițe și roata mașinei sau trebuie montat aparatul special, care se vinde deodată cu mașina. Unele mașini de semănat au un mâner, cu care putem învârti osia cu lingurițe așa încât nu trebuie să mai ridicăm roata mașinei, deasemenea mai are o cutie pentru golirea seminței din coș, care poate fi folosită sub țevi pentru probă. Mai amintim că sunt mașini de semănat, cari împrăștie și îngrășăminte chimice. Totuși sunt mai bune mașinile, cari împrăștie îngrășămintele chimice separat.

Când schimbăm depărtarea între țevi, trebuie să mișcăm osiile roților din față astfel, ca la în-

toarcere rândurile să aibă totdeauna aceeași despărțare între ele, lucru, care se poate încerca chiar în curte, trăgând mașina goală.

O mașină cu 12-14 rânduri poate semăna pe zi 6-8 jugăre.

Pentru porumb, fasole și mazăre sunt mașini mici cu două rânduri, cari pot să samene 3-5 jugăre pe zi.

Prășitoarea mecanică cu 3-5 ghiare, trasă de un cal, poate prăși pe zi 3-4 jugăre de porumb, fasole, cartofi, pomi în pepinieră și poate face și mușuroitul cartofilor sau cu ghiare în formă de gâscă să taie buruienile la adâncime, pentru a le distruge. Amintim că mai este și o prășitoare de mână sau *planetul*, cu care se lucrează foarte bine în suprafață, având multe feluri de cuțite și mai ales are avantajul că lucrătorul nu calcă pământul lucrat. Pe zi un om poate face 1-2 jugăre.

Mașina de secerat este formată din două roate, cari poartă o masă cu un pieptene mare de oțel, în care joacă în dreapta și stânga cuțitele, întocmai ca la mașina de tuns. Paiele sunt tăiate, adunate pe masă în snopi nelegați, cari sunt aruncați pe pământ din loc în loc. Un om în urmă leagă snopii. Pe zi seceră 6-8 jugăre, mașina fiind trasă de doi cai sau doi boi. Sunt mașini seceră-

toare-legătoare, cari trase de 4 cai sau 4 boi pot secera și lega snopii de pe 6-8 jugăre pe zi. Mașina de cosit este un fel de mașină de secerat, simplă, mai ușoară, care poate cosi pe zi 7-10 jugăre cu un cal sau doi cai și un om.

Mașina de scos cartofii este formată din 2 roate, cari învârtesc o stea formată din 8 furci de fier, deasupra unei rariți foarte turtite. Rarița taie pământul sub cuiburile de cartofi, iar furcile despărțesc cartofii de pământ, scoțându-i la suprafață, lăsând pământul afânat ca după arătură. Pentru a folosi o asemenea mașină trebuie să semănăm cartofii în rânduri la adâncime mică, astfel ca să putem rarița pământul dintre rânduri peste cuiburi, pentru ca la scos mașina să poată trece peste brazda înaltă cu cuiburile. Pe zi scoate cartofii de pe 2-3 jug.

IX. Considerațiuni rurale

La așezarea clădirilor în gospodărie se ține seamă ca ferestrele și ușile să fie așezate spre Sud, Sud-Vest, Sud-Est, pe cât e posibil.

Terenul pe care așezăm o clădire trebuie să fie sănătos, uscat și pe cât e posibil mai ridicat; dacă sunt bălți ele se vor seca cu șanțuri.

Temelia trebuie să meargă până la 70-120 cm. adâncime.

Temelia de beton se face cu 120-150 Kg. ciment la 1 mc. pietriș și nisip. Soclul se face în cofraj cu 150-200 Kg. ciment. Betonul din cunună are nevoie de 250-280 Kg. ciment și fierul necesar. Groapa de urină dela platformă se face cu un beton de 250-300 Kg. ciment. Părțile libere ale platformei și groapei de urină se scliviesc cu mortar de ciment, făcut din 17 Kg. ciment la 25 l. nisip.

La un metru cub de zidărie intră 270-310 bucăți cărămizi, după mărimea lor. Cărămizile se leagă între ele cu mortar făcut din 100 litri var stins sau 40 Kg. var nestins la 250-399 litri nisip.

La 1 m. patrat acoperiș intră 15 țigle „Marsilia” sau 42 țigle solzi, iar la 1 m. lungime de coamă 3 țigle de coamă.

Culcușurile în grajduri se fac de următoarele mărimi:

	Culcușul		Iesle	Alee
	Lățimea cm.	Lungimea cm.	Lățime cm.	Lățime cm.
Cai	150-175	270-320	50-70	100-500
Vaci	100-120	200-220	60-80	100-150
Boi, Tauri	110-150	210-250	70-80	100-150
Porci	100-150	150-200	25-35	75-100

Înălțimea grajdului trebuie să fie de 2,80 până la 3,20 m., iar ferestrele late de 80-120 cm., înalte de 60-90 cm., servind o fereastră la 2-3 vite; ușile late de 120-130 cm., înalte de 200-220 cm., când avem 4-6 vite, pentru mai multe se face ușă cu două aripi, lată de 180 și înaltă de 220 cm. Toate ușile se deschid în afară.

Pentru folosirea grinzilor de brad sprijinite, la cele 2 capete, dăm mai jos încărcătura cea mai mare, care se poate da, împărțită pe toată lungimea grinzii, după cum urmează:

Grosimea pe Lățimea în cm.	Încărcătura în Kilograme pentru fiecare depărtare între capetele de sprijin a grinzii				
	2,5 m	3 m.	4 m.	5 m.	6 m
8/10	400	350	—	—	—
10/12	750	650	—	—	—
12/14	1250	1000	720	—	—
14/16	1900	1600	1100	—	—
10/20	2100	1750	1300	1000	850
12/24	3600	3000	2300	1800	1500
14/20	2900	2500	1800	1400	1200
16/24	5400	4500	3300	2700	2200
20/26	7000	6000	4500	3600	3000

Un gospodar bun, când face grajdul pentru animale, asigură primenirea aerului prin un coș de ventilație, care scoate aerul și care se poate face din zid, având o deschizătură la 45 cm. dela

pământ și alta la înălțimea tavanului. Aerul proaspăt intră prin niște deschizături cotite în perete astfel ca gura de intrare de afară să fie cu o jumătate de metru mai jos decât gura de ieșire în grajd. Pentru amănunte cereți lămuriri Ocolului Agricol sau, prin Asociațiunea „Astra”, dela mine, pentru a vă da și schița.

Folosirea nutrețurilor în gospodărie

de Ing. Agr. GRIGORE SCRIDON

1. *Nutrețurile la vite trebuie date sub forma cea mai potrivită pentru a se putea consuma în întregime. Orzul și porumbul se vor da uruite, pentru a fi bine mistuite.*

Paiele și — în special — tuleii de porumb trebuie date tăiate cât mai mărunț, întru cât date întregi se consumă numai părțile moi, cari nu sunt totdeauna cele mai hrănitoare și rămân tușpinele mai ales la tulei, în care măduva este bogată în zahăr și hrănitoare.

Tuleii netocați îngreunează și curățenia în grajd și aruncatul gunoiului. De asemenea putrezesc greu în grămada de gunoiu și incurcă încărcatul și descărcatul acestuia.

Pleava de grâu și de ovăs, în special date, cu puține tărâțe și opărite, se consumă cu multă plăcere de vite. Numai pleava de orz să se dea ca așternut. Celelalte pleve sunt foarte bune în hrana vitelor și nu trebuiesc folosite ca așternut, unde se pot folosi frunzele din pădure, din grădini de pomi, vreji de cartofi, paie, etc.

Sfecla să se dea tocată, amestecată cu pleavă sau cu tului și paie tocate.

Tocătoarele de paie și de tului, în special, sunt foarte folositoare în gospodărie, căci economisesc cantități foarte mari de furaje, plătin-du-și prețul într'un singur an.

Paiele tocate, amestecate cu grăunțe se consumă mai bine de cai și de celelalte animale.

Cartofii trebuiesc fierți și dați la vite și, în special, la porci.

2. *Ordinea folosirii nutrejurilor.*

Iarna se dau la vite nutrejurile mai puțin gustoase, mai bătoase, iar primăvara se dau cele mai bune, mai hrănitoare.

Iarna vitele au nevoie de multă căldură și de aceea mănâncă cu poftă aproape toate furajele, astfel că gospodarul trebuie să profite de acest lucru. Acuma se consumă tului, paie, frunzari, etc.

Primăvara la vite le scade pofta de mâncare. Când timpul se încălzește ele umblă după nutrețuri mai gustoase — după fân bun, otavă.

Când animalele fac muncă grea trebuie să li se dea cel mai bun nutreț. Fânul de cl. I-a se dă în timpul plugului. Gospodarul bun are într' o parte în fânar „fânul de plug“ și otava.

3. *Vitelor trebuie să le punem în iesele odată numai* atâta nutreț cât poate consuma la o mâncare, așa ca să nu mai rămână neconsumat decât resturile lemnoase, bătoase.

Când îngrămădim în iesle prea multe furaje, vita alege părțile moi și împinge cu capul furajele dintr' o parte într' alta și mai ales pe jos și le udă mereu cu bale.

Înainte de a da a doua oară de mâncare ieselea trebuie curățită complet de resturile rămase neconsumate din prima hrană.

Hrana nu trebuie pusă peste resturile din iesele, cari fiind udate de bale, încep să dosească și dau un miros neplăcut.

La vite se dau mai întâi nutrețurile mai proaste, mai bătoase și pe măsură ce se satură se dau nutrețurile mai gustoase. Întâi vom da tului și paie, apoi fân, otavă și la urmă tărâțele, făina, turtele, borhotul, etc.

Resturile, cari se scot din ieselea vitelor mari, înainte de a fi date ca așternut, este bine să se dea la oi, cari aleg toate resturile ce se mai pot consuma.

De asemenea paiele ce dorim să le dăm ca așternut, este bine să le dăm înainte la oi, să mai aleagă frunzulițele bune de paie și ierburi și apoi să le băgăm în grajd sub vite.

Trebue să folosim la maxim orice nutreț.

4. *Hrana trebue să fie variată.* Cu un singur nutreț nu se poate hrăni vitele, căci nu găesc în el toate materiile hrănitoare, absolut necesare întreținerii corpului în bune condițiuni.

În zadar vom îngămădi fân și tului în ieselea vitelor, căci acestea nu-l consumă cu plăcere și vita nu poate da producțiunea sa, fie de muncă, fie de lapte, lână, vițel, etc. decât dacă îi dăm o hrană compusă din mai multe feluri de furaje, în care să găsească materiile necesare pentru hrana corpului și producție.

5. *Cantitatea de hrană, care se dă unei vite în timp de 24 ore se numește rație.*

Rație pentru o vacă cu lapte:

Fân de livadă, lucernă sau trifoi . 11 kgr.

Paie de ovăs 3 „

Coceni de porumb 4 kgr.

Uruială de porumb 1 „

Turte de floarea soarelui: 1/2 „

Pentru vacile de lapte trebuie să mărim cantitatea de hrană cu un amestec de hrană concentrată după cum urmează:

1 kgr. turte de floarea soarelui, 1 kgr. orz uruit, 1 kgr. ovăs uruit, 1 kgr. tărâță, 1 kgr. pleavă. Acest amestec ajunge pentru o vacă ce produce pe zi 10 litri lapte și care se dă pe lângă fânul și paiele amintite mai sus.

Pentru cai Pentru o muncă ușoară se poate da următoarea hrană: ovăs 3 kgr., fân de livadă sau de lucernă 11 kgr., paie 1 kgr.

Pentru o muncă grea pentru un cal este necesară următoarea hrană: fân de lucernă 5 kgr., ovăs 6 kgr., porumb 2 kgr., paie 3 kgr.

Rații pentru 1 grup de 10 oi: 5 kgr. paie orz, 4 kgr. lucernă fân, 4 kgr. fân de livadă, 3 kgr. tărâță, sau 5 kgr. fân, 5 kgr. paie, 1/2 uruială de porumb, 1 kgr. turte de floarea soarelui.

Rații pentru armăsari: 5—8 kgr. ovăs, 5-10 kgr. fân, 6—8 kgr. paie (după rasă).

Armăsarii trebuie să aibe curățenie, hrană și exercițiu. Ei trebuie să fie plimbați zilnic cel puțin o oră regulat. De preferință armăsarii se plimbă

dimineața, la 2 ore dela mâncare. Armășarii nu se dau la montă decât tot la 2 ore dela mâncare. La armășari hrana se dă de 3 ori pe zi.

Rații pentru tauri : 1—3 kgr. uruială de porumb, 1—3 kgr. uruială de ovăs, 8—10 kgr. fân de lucernă, 3 kgr. paie de orz sau ovăs. In timpul iernei se poate da următoarea rație : 1-2 kgr. uruială de porumb, 1—2 kgr. ovăs, 8—10 kgr. fân, 3 kgr. paie, 10 kgr. sfeclă.

La tauri hrana se dă 2 ori pe zi.

Rații pentru berbeci : $\frac{1}{2}$ kgr. ovăs uruit, $\frac{1}{2}$ kgr. fân și $\frac{1}{2}$ kgr. otavă.

La vieri se dă sfeclă, cartofi fierți, uruieli și 2 kgr. graunțe, în special, ovăs.

Glume

Pe front.

Un soldat bolșevic, de felul lui evreu, stătea în tranșee. I se dăduse în pază un tun. Stătu el cât stătu lângă el, apoi deodată își zise :

— Mare prost mai sunt și eu. Stau lângă tunul ăsta fără nici un rost. Căci dacă vine un inamic, tot n'o să-l poată lua el singur, că e destul de greu! Iar dacă vin mai mulți inamici, o să fiu eu în stare să-l apăr singur? Nu!

Și zicând acestea, spălă repede putina.

Recruții.

- Lungu Ion? Care e cel mai mare grad în escadron?

- Domnul Căpitan!

- Bravo! Și direct sub el?

- Șeaua și apoi calul, să trăiți.

Una sovietică.

După o bătălie crâncenă, în care bolșevicii au pierdut aproape toți oamenii, comandantul unui regiment este chemat de bolșevicul cel mare, Stalin.

- Ascultă, tovarășe colonel, cum stai cu lupta?

- Bine, tătucule. Suntem la egalitate.

- Adecă, cum, la egalitate?

- Păi, foarte bine. Dela germani și români au căzut doi... Dela noi au rămas doi. Nu e asta o egalitate?

Prezent.

- Trăiți domn căpitan: viu să vă rog pentru o permisie de două zile.

- Ce! Iar permisie? Nu sunt nici cinci zile de când te-ai întors din concediu.

- Domnule căpitan... vă rog... mâine mă 'nsor și trebuie neapărat să fiu prezent.

(Din „Soldatul“.)

Să iubiți Asociațiunea „Astra” — cetitori
români ai acestei cărți!!!

Dacă iubiți Asociațiunea aceasta, să știți
că lucrați pentru propășirea noastră, a fu-
turora!

„Astra” vrea o țărănime sănătoasă, de-
șteaptă, vrednică, cu gospodării înfloritoare,
cu încrederea într'un viitor strălucit.

Calea „Astrei” duce spre mântuire!

Ultimele numere ale „Bibliotecii popo-
rale” sunt următoarele:

Nr. 272. *Obiceiuri din Tilișca*, culese de
Ioan Frăcea, învățător.

Nr. 273. *Iosif Vulcan, viața și activitatea
lui*, de Dr. Teodor Popa.

Nr. 274. *Pentru Țară și Neam. - Impru-
mutul Reîntregirii. Cuvântul Astrei către țărant.*

Nr. 275. *Rana deschisă*, povestire de azi
după poveștile străbune de Ion Agârbiceanu.

Nr. 276—77. *Povestea unei coroane de
oșel de George Coșbuc.*

Nr. 278. *Indrumător practic pentru în-
grijirea pomilor roditori în cele 12 luni ale
anului de Ieronim Mardan, fost profesor de
Științe-Naturale la Liceul „Gh. Lazăr”, Sibiu.*

Nr. 279. *Călăușa creștinului la biserică,
prelucrată și întregită după episcopul Nicodim
din Huși.*

Recruții.

- Lungu Ion? Care e cel mai mare grad în escadron?
- Domnul Căpitan!
- Bravo! Și direct sub el?
- Șeua și apoi calul, să trăiți.

Una sovietică.

După o bătălie crâncenă, în care bolșevicii au pierdut aproape toți oamenii, comandantul unui regiment este chemat de bolșevicul cel mare, Stalin.

- Ascultă, tovarășe colonel, cum stai cu lupta?
- Bine, tatucule. Suntem la egalitate.
- Adecă, cum, la egalitate?
- Păi, foarte bine. Dela germani și români au căzut doi... Dela noi au rămas doi. Nu e asta o egalitate?

Prezent.

- Trăiți domn căpitan: vii să vă rog pentru o permisie de două zile.
- Ce? Iar permisie? Nu sunt nici cinci zile de când te-ai întors din concediu.
- Domnule căpitan... vă rog... mâine mă însor și trebuie neapărat să fiu prezent.

(Din „Soldatul“.)

**Să iubiți Asociațiunea „Astra” — ceilalți
români ai acestei cărșulii!**

**Dacă iubiți Asociațiunea aceasta, să știți
că lucrați pentru propășirea noastră, a tu-
turora!**

**„Astra” vrea o țărânilme sănătoasă, de-
șteaptă, vrednică, cu gospodăria înfloritoare,
cu încrederea într'un viitor strălucit.**

Calea „Astrei” duce spre mântuire!

**Ultimele numere ale „Bibliotecii popo-
rale” sunt următoarele:**

**Nr. 272. Obiceiuri din Tilișca, culese de
Ioan Frăcea, învățător.**

**Nr. 273. Iosif Vulcan, vleața și activitatea
lui, de Dr. Teodor Popa.**

**Nr. 274. Pentru Țară și Neam. - Impru-
mutul Reîntregirii. Cupântul Astrei către țărani.**

**Nr. 275. Rana deschisă, povestire de azi
după poveștile străbune de Ion Agârbiceanu.**

**Nr. 276—77. Povestea unei coroane de
oșel de George Coșbuc.**

**Nr. 278. Indrumător practic pentru în-
grijirea pomilor roditori în cele 12 luni ale
anului de Ieronim Mardan, fost profesor de
Științe-Naturale la Liceul „Gh. Lazăr”, Sibiu.**

**Nr. 279. Călăuza creștinului la biserică,
prelucrată și întregită după episcopul Nicodim
din Huși.**

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
S I B I U

Fondat la anul 1872

Reg. soc, bancare Nr. 1/1934

Sucursale:

Brașov, București, Cluj, Lugoj, Mediaș, Târgu-
Mureș, Târnăveni, Timișoara

Capital deplin vărsat	Lei 150.000.000'—
Fonduri de rezervă	„ 85.800.000'—
Depuneri spre fructificare pe livrele și Cont Curent la 31 Octomvrie 1942	„ 1.426.678.000'—
Active la 31 Octomvrie 1942	„ 2.008.261.000'—

**Cel mai vechiu institut de credit
din întreaga Românie.**

Face tot felul de operațiuni de bancă

**Correspondenți în întreaga Românie și în toate
plefele însemnate din lume.**